SÎNTEM PIONIERI

Versuri: EMIL GONCIU — **Muzica: LULU ORĂSCU**

I

Voioase răsună
Trompetele-acum,
Și toba răspunde:
„Fiți gata de drum"!
Pornim, veseli, sprinteni,
Și iată, un cînt
Spre zare se-nalță,
Pe aripi de vînt!

Refren:

Sîntem pionieri,
Ai țării copii,
Și viața ni-e leagăn
Plin de bucurii!
Noi roșia cravată
Cu cinste-o purtăm.
Îndemn ea ne este,
Cu drag să-nvățăm!

II

E tînără, liberă
Patria mea.
Prin vreme se-nalță,
Lucind ca o stea.
În piepturi, fierbinte,
Purtăm azi un dor:
Să-i fim țării noastre
Mai bun ajutor!

Refren: (același)

III

Sub flamura roșie,
Pe-ntregul pămînt,
Răsună, puternic,
Un cald legămînt:
Copiii din lume,
Prieteni să fim,
Sub soarele păcii
Mereu să trăim!

Refren: (același)

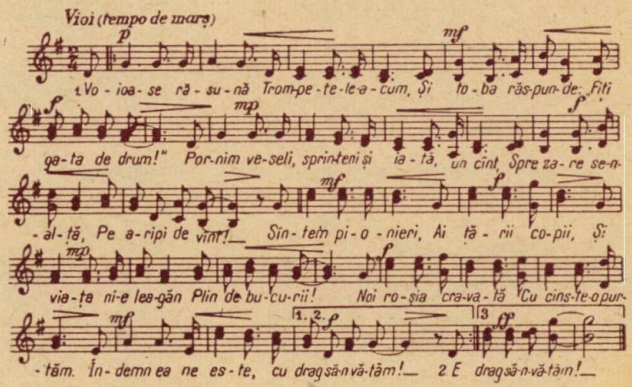

INSCRIPȚIE

de ION BRAD

Cînd te vei încălzi la mîini,
Frate, copile,
Adu-ți aminte
De aceste zile!
Călind oțelul,
Cînd vei fi mare,
In aspră dogoare
Și fum,
Nu uita brigadierii
Ce despică munții acum!
Soarele amintirii lor
Te va arde pe frunte,
Cînd, cu salopetă albastră,
Și tu
Vei porni să te bați
Cu alt munte!

PARTIDUL

de EUGEN FRUNZĂ

Cuvîntul libertate
Îl ştim din moşi-strămoşi;
Cuvînt de dor şi luptă
Din anii-ntunecoşi.

Dar dacă astăzi liber
Trăim, nu robi sub cnut,
E pentru că pe lume
Partidul s-a născut.

Cuvîntul pace-l ştim noi
Din vremuri strămoşeşti;
Cuvînt de dor şi luptă,
De doine şi poveşti.

Dar dacă astăzi pacea
Ni-i lege şi ni-i scut,
E pentru că pe lume
Partidul s-a născut.

Cuvîntul fericire
De mult îl ştim rosti;
Un drum căutam sub soare,
Spre un ţărm cu bucurii.

Dar dacă astăzi mergem
Spre ţărm, pe drum ştiut,
E pentru că pe lume
Partidul s-a născut.

O, cîte dulci cuvinte
Le-am moştenit în grai,
Doar bănuiam ce-nseamnă,
Ce tîlcuri au sub strai.

Dar dacă astăzi tîlcul
Deplin l-am priceput,
E pentru că pe lume
Partidul s-a născut.

POMIŞORUL

Muzica: MARIN CONSTANTIN

Versuri: THEODOR BALŞ

Am sădit în primăvară lîng-o margine de drum
Un plop mic, cu creanga rară, subţiratic ca un fum.
Zilnic mă oprea în cale umbra să-mi măsor cu el.
Crengile-i legănătoare, muguriră cătinel.

Într-o bună dimineaţă, frunzele i s-au ivit,
Plopul meu schimbat la faţă plin era de ciripit.
Mîngîiat de vînturi line flacără părea spre cer,
Îl sădisem cînd pe mine mă primise pionier.

Am sădit de-atunci încoace primăvara copăcei,
Toţi mi-s dragi, dar mie-mi place plopul cel mai mult din ei.
Cum să nu iubesc fierbinte plopul 'nalt şi subţirel
Cînd mereu mi-aduce-aminte prima zi de pionier.

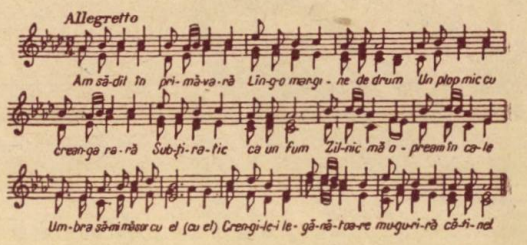

STEAGUL ROŞU

Vezi? Steagul roşu, înălţat la poartă,
ne-ntîmpină la colectivă azi.
Cînd intră carele cu grîu s-apleacă,
să ne mîngîie parcă pe obraz.

Zîmbeşte steagul roşu şi priveşte
ograda mare-a fostului conac:
aci se lăţăia, cîndva, boierul,
aci robea, cîndva, un sat sărac.

Aci venea din cîmpul nostru grîul
muncit cu sîrg de oamenii din sat,
şi cei ce-n cîmp munceau răbdau de foame,
iar cel ce trîndăvea era bogat.

Vezi? Steagul roşu flutură la poartă;
conacu-i sediul colectivei azi,
şi-n colectivă strîngem astăzi grîul,
iar cine l-a muncit şi-l ia acas'.

Boierul trîndav nu mai stă să sugă
atîtea lanuri ce cu trudă cresc,
căci peste sat şi peste cîmpul nostru
veghează steagul celor ce muncesc.

GH. D. VASILE

SCRISOARE LUI TUPOLEV

de ŞTEFAN IUREŞ

Dragă nene, sper că nu
mă vei lua prea rău la vale,
dacă îţi voi spune TU
ca şi păsării matale.

Dar te simt – mă înţelegi? –
mai aproape ca o rudă.
Într-un fel sîntem... colegi.
N-aş vrea alţii să m-audă.

Ţin acasă, lîngă pat,
(tăietură din Visoki),
avionul, decupat.
Cînd mă scol pe el cad ochii

şi, ţintindu-l, ştii, mă prind
uriaşele-i viteze,
că mă sprijin, ameţind,
şi... aştept s-aterizeze...

Încercări, mici, de-ale mele,
n-ai dori să vezi? Încerc
nişte aeromodele
la palat, la noi, la cerc.

Nici departe, nici prea sus,
zborul mă nemulţumeşte.
Autocritic fie spus
nu se-avîntă vultureşte.

Felurite poticneli
cer refaceri mari de calcul.
Oare dacă fac greşeli
e că-şi vîră coada dracul?

Eu în draci nu cred de loc.
Se-nţelege: sînt constructor,
şi nici nu pot să mă joc
cu tovarăşul instructor.

Dacă spune el că n-am
fost atent – e cu dreptate:
tocmai îmbunătăţeam
TU-104, poate!...

– Iartă-mă!
Obraznic ce-s!
Vai, cum să mai am curajul
să te-ntreb de ce nu-mi ies
aripile, fuselajul,

cum mai pot să te invit
eu la ziua minunată
ce-o să fie, negreşit,
(Cînd? Odată şi odată!)

ziua cînd va decola
reactorul meu. Adică
VAS-P-1 (ştii, de la
Vasilescu Gh. Petrică...)

PIONIERA CEA MICĂ

de MIOARA CREMENE

Cu ghiozdanul într-o parte,
Parcă-i poza dintr-o carte.

Ochii verzi şi plini de şagă,
Şi cosiţe lungi buclate.
. . . . . .

De curînd la gît ea-şi leagă,
Mîndra roşie cravată.

Iar cum trece şcolăriţa,
Doi puştani cu ochi de iezi
Şuşotind deschid portiţa:
„— Trece-o pionieră, vezi!“

Ei degrabă i-e spre casă.
Cîte n-are de făcut?
Pune masa, strînge masa —
Nu e vreme de pierdut!

Face lecţii. Şi-apoi, după
Ce şi-a-nchis ghiozdanul plin,
Mai vin fetele din grupă:
Merg alături, la cămin.

Fiindcă ştiţi că grupa ei
Are-n grijă... prichindei.
Şi-uite aşa, ziua îi trece,
Robotind ca o furnică.
Pionieră-i! Se-nţelege,
Nu mai e o fată mică!

Pînă cînd, tihnit, domoală,
Pe aripi de oboseală
Seara prinde să coboare,
Întinzînd pe cer covoare
Cu modelul înstelat.

Doar atuncea, la culcat,
Fata uită că e mare,
...Şi... ia ursuleţu-n pat.

ACVARIUL

Dorința de a cerceta îndeaproape viața și curiozitățile lumii acvatice ne-a făcut să ne întrebăm dacă n-am putea avea și noi un acvariu, o „cutie din sticlă" cu pești, pe care să-i privim în orele noastre libere.

Apă, plante și pești sînt cele 3 elemente care, întrunite, dau naștere unui acvariu. Apa e prima condiție de viață a peștilor. Plantele țin loc de aparate prețioase de oxigenare (că peștii doresc o viață cît mai asemănătoare cu cea din mediul lor), iar cutia acvariului — locuința acestora. Cum să realizăm toate condițiile necesare bunului mers al unui acvariu? În primul rînd să căutăm un spațiu cît mai mare pentru viața peștilor noștri — între 2 și 3 litri de apă pentru fiecare peștișor de 3—5 cm lungime. Dimensiunile cutiei pot varia după dorință și posibilități.

Dacă la cercul de „mîini îndemînatice" aveți un îndrumător care știe cum se face chitul și operația de chituire a geamurilor cu rama de fier, atunci puteți să vi-l confecționați singuri. O dată confecționat, va trebui să-l amenajați.

Stratul de bază îl constituie pietrișul de rîu, destul de mărișor, ce va constitui baza și în același timp „filtrul natural" al bazinului nostru. Deasupra pietrișului (pe care l-am spălat bine) adăugăm stratul al doilea din nisip de rîu pe care nu-l vom spăla, ci îl vom călti numai puțin pentru a-l îndepărta eventualele „murdării" (de pildă: frunze putrezite, lemne, rădăcini uscate etc.). Stratul acesta nu trebuie spălat pentru a menține materiile hrănitoare trebuincioase creșterii plantelor acvatice. Urmează stratul al treilea, acela care este în contact direct cu apa, trebuie bine spălat pentru a nu se tulbura apa din bazin. După ce am amenajat stratul de bază, facem plantarea. Vom avea grijă ca mustățile rădăcinilor plantelor acvatice să fie foarte bine așezate în locașurile lor.

Unele plante de apă, de pildă vallisneria, se înmulțesc foarte repede și cresc des, din această cauză este bine să nu le plantăm mult prea apropiate. Nu uitați: tovarășul profesor de științele naturii ne va da cele mai folositoare sfaturi în acest domeniu. Apoi putem decora fundul bazinului cu pietre frumos colorate, avînd grijă să nu fie calcaroase.

Cum introducem apa în bazin. Peste stratul de bază și plante așezăm o bucată de hîrtie albă, cît suprafața bazinului și turnăm încet apa deasupra, printr-un furtun de cauciuc subțire. Hîrtia se ridică o dată cu apa, astfel că, o dată ajunsă la suprafață, o scoate. Dacă unele plante au rămas culcate, le îndreptăm cu un bețișor curat. Pentru bazinele noastre folosim apa de la robinet, dar vom avea grijă să nu introducem peștișorii decît după 7 zile, pentru că apa de robinet conține clor, care nu dispare decît după o săptămînă.

Peștii pot fi indigeni, adică pești ce populează apele noastre, sau pești exotici. Acestora să le dăm o apă călduță (între 18 și 24°), căci în locurile lor de origine apa nu este atît de rece ca la noi. De asemenea, dacă am făcut o plantare îndestulătoare, nu vom avea nevoie să schimbăm apa decît foarte rar sau aproape de loc (cel mult de două ori pe an) căci plantele constituie cel mai natural mijloc de aerisire și totodată de oxigenare a apei.

Îngrijirea peștișorilor, felul lor de trai, hrana, totul va constitui o preocupare pentru voi, mici naturaliști, din care veți avea multe de învățat.

RADU DRAGOMIR

Lebistes reticulatus - Guppy-

Xiphophorus helleri -

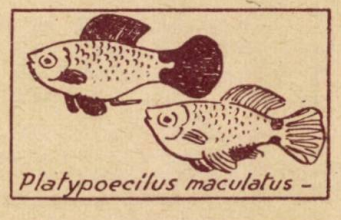
Platypoecilus maculatus -

Mollienisia sphenops -

Brachydanio rerio - Zebre -

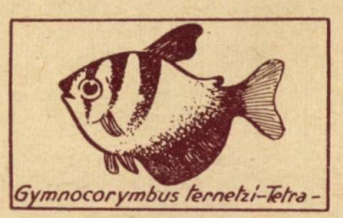
Gymnocorymbus ternetzi - Tetra -

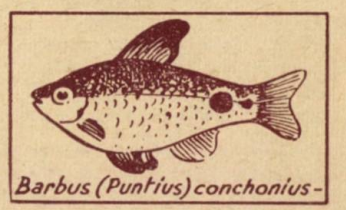
Barbus (Puntius) conchonius -

OCTAV PANCU-IAȘI • DESENE NOBY

Fetița care l-a luat pe

în brațe

O poveste, cît de bună sau cît de proastă, este, la urma urmei, o înșiruire de cuvinte.

Asta se știe!

Dar de unde scot povestitorii cuvintele pe care le înșiruie și fac din ele povești (bune sau proaste)?

Asta nu se știe!

Fiecare are taina lui. Numai eu nu am taine, copii. Vă spun ca să știți și voi: cuvintele care îmi trebuie pentru povești le scot din călimară. Moi penița în călimară și scot orice cuvînt doresc. Am o călimară încăpătoare. Găzduiește toate cuvintele de care am nevoie. Mie nu-mi rămîne decît să le înșirui și să mă semnez — avînd, desigur, toată grija ca semnăturii să nu-i lipsească nimic...

Și uite așa, toate bune și la locul lor, pînă într-o zi. Pînă în ziua cînd un cuvînt nu vru să iasă din călimară. Aveam nevoie de el, dar lui puțin îi păsa.

Muiai penița o dată, o muiai de două ori, de trei și de zece ori, dar cuvîntul cu pricina nu se prindea de ea. Trăsei călimara mai aproape și începui să-l rog:

— Hai, dragă, ce te codești atîta?

Nimic. Nici un răspuns.

Văzînd că nu iese cu vorba bună, îi strigai:

— Ieși sau nu ieși?

Nimic. Nici un răspuns.

Mă enervai și începui să-l amenințe:

— Să nu te pui cu mine, că...

Tot nimic. Tot nici un răspuns.

Furios, mă uitai în călimară ca să-l zăresc pe prăpăditul de cuvînt care îmi făcea viața amară, să înfig penița în el și să-l scot fără să-l mai întreb dacă îi place sau nu. Dar nu-l zării. Cercetai de la poale pînă la vîrf cuvîntul MUNTE, bănuind că s-a pitit printr-o văgăună a lui; pierdui o groază de vreme răscolind afundurile cuvîntului OCEAN, întrebîndu-l dacă nu l-au văzut cuvintele PORT, FAR, SUBMARIN și, desperat, întrebai chiar cuvintele BARCA DE SALVARE; anunțai cuvîntul MILIȚIE și, cu lacrimi în ochi, telefonai cuvintelor SPITAL DE URGENȚĂ.

Prăpăditul de cuvînt care îmi făcea viața amară nu era nicăieri. Nu mai știam ce să fac. Fără el nu mai puteam continua povestea.

Cînd, deodată, ieși din călimară, ciocănind de cîteva ori în sticlă, cuvîntul POLITEȚE. Mă salută și mă întrebă:

— Te deranjez?

După el ieși cuvîntul HĂRNICIE. Îmi îndreptă foile de hîrtie, suflă scrumul de țigară de pe masă, puse sugativa pe o pată de cerneală, luă paharul de apă și-l așeză pe farfurioară și, în sfîrșit, îmi spuse:

— Am venit să te ajut...

Mai ieși apoi din călimară cuvîntul PRIETENIE. Îmi

c. 2941

strînse mîna cu căldură şi, la rîndu-i, îmi spuse:

— Te văd necăjit. Nu te pot lăsa aşa...

Şi într-un glas, toate trei cuvintele — POLITEŢE, HĂRNICIE, PRIETENIE — continuară:

— Hai, spune-ne ce cauţi. S ar putea să-ţi fim de folos.

— Caut, le răspunsei, pe domnul NU. Fără el îmi este peste putinţă să termin o poveste începută. Am cercetat şi am răscolit toată călimara. Domnul NU a dispărut fără urme. Unde să-l mai caut? Unde? Unde?

— Bănuiam, ziseră tot într-un glas cele trei cuvinte, bănuiam că pe el îl cauţi. Ei, află că nu-i în călimară. E în altă parte...

— Şi ştiţi cumva unde-i? întrebai şi în aceeaşi clipă mă şi ridicai cu gîndul să-mi iau haina şi să plec în căutarea fugarului.

— Stai, stai..., mă potoli cuvîntul PRIETENIE.

— Ia loc..., mă pofti cuvîntul POLITEŢE.

— Graba strică treaba..., mă povăţui cuvîntul HĂRNICIE.

Şi toate trei în cor:

— E mai puţin simplu decît ţi se pare. NU o să se întoarcă cu greu înapoi. O duce prea bine acolo unde se află... S-a îngrăşat, stă toată ziua picior peste picior şi porunceşte; nu-i mai ajungi nici cu prăjina la nas... Pe NU l-a luat o fetiţă în braţe!

— Cum? Mi se păru că auzisem prost. Pe NU l-a luat o fetiţă în braţe? repetai ca să mă lămuresc.

— Da. Pe NU l-a luat o fetiţă în braţe. L-a luat în braţe şi nu-i mai dă drumul.

— Dacă, de pildă, vorbi cuvîntul HĂRNICIE, îi spune mama: „Pune masa!" sau „Adu apă!" sau „Mătură!", fetiţa care l-a luat pe NU în braţe parcă nici n-ar auzi. De fapt, ea aude, dar cum să pună masa, cum să aducă apă şi cum să apuce mătura dacă are braţele ocupate cu NU?

— Ori dacă, de pildă, vorbi cuvîntul POLITEŢE, bunica vine de la piaţă aducînd două coşuri grele, fetiţa care l-a luat pe NU în braţe nu-i iese în cale să-i deschidă uşa. Parcă nici n-ar vedea-o. De fapt, ea o vede, dar cum să deschidă uşa bunicii cînd are braţele ocupate cu NU?

— Ori dacă, de pildă, vorbi cuvîntul PRIETENIE, o colegă o roagă să-i ajute să dezlege o problemă la aritmetică, fetiţei care l-a luat pe NU în braţe nici nu-i pasă. De fapt nu pot să cred că nu-i pasă, dar are braţele ocupate cu NU. Cum să mai ia creionul în mînă şi să-i ajute colegei?

— Iată de ce, începură iarăşi să vorbească într-un glas, credem că NU o să se întoarcă cu greu înapoi. O duce prea bine în braţele fetiţei. N-are nici o treabă, e alintat şi răsfăţat... S-a umflat că nici n-o să-l mai recunoşti. Mai, mai că, de umflat ce-i, îl poţi confunda cu cuvîntul BALON.

— Vă rog, vă rog..., ieşi la gura călimării cuvîntul BALON. Refuz să fiu confundat cu acest domn... Şi plutind cîteva clipe prin cameră, cuvîntul BALON mai zise: Refuz! Refuz cu desăvîrşire! După care intră la loc în călimară.

— Şi totuşi, ce-i de făcut? întrebai. Ce-i de făcut ca să-l aduc pe domnul NU înapoi? Vă repet că fără el povestea mea rămîne neterminată. M-am împotmolit tocmai într-un loc unde am nevoie de el. În poveste am un băiat care trebuie să-i strige unui bătăuş: „Nu, n-am să fug. Nu mi-e frică de tine!" Şi fără NU iese cu totul altceva. Iese că băiatul e un fricos. Ceea ce este o minciună gogonată. Pot eu oare, am eu dreptul să scriu o minciună gogonată? Cum m-ar privi cititorii? Ce-ar spune despre mine? Trebuie neapărat să fac ceva ca să-l aduc pe acest antipatic domn NU înapoi în călimară. Unde stă fetiţa care l-a luat în braţe?

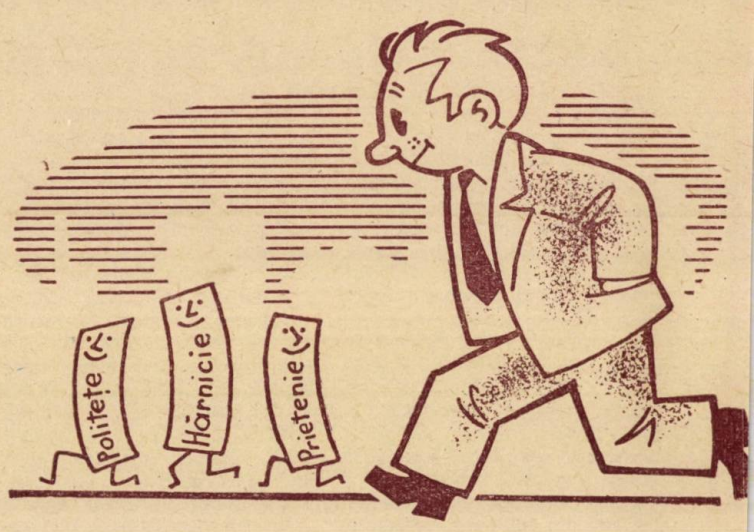

— Te conducem noi! se oferiră să mă întovărăşească cele trei cuvinte.

HĂRNICIA înşurubă capacul călimării şi-mi şterse peniţa, ca să nu ruginească, POLITEŢEA îmi ţinu haina şi mă ajută s-o îmbrac, PRIETENIA mă prinse de mînă — şi toţi patru plecarăm spre fetiţa care l-a luat pe NU în braţe.

O găsirăm dormind. NU însă din braţele ei era treaz. Mă zări şi mi-o luă înainte:

— Nu mă întorc! îmi zise în loc de „bună ziua". Nicăieri n-am dus-o aşa de bine ca în braţele acestei fetiţe. Nu mă ruga. Nu ţipa. Nu te enerva. Nu mă întorc!

Chiar atunci se auzi de afară glasul mamei fetiței:

— Hai, scoală-te, că e tîrziu! Pune masa, e aproape ora prînzului!

— Îndată! răspunse cuvîntul HĂRNICIE în locul fetiței.

Și cît ai clipi, așternu fața de masă, deschise bufetul și scoase farfuriile, ba mai găsi vreme să împăturească în dreptul fiecărei farfurii și cîteva șervețele de hîrtie...

Apoi se auziră pe scări pașii bunicii. Cuvîntul POLITEȚE nici nu mai așteptă să audă bătăi în ușă. Alergă și-o deschise. Dar pe ușă nu intră numai bunica. Mai intră și colega fetiței care l-a luat pe NU în brațe.

Pînă să-și dea seama colega cine o ajută, cuvîntul PRIETENIE îi și descîlci problema.

Toate acestea se petrecură cît ai bate din palme. Cînd fetița se trezi și se dădu jos din pat, veni la ea mama și-i dărui un cotor de varză:

— Ia-l! Tare frumos ai așezat masa!

Apoi veni bunica și-i dărui un măr.

— Ia-l! Ești o fetiță săritoare.

Și nici colega nu se lăsă mai prejos:

— Am două nuci. Una ție și una mie!

Fetița întinse mîinile să primească darurile și în clipa aceea... ei bine, în clipa aceea îl scăpă pe NU din brațe.

Eu atît așteptam. Îl apucai de-o ureche și, întovărășit de cuvintele care mă aduseseră la fetiță, plecai grăbit spre casă.

Pe drum observai ceva care, ca să fiu sincer, nu mă miră de loc.

Cuvîntul HĂRNICIE rodea un cotor de varză.

Cuvîntul POLITEȚE mușca dintr-un măr.

Cuvîntul PRIETENIE mesteca un miez de nucă.

Dacă m-ar fi mirat, le-aș fi întrebat, iar ele mi-ar fi răspuns:

— Astăzi noi meritățm darurile. Cînd o să le merite fetița, n-ai nici o grijă, n-o să ne atingem de darurile ei.

Dar eu — repet — nu mă miram de loc. De fapt, nici nu mă interesa.

Ajuns acasă, îl aruncai pe NU în călimară și îl rugai pe cuvîntul PAZNIC să-l păzească.

Să nu-l mai poată lua nici o fetiță și nici un băiat în brațe.

Să stea în călimară și să vină de cîte ori îl chem.

Așa cum îl chem acum ca să termin povestea.

NU?

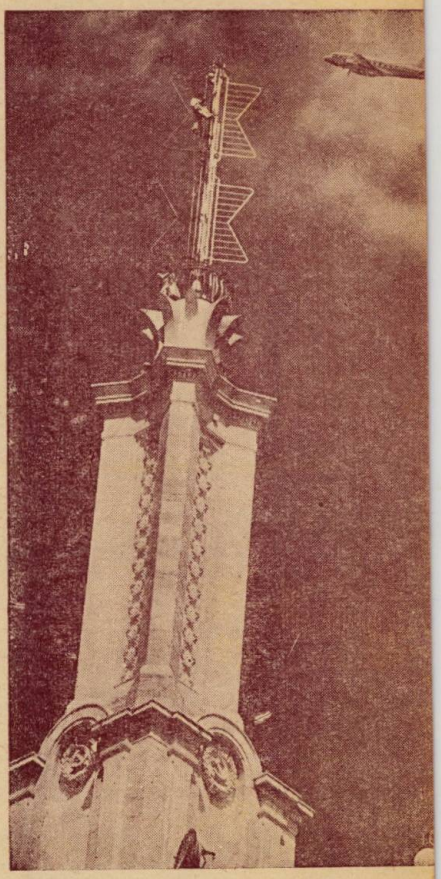

VICTOR TULBURE

Raluca

Să mai crești, să-i zicem, pînă
Cu căpșoru-atingi uluca
Și-om porni la drum de mînă,
Soarele meu scump, Raluca!

Pentru tine ghioceii
Își scot capul sub zăpadă,
Și te vor în preajmă mieii,
Să te simtă, să te vadă.

O să-mi pierd cu tine vara
Pe meleagul Babii Dochii,
La-ntîlnirea ta cu țara,
Cerul ei să-l furi cu ochii.

Și cînd toamna prin podgorii
Ți-or da nucii bani de-arămă,
Vei vedea plecînd cocorii,
Lăcrimînd, de bună seamă,

Căci de frig se sting săracii
Greierușii, iar tu, miloasă,
Știu prea bine – n-am ce-ți face –
O să mi-i aduci în casă.

Zăvorește-i în cămară,
Dar să nu-i alinți prea tare,
C-or să-mi sară-n călimară
Și-și iau nasul la purtare.

...Să mai crești, să-i zicem, dară,
Pînă ce mi-ajungi uluca
Și-om porni, din zori, prin țară,
Soare cîrn și mic, Raluca!

FOTO GHICI Nr. 2

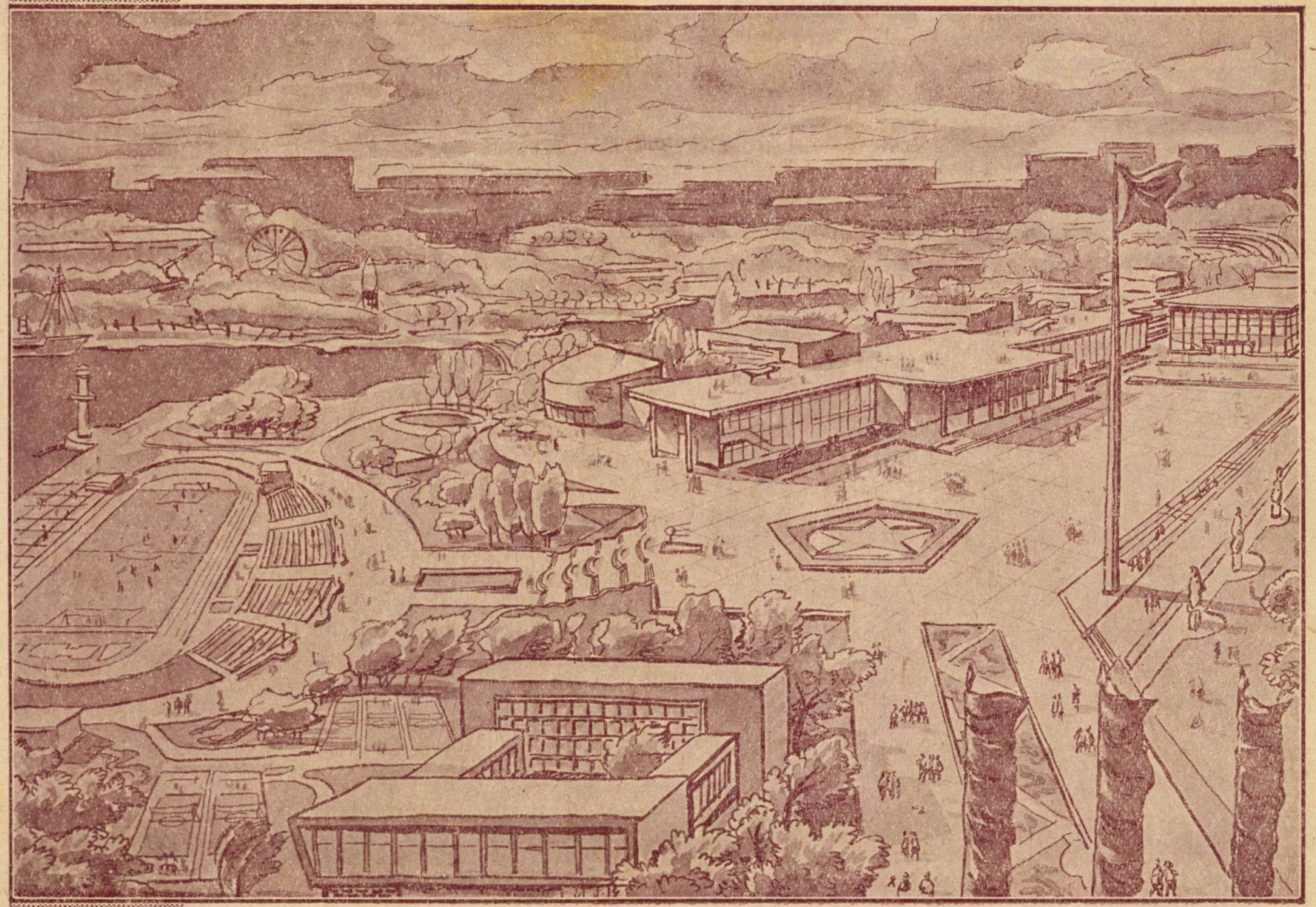

Un orășel în Moscova...

Pînă acum cîteva decenii această expresie : „Palatul pionierilor" nu se auzea nicăieri în lume. Nu exista. Era doar cuvîntul palat, dar atunci cînd se spunea el amintea de țar, de rege, de bogătași.

Pentru prima oară expresia „Palatul pionierilor" s-a rostit în Uniunea Sovietică. Pentru că acolo au existat, pentru prima oară, palate ale pionierilor. Dar aceasta, după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, după zdrobirea moșierilor și capitaliștilor, după ce proletariatul din Rusia, în frunte cu partidul marelui Lenin, a cucerit victoria definitivă. Astăzi, în toate țările în care nu mai sînt moșieri și capitaliști, printre care și în țara noastră, prin grija deosebită pentru copii a partidului, s-au înființat palate și case ale pionierilor.

Dar iată că astăzi pionierilor sovietici li se pregătește ceva care nici făuritorii de basme nu și-au putut vreodată imagina. La Moscova se construiește un adevărat oraș al pionierilor. Ca într-un adevărat oraș, nimic nu va lipsi de aici. În piața centrală, destinată parăzilor pionierești, se va ridica zilnic, pe un catarg înalt, drapelul roșu. Și tot aici, în această piață, se vor afla, așezate de-a lungul tribunelor, monumentele de marmură ale pionierilor eroi.

Neînchipuit de frumoasă va fi clădirea principală. În corpul central se vor afla sala festivă, care va purta numele lui Lenin, săli de expoziții, o grădină de iarnă acoperită în care va fi un bazin, o fîntînă arteziană etc. În celelalte 6 corpuri ale clădirii principale se vor afla teatrul pionieresc, clubul științei distractive, laboratoare de fizică și chimie, laboratoare de radiotehnică. Se va afla pînă și un aerodrom special pentru demonstrarea aeromodelelor. Se vor putea turna chiar și filme — în studioul cinematografic. Iar tinerii pictori, sculptori, dansatori sau muzicanți vor avea și ei studiourile și sălile lor în care își vor putea desfășura în liniște activitatea.

Dar tot ce-am spus pînă acum nu se referă decît la clădirea principală. Ne-a mai rămas de vorbit despre un întreg oraș...

Un stadion, heleștee, poligon de tir, manej pentru atletismul de iarnă, un patinoar de vară, un bazin de înot acoperit, unul descoperit, un club marin instalat chiar pe un vas adevărat — iată cîte minunății destinate numai sportului. Dar credeți că tinerii naturaliști vor sta degeaba ? Atunci cine va vedea de livadă, de grădină, de prisacă, de seră și de grădina zoologică ? Ei, pentru că ei vor fi cu adevărat stăpînii acestui oraș pe care poporul sovietic îl dăruiește copiilor.

Va mai exista, de asemenea, un club de automotociclism, unde vor fi pregătiți copiii care mai tîrziu vor conduce autobazele pionierești ce vor înconjura orașul, deoarece nu va fi ușor să faci pe jos înconjurul acestui oraș, care va avea un perimetru de 3 km. Tinerii turiști vor avea hotelul lor și un orășel de corturi.

Dar, de bună-seamă, vor fi pionieri care vor veni în orășel și pentru a se distra. Nici aceștia nu se vor plictisi. Lor le vor sta la dispoziție un parc uriaș, pe iarba căruia vor putea alerga cît vor pofti, fără ca pe undeva să se afle vreo tăbliță : „Nu călcați pe iarbă", și o piață cu o mulțime de distracții. Vara se vor scălda și vor face plajă.

Acest oraș, cu toate minunățiile lui de basm, cu tot ce poate face zilele copilăriei nemaipomenit de frumoase, îl vor construi pentru copii, frații lor mai mari — comsomoliștii. Iar pionierii Moscovei și ai întregii Uniuni Sovietice vor ști să mulțumească adînc pentru acest dar minunat. Vor mulțumi prin aceea că învățînd cu sîrguință și pregătindu-se temeinic vor fi mîine aceia care vor duce spre culmi și mai înalte știința și arta sovietică, cele mai înaintate din lume.

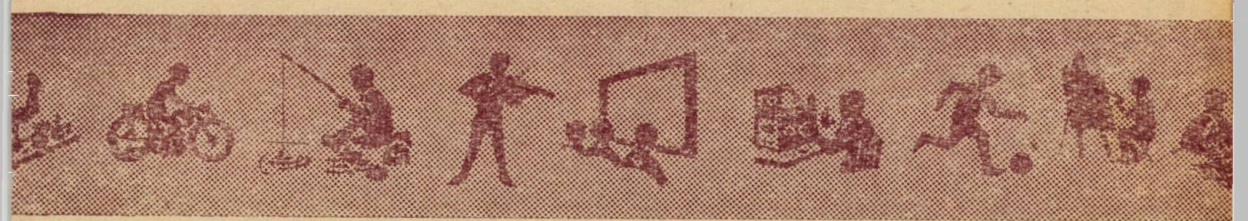

ȘENILA

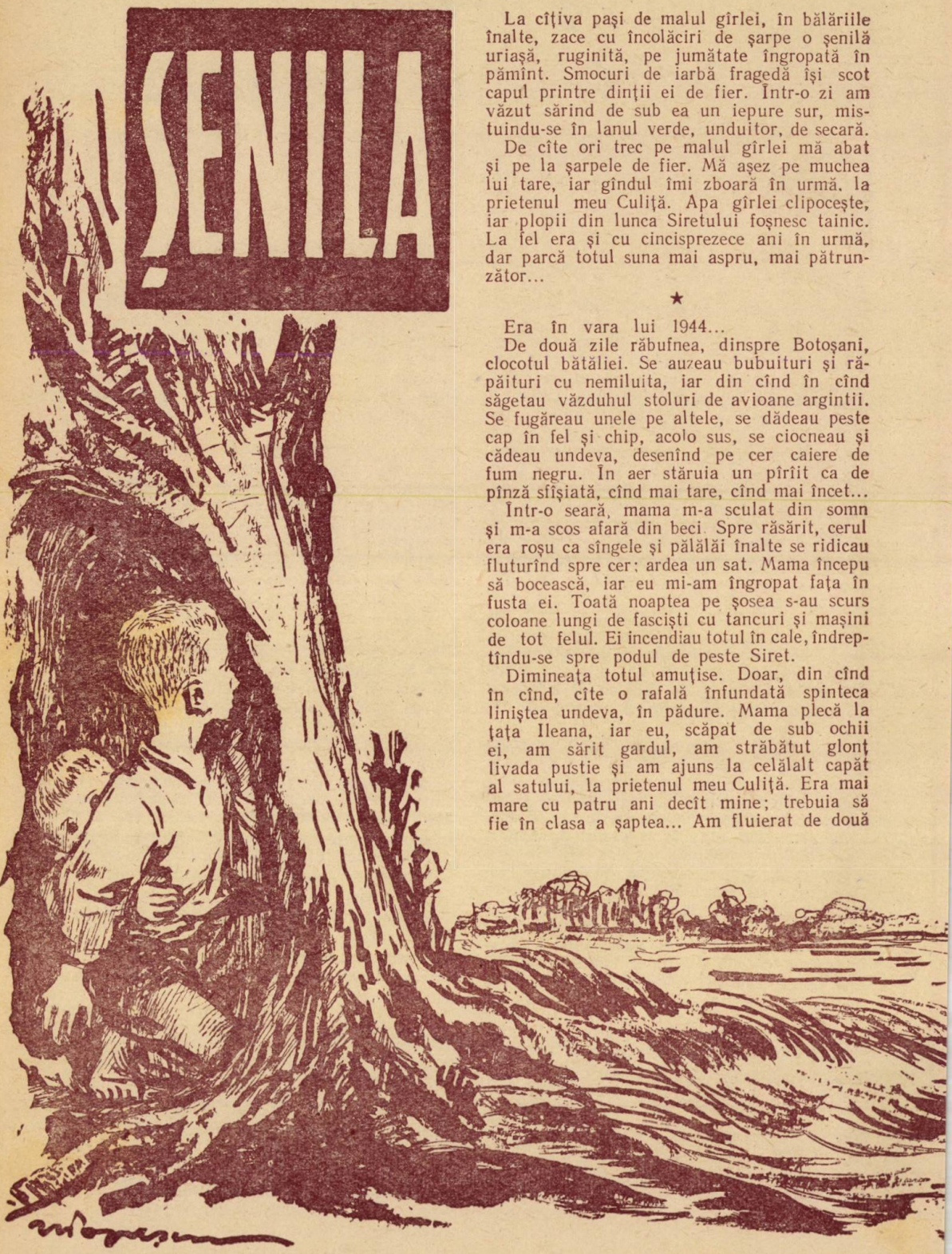

La cîțiva pași de malul gîrlei, în bălăriile înalte, zace cu încolăciri de șarpe o șenilă uriașă, ruginită, pe jumătate îngropată în pămînt. Smocuri de iarbă fragedă își scot capul printre dinții ei de fier. Într-o zi am văzut sărind de sub ea un iepure sur, mistuindu-se în lanul verde, unduitor, de secară.

De cîte ori trec pe malul gîrlei mă abat și pe la șarpele de fier. Mă așez pe muchea lui tare, iar gîndul îmi zboară în urmă, la prietenul meu Culiță. Apa gîrlei clipocește, iar plopii din lunca Siretului foșnesc tainic. La fel era și cu cincisprezece ani în urmă, dar parcă totul suna mai aspru, mai pătrunzător...

★

Era în vara lui 1944...

De două zile răbufnea, dinspre Botoșani, clocotul bătăliei. Se auzeau bubuituri și răpăituri cu nemiluita, iar din cînd în cînd săgetau văzduhul stoluri de avioane argintii. Se fugăreau unele pe altele, se dădeau peste cap în fel și chip, acolo sus, se ciocneau și cădeau undeva, desenînd pe cer caiere de fum negru. În aer stăruia un pîrîit ca de pînză sfîșiată, cînd mai tare, cînd mai încet...

Într-o seară, mama m-a sculat din somn și m-a scos afară din beci. Spre răsărit, cerul era roșu ca sîngele și pălălăi înalte se ridicau fluturînd spre cer: ardea un sat. Mama începu să bocească, iar eu mi-am îngropat fața în fusta ei. Toată noaptea pe șosea s-au scurs coloane lungi de fasciști cu tancuri și mașini de tot felul. Ei incendiau totul în cale, îndreptîndu-se spre podul de peste Siret.

Dimineața totul amuțise. Doar, din cînd în cînd, cîte o rafală înfundată spinteca liniștea undeva, în pădure. Mama plecă la țața Ileana, iar eu, scăpat de sub ochii ei, am sărit gardul, am străbătut glonț livada pustie și am ajuns la celălalt capăt al satului, la prietenul meu Culiță. Era mai mare cu patru ani decît mine; trebuia să fie în clasa a șaptea... Am fluierat de două

ori scurt şi m-am trezit nas în nas cu el. Ascundea ceva la spate.

— Ce te-a apucat? mă săgetă el nemulţumit.

— Am venit la tine...

— Văd... dar n-am timp, îmi răspunse aspru, ca niciodată.

Mă dădui doi paşi înapoi şi pesemne că aveam o mutră atît de nenorocită, încît Culiţă m-a oprit.

— Ai mîncat azi?

— Nu... nici ieri...

— Păi, de ce nu spui, vere?...

M-a dus în şură şi mi-a dat o bucată de mămăligă rece cu ceapă. Între timp băgase ceva greu în sîn, ţinîndu-se cu mîinile de pîntece. Eu îl pîndeam cu coada ochiului şi el se perpelea pe ieslea goală, aşteptînd să plec.

Culiţă n-avea pe nimeni. Maică-sa murise înainte de război, iar pe taică-său îl împuşcase un ofiţer neamţ fiindcă s-a împotrivit să treacă Nistrul să lupte împotriva Uniunii Sovietice. Murise sub ochii prietenului său din copilărie, Stanciu, fierarul satului. Nu peste mult timp, la cotul Donului, şi-a dat şi Stanciu tributul războiului. Rămase fără un picior. Întors acasă, se zicea că s-ar fi lipit comunismul de el în armată...

Stanciu a vrut să-l ia pe Culiţă la dînsul, mai ales că-l părăsise şi nevasta, însă băiatul s-a împotrivit. A rămas doar să mănînce cu Stanciu şi să-i mai ajute la lucru. Au vorbit mult amîndoi. Pînă la urmă am observat că prietenul meu s-a schimbat. Părea cu zece ani mai „bătrîn" decît mine, iar în ochi i se cuibărise ceva nou, ca o sclipire de oţel.

— Ai terminat? mă smulse din gînduri glasul lui subţirel. Atunci dă-i drumul... Ne mai întîlnim noi...

— Culiţă...

— Gata!

Se smuci nervos, dar acel „ceva" îi zăngăni la piept. Culiţă se făcu alb ca varul şi închise ochii. Eu am încremenit cu îmbucătura în gură, apoi m-am repezit la el.

— Am avut noroc, şopti moale Culiţă şi nu mai avu putere să mă alunge. Prin cămaşa deschisă am zărit o roată de metal verzui, ca o turtă mare de floarea-soarelui, dar de trei ori mai groasă.

La întrebarea mea mută, Culiţă m-a tras lîngă el, s-a uitat împrejur şi şi-a apropiat buzele de urechea mea:

— E o... o mină. Vreau să lovesc în fasciştii... Ei l-au mînat pe taica în război... Dar să taci, mi-am călcat pe inimă ca să-ţi spun....

— Să mă tai şi nu scot un cuvînt, am jurat eu cu emoţie. Şi... de unde o ai?

— A găsit-o badea Stanciu astă-noapte într-un şanţ... O ladă întreagă a găsit. I-am ajutat s-o dosească în stogul de paie. El cică a fost... cum îi zice... genist... Toată iarna mi-a povestit despre mine de astea. Mi le-a desenat şi pe hîrtie, ba a meşterit şi cîteva din lemn. Eu am băgat la cap şi gata. Am şi de ăla... cum îi zice... focos! Îl pui la mină şi cînd trece tancul... zbang!... Praf îl face. O să vezi tu... Numai să nu-i spui lui badea Stanciu. El habar n-are că i-am furat-o!...

Nu ştiu cum am ajuns la podeţul de beton de peste gîrlă. Acolo, pe mal, ne-am trîntit sub o salcie scorburoasă, gîfîind. Din stuf s-au ridicat măcăind nişte raţe... Peste cîtva timp s-a auzit un huruit uniform, din ce în în ce mai puternic. Ne-am mijit ochii şi, departe, pe malul Cornilor, am zărit patru puncte negre venind spre noi:

— Să ştii că trec pe-aici, tresări Culiţă. Mă duc s-o pun... Badea Stanciu zicea că un genist greşeşte o singură dată în viaţă... Dar nu mă tem. Mă crezi?

Îl credeam, deşi vedeam cum clănţăne din dinţi. Acum, după atîţia ani, mă gîndesc că tot i-a fost frică, dar încerca să-şi facă singur curaj. Nu i-am răspuns nimic. El a strîns mina la piept şi a fugit spre podeţ. Îl urmăream cu răsuflarea tăiată, cuprins de un tremur puternic. Cerul gurii mi se uscase, iar clipocitul liniştit al apei îmi părea vuiet de cascadă. Vedeam spinarea slăbuţă a prietenului aplecată şi mîinile-i murdare scormonind pămîntul. Cămaşa îi ieşise din pantalonii peticiţi... A trebăluit un timp acolo, apoi s-a întors spre mine. Era galben ca ceara. Tancurile erau la vreun kilometru. Culiţă a privit încruntat spre ele şi m-a tras după dînsul:

— Să ne ascundem în scorbură!...

Într-o clipă am fost în scorbura salciei; era mare şi, înghesuiţi, încăpeam amîndoi. N-am aşteptat mult...

Uruitul matahalelor se apropia năvalnic. Scrîşnetul şenilelor ne sfredelea creierul, şi

(Continuare în pag. 60)

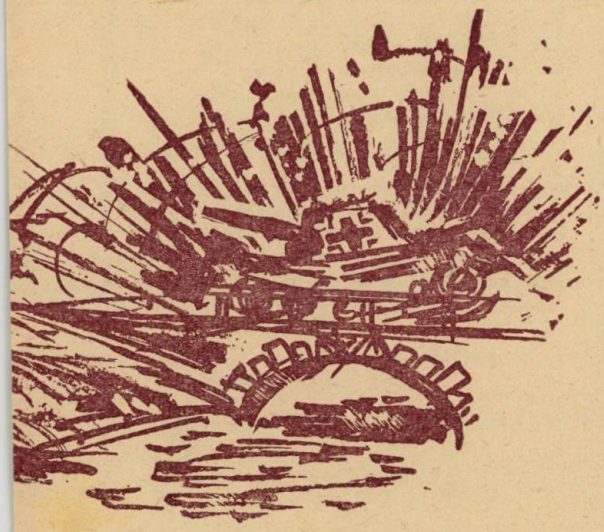

30 DECEMBRIE

De atunci s-au împlinit 12 ani... La 30 Decembrie 1947 poporul a rupt încă o verigă însemnată a exploatării. Datorită luptei duse ani de zile împotriva monarhiei de către poporul condus de Partidul Comunist Romîn, a fost izgonit cel din urmă rege în această zi de neuitat, țara s-a proclamat republică, păşind încrezătoare în viitorul pe care i-l făurea poporul, în frunte cu clasa muncitoare, condusă de partid.

82 de ani a stăpînit şi a jefuit dinastia Hohenzollernilor: în 1907 sub domnia lui Carol I au fost uciși 11.000 de țărani fiindcă au cerut pămînt; în 1918, sub domnia lui Ferdinand I au fost împuşcați muncitorii în Piața Teatrului fiindcă au cerut un trai mai omenesc şi libertăți democratice. Sub domnia lui Carol al II-lea s-a tras în mineri la Lupeni şi au fost masacrați ceferiştii, la „Griviţa", în 1933. Cît despre Mihai I, el a fost „îngerul păzitor" al agenților lui Hitler în Romînia şi al dictaturii antonesciene. Sub ochii lui, în 1945, de la ferestrele palatului regal, mitralierele au tras în manifestanții care cereau un guvern al poporului.

În 1940, casa regală stăpînea 150.000 ha. Avea ferme, vii, păduri, cai de curse. Zeci de palate, castele şi conacuri regale stăteau închise ascunzînd comori de artă de care poporul nu se putea bucura. Numai între 1866 şi 1894 întreținerea casei regale a costat țara 175.000.000 de lei aur. Cît bugetul țării pe un an! În 1931, cînd țara era bîntuită de sărăcie, pentru călătoriile a patru prinți s-au cheltuit 80.000.000 de lei. Aproape trei sferturi de miliard şi-a pus la adăpost, la băncile străine, în 1935–1945, monarhia.

Prin lupta poporului condusă de partid, țara noastră a scăpat de acești jefuitori. Astăzi, palatele regale au fost transformate în muzee, case de odihnă, iar palatul regal din Cotroceni a devenit vestitul Palat al pionierilor din București. Pe fostele moşii ale monarhiei au fost înființate gospodării agricole de stat înfloritoare.

Au trecut 12 ani de cînd poporul muncitor, condus de partid, a izgonit monarhia. Țara noastră s-a transformat într-un stat înaintat, înfloritor. În satele odinioară înfometate, gospodăriile colective aduc în casele țărăneşti belşug şi voie bună. Succesele acestea se datoresc urmaşilor celor uciși din ordinul călăilor regali în 1907 şi în timpul grelelor lupte duse de clasa muncitoare din țara noastră, ele aparțin întregului popor muncitor.

Stema țării

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaşte
Aceia ce în urma mea s-or naşte,
Căci am trăit cînd se sfărmau cătuşe,
Cînd se făceau împărății cenuşe,
Iar altele să le mai ieie locul
N-au mai avut nicicînd, nicicum norocul.
Pierea cînd ici, cînd colo cîte-un rege,
Îl jeluiau curtenii – se-nțelege –
Ci n-a plîns lacrimi după domnitor
Din inimă vr-odată vr-un popor.

Dar s-a-ntîmplat să-l pună chiar pe goană,
Călcînd în tină muceda-i coroană.
Steme piereau; vedeam cum brusc dispare
Vr-un şarpe, vultur, leu ori alte fiare.
Şi steme noi suiră-n locul gol,
Cu spice, brazi şi sonde de petrol...

Aşa s-a petrecut la noi, prieteni.
Azi peste munți împăduriți cu cetini
Răsare mîndru soarele, iar lîngă
Bătrînii munți, crescînd în partea stîngă,
O sondă de petrol vesteşte cum că
Izvorul vieții noastre e în muncă.
Jur împrejur cununa cea de spice
De pîine spune şi de trai ferice.
Iar colo-n vîrful stemei noastre, iată,
O stea de purpur mîndră se arată.

★

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaşte
Aceia ce în urma mea s-or naşte.
Părtaşi n-au fost la anii noştri meşteri,
Dar bucuria-acestei mîndre naşteri
Ni-i dată nouă, celora de azi.

Ea şterge multe urme de necaz.
Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină.
Lumină din lumina lui Octombre,
Tu ne vesteşti că omul muncii om e
Şi e stăpîn în țara-i fără sclavi,
Pe vatra-i unde n-au loc cei trîndavi,
În casa-i unde lacomii şi furii
N-or jefui mai mult şi n-or să fure,
În țara unde dragostea de muncă
E cea mai sfîntă-a omului poruncă.

Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină,
Căci tu eşti răsăritul țării mele,
În era cînd se-nalță roşii stele.

MIHAI BENIUC

FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R.

Fabricat în R.P.R.

FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R.

...Austria. La Viena, un tren a adus nenumărate lăzi uriașe. Expeditor: Fabrica de strunguri și mașini — unelte „Iosif Ranghef" — Arad. In lăzi — strunguri. Strunguri fabricate în țara noastră.

... Republica Arabă Unită. In Valea Nilului, un tractor brăzdează puternic pămîntul. Pe tractor o plăcuță: „Fabricat în R.P.R.".

...India. La New Delhi a fost montată o sondă. Are o formă originală și o culoare argintie. Pe eticheta care marchează proveniența instalației se pot desluși 3 cuvinte: „Fabricat în R.P.R."

...In Argentina, R. P. Chineză, Indonezia, R. D. Germană, Grecia, R.P. Bulgaria, Franța, Irak, produsele tehnicii românești se bucură de o largă apreciere și căutare. Aceasta se datorește faptului că în anii puterii populare, sub conducerea înțeleaptă a partidului nostru, industria românească a făcut pași de adevărat uriaș. Au luat ființă noi ramuri industriale, printre care industria constructoare de mașini-unelte, industria de utilaj petrolifer și minier, de mașini și unelte agricole, industria chimico-farmaceutică, electrotehnică etc. „Progresele industriei noastre socialiste în ultimii ani — a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la plenara C.C. al P.M.R. din 13—14 iulie 1959 — se reflectă în faptul că producția industrială pe un singur trimestru al anului 1959 este mai mare decît producția obținută în întreg anul 1938."

FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R.

UN TRACTOR MODERN: UTOS-27 „UNIVERSAL"

...Tractoarele românești UTOS-27 pot fi întîlnite astăzi în peste 15 țări din lume. Secretul? „Calitatea și execuția lor ireproșabilă, rezistența lor de fier, utilizarea universală" — nota un vizitator irakian al pavilionului românesc la Tîrgul internațional de la Leipzig vorbind despre tractoarele UTOS-27. Să explicăm aceste aprecieri:

Tractorul UTOS-27, construit la Uzinele de tractoare „Ernst Thälmann" din Orașul Stalin, e folosit atît la diverse arături și lucrări de întreținere a culturilor, la culesul recoltelor, la strînsul și manevrarea roadelor cîmpului în remorci și hambare, cît și la transportul pe ogoare sau șosele. Tractorul UTOS-27, cu un motor cu putere sporită față de modelele precedente, face posibilă executarea lucrărilor principale cu viteze mărite, cu eficacitate și productivitate orară ridicată. Tractorul are un număr dublu de viteze (10 trepte) și poate acoperi o viteză între 2,8 și 22 km pe oră.

Majoritatea uneltelor agricole purtate sau tractate sînt antrenate de la tractor prin axul prizei de putere. În cazul de față este acționat de la motor, independent însă de cutia de viteze. Astfel se pot schimba vitezele fără întreruperea funcționării mașinii agricole, aceasta putînd lucra cu viteză constantă, independent de viteza tractorului.

Pentru a comanda diferite mașini și unelte agricole, tractorul este echipat cu un sistem de acționare hidraulic. Acesta are o pompă hidraulică centrală de mare presiune și 3 cilindri de forță, dintre care doi sînt montați lateral, iar unul în spatele tractorului. Cilindrii de forță laterali acționează prășitoarele purtate în față, iar cilindrul din spate acționează diverse pluguri, grape, discuitori, remorci.

La toate acestea mai trebuie adăugat și aspectul plăcut al acestui nou tip de tractor. Toate acestea fac din tractorul UTOS-27 un succes al tehnicii românești.

FABRICAT ÎN R. P. R. ☆

TRENUL AUTOMOTOR DIESEL-ELECTRIC ROMÎNESC

Un zumzet ușor, plăcut și o senzație de plutire. Lumina fluorescentă din plafon umple încă-

perea lungă. Pereţii laterali ai încăperii, străjuiţi de ferestre mari acoperite cu perdele, sînt din panele şi placaje de lemn lustruit. Priveşti culorile plăcute, odihnitoare. Părţile de sus ale pereţilor laterali sînt acoperite cu material plastic. Şi tot cu un material plastic, foarte moale, este îmbrăcată şi bancheta pe care te odihneşti. Totul e confortabil, elegant, curat.

Unde te afli? În tren! În trenul automotor romînesc Diesel-electric, care te poartă spre destinaţie cu 120 de kilometri pe oră. Trenul, primul din ţară de acest gen, este realizarea meta-

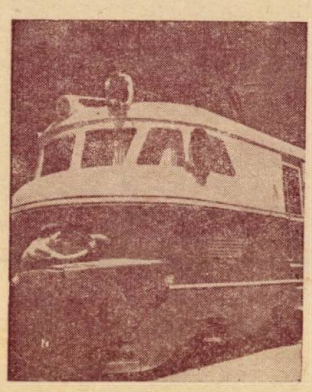

lurgiştilor de la Uzinele „23 August" din capitală. Privindu-l din faţă, te impresionează forma sa aerodinamică şi înălţimea. Mecanicul îţi dă explicaţii. Noul tren automotor are două vagoane motor la extremităţi. În fiecare vagon motor se află o mică uzină. Un motor de 600 de cai putere, un generator principal de 400 kW, un generator şi motor Diesel auxiliar, turbosuflante etc. Motorul principal antrenează generatorul principal, care la rîndu-i furnizează curent electromotoarelor de tracţiune fixate la două din cele 3 roţi ale boghiului. Comanda o face mecanicul, din cabina sa. Dispozitivul de automatizare reglează automat turaţia motorului Diesel în funcţie de sarcina dată. La probe, trenul automotor a alergat şi cu 135 de kilometri pe oră!

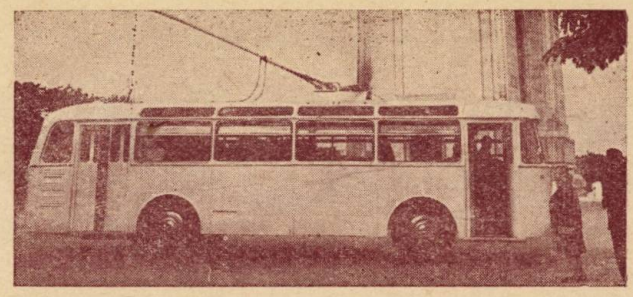

În cele 4 vagoane ale trenului electromotor mai sînt încă 333 de pasageri, şi ei, ca şi tine, călătoresc cu plăcere. Izolaţiile din plută, pasta izolantă şi insonorizantă aplicată pe tablă, plafonul dublu, stratul de vată minerală şi aerotermele pentru aerisire sînt toate făcute pentru ca să te simţi bine şi să nu ajungi obosit la destinaţie.

TROLEIBUZUL „T. V."

La tine, bucureştean, a sosit în vizită un prieten din Constanţa. Îl înviţi, fiind zi de odihnă, în Parcul „I V. Stalin." În Piaţa Victoriei mergeţi la staţie, să luaţi troleibuzul. Iată-l: elegant şi robust. E vopsit în alb, iar capacele roţilor lui sînt nichelate. Ferestrele largi, laterale şi cele din plafon permit o bună vizibilitate.

— E proiectat şi construit la noi, la Uzinele „Tudor Vladimirescu", îi spui cu mîndrie prietenului. Uite, faci un singur pas şi eşti pe platforma lui.

Înăuntru, canapele frumos capitonate, cu material plastic, pot primi 31 de pasageri. Alţi 44 pot sta pe intervale.

— Uite, are şi aparat de radio, colo, lîngă conducător. Iar aici sînt difuzoarele. Uşile se închid acţionate de un mecanism aşezat la capetele de jos (mecanismul este astfel aşezat pentru a se evita scurgerile de unsori etc.), şi troleibuzul porneşte.

— Ştii unde este motorul? La spate. Un motor de 77 kW, care poate dezvolta o viteză de 50 km pe oră. De pe locurile noastre simţim cum troleibuzul capătă viteză şi merge lin, fără vibraţii sau zdruncinături.

— În faţă are o suspensie independentă, iar cît priveşte aerisirea, există un ventilator electric. Iarna funcţionează o instalaţie de încălzire.

Continui cu explicaţiile, dar surprinzi pe faţa prietenului un zîmbet:

— Poate nu crezi ce-ţi spun?!

— Ba da, dar ai uitat un lucru. Troleibuzul acesta face acum curse şi la noi — de la Constanţa la Mamaia, pe litoral...

Un vapor cu drapel indian la catarg a acostat în portul Suez. Îşi aşteaptă rîndul să treacă mai departe spre portul de destinaţie, New Delhi. Pe puntea vasului străluceşte în bătaia soarelui o împletitură de tronsoane metalice. Alături, trolie şi un motor Diesel.

Undeva, în China, un tren poartă pe cîteva platforme aceleaşi tronsoane metalice.

Iar în ţara noastră, în regiunile petrolifere, poţi întîlni aceleaşi instalaţii.

Toate au plecat din curtea Uzinelor de utilaj petrolifer „1 Mai"-Ploeşti. Este vorba de ultima noutate în construcţia de utilaj petrolifer: instalaţia de foraj 4 L.D. S-o privim pe aceasta din curtea uzinelor. Deocamdată e la sol. 3 tronsoane confecţionate din ţevi se unesc cap la cap pentru a

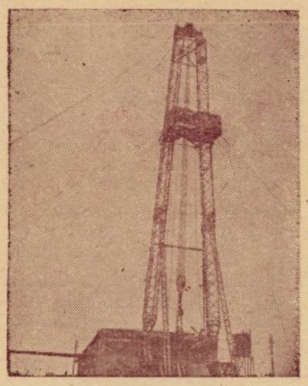

forma turla. Cele 4 unităţi Diesel, care dau o putere instalată de 1.450 CP, sînt pornite. Troliul instalaţiei începe să tragă turla de vîrf, iar nişte suporţi mari glisează sub tronsoane. Ai impresia că turla se propteşte pe două picioare de fier şi se ridică singură către cer. Cîteva minute cablul trage continuu, şi turla ajunge în poziţie de lucru. Pînă sus, în vîrf, sînt 43 de metri. Seamănă cu un A uriaş. Cele două părţi cu picioare nu-ţi încurcă vizibilitatea şi spaţiul pentru lucru. De altfel, toate manevrările se fac de la pupitrul de comandă care transmite aparatelor pneumatice comenzile sondorului. Iată-l acum pe sondor cuplînd motoarele cu angrenajele masei şi schimbînd vitezele. Nici un şoc, cu toate că totul a fost făcut din mers. Două pompe de noroi triplex asigură presiunea necesară la adîncimi de circa 3.500 de metri. Masa rotativă are 6 viteze înainte şi două înapoi, iar troliul de ridicare poate şi el dezvolta o gamă de 6 viteze. Sondorul acţionează frîna pneumatică şi coboară cîrligul.

Pentru foraj punem turbina sau pornim cu masa rotativă.

★

★ ★

...Şi despre cîte alte produse ale tehnicii romîneşti nu se poate vorbi! Strungurile „Iosif Rangheţ", ultimele tipuri de aparate de radio, magnetofonul „Doina", motoreta sau maşinile de calculat sînt numai cîteva din produsele industriei romîneşti, industrie care, sub conducerea înţeleaptă a partidului, se dezvoltă, se întăreşte şi se modernizează tot mai mult, pe zi ce trece.

FABRICAT ÎN R. P. R. ☆ FABRICAT ÎN R. P. R. ☆

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Pămînt însorit

de **HORVATH IMRE**

Mă-mprejmuiţi, voi, valuri de căldură,
ca pe un deal, ca pe o arătură
încinsă şi fierbinte încă seara.
Acesta mi-e poporul, asta ţara.
În sufletu-mi o văd în mii de feţe!
Iubesc poteca-ngustă prin fineţe,
izvorul care susură pe prund,
şi moara cu ecoul ei profund,
cîmpia însetată-acum de ploaie,
copacul ciocănit de ghionoaie,
porumbul legănat uşor de vînt,
şi orice floare, orice fir plăpînd.
Colinele şi văile, de-asemeni,
cuptorul greu din tindă, şi pe semeni
care-au zidit cuptorul şi-au muncit:
Lampa de gaz cu licăr potolit,
şi masa cu ulcica de pămînt,
şi gîştele şi caii nechezînd,
şi boii drumărind tăcuţi şi grei,
urcioarele purtate de femei,
şi prunele pe ramura-ncărcată
— atîtea prune nu-s în lumea toată! —
gardul de lemn cu mii de crăpături,
şi porţile-ncrustate cu figuri,
şi lăutarul meşter cu vioara,
cîntînd la horă-n sărbătoare, seara.

Mă mişcă orice doină şi m-aprinde;
iubesc şi cimitirul cu morminte
(acolo dorm ai noştri, truditorii),
dar mai presus de toate iubesc zorii
acestui timp: poporu-n libertate,
batoza mestecînd în dinţi bucate,
şi coasele-n întrecere pe luncă,
şi umbra chiar a vitelor de muncă;
femei, bărbaţi, mulţimea truditoare,
cămeşile-asudate în spinare,
şi tinerii vorbind pe la şedinţe,
şi urmele, pe mîini, de suferinţe.
Mi-e draga pacea şi, cu tot poporul,
lupt pentru ea şi-mi apăr viitorul.

Iubesc aceste plaiuri romîneşti,
cu soarele ce bate în ferăstri;
mi-s dragi şi munţi, şi rîuri, şi cîmpie:
acest pămînt mi-e patrie şi mie!

În romîneşte de **IOANICHIE OLTEANU**

ŞENILA

(Urmare din pag. 55)

toată salcia vibra. Culiţă m-a cuprins de după gît şi a strîns pumnii. Nu-i vedeam faţa. Inimile ne băteau repede, repede de tot... Aşteptam cu sufletul la gură. Explozia nu se producea.

— N-am aranjat-o ca lumea, murmură abia desluşit prietenul meu. O să-l rog pe badea Stanciu să-mi mai spună o dată cum se face. Dar aşa, să nu se prindă...

Deodată, un trăsnet năpraznic sfîşie văzduhul răscolit de motoare. Salcia se scutură din rădăcini, şi un val de aer cald năvăli pe gura scorburii. Capul mi se izbi puternic de peretele ei. Culiţă scînci şi se chirci tare, tremurînd. Braţul care mă strîngea de după gît slăbi, iar eu simţii ceva cald şi lipicios picurîndu-mi pe picioarele desculţe. De spaimă sau poate de durerea care îmi cuprinsese capul am leşinat.

...M-am trezit tot în scorbură. Se auzeau glasuri şi duduit de motoare. Mi s-a părut că aud şi glasul mamei şi-am început să plîng cu hohote, lipindu-mă de trupul rece al lui Culiţă. În gura scorburii a apărut pe dată o faţă bălană, mi-a spus ceva într-o limbă necunoscută şi mi-a făcut semn să ies. Am tăcut speriat şi m-am ghemuit mai în adînc. Abia cînd un mustăcios mi-a spus pe romîneşte că-s oameni buni, ruşi, şi că nu trebuie să mă tem am început din nou să plîng şi m-am lăsat scos afară.

Două tancuri fasciste, cu cruci albe, ardeau pe cîmpie, iar unul sfîrîia în apa gîrlei; o şenilă îi fumega pe mal. Acela nimerise peste mină. În zare, către Siret, se depărta un vălătuc de praf şi fum. Era, pesemne, cel de-al patrulea tanc nemţesc....

Pe drum duduiau cîteva tancuri cu stea roşie, şi pe podeţul stricat nişte soldaţi aşezau drugi de fier. O fată în uniformă, văzîndu-mă mînjit peste tot cu sînge, se repezi spre mine; dar nu era al meu...

Apoi, cînd Culiţă a fost scos şi întins pe o foaie de cort, m-am bîlbîit printre lacrimi către oşteanul în haine ruseşti:

— E-el a p-pus m-mina... Era geni...genist...

N-am putut spune mai multe, mi se împleticea limba în gură. Cineva îmi îndesa în buzunar pacheţele lucitoare; acasă am văzut că era ciocolată, cum îmi aducea uneori tata de la tîrg, înainte de a pleca în război. Fata în uniformă plîngea. În trunchiul salciei am văzut ca prin ceaţă o spărtură proaspătă, înnegrită de fum... Soldaţii m-au dus la mama şi în aceeaşi zi l-au înmormîntat pe Culiţă. Se adunase toată lumea care mai rămăsese în sat. Cred că numai eu şi mama am lipsit.

Cînd am început să mă însănătoşesc, căsuţa noastră era toată ziua plină de femei care mă căinau şi pe mine şi pe mama, bătîndu-se cu mîna peste gură şi mirîndu-se nevoie-mare. Nici Culiţă n-a fost uitat. După ce războiul s-a mutat departe, spre apus, aproape în fiecare zi găseai mănunchiuri proaspete de flori pe mormîntul micuţ din colţul cimitirului, cu obelisc simplu de lemn, pe care se mai văd şi acum cîteva cuvinte ruseşti zgîriate cu baioneta.

★

Aceasta e povestea şenilei... De cîte ori trec pe acolo îmi apare în minte chipul lui Culiţă, iar gîrla şopoteşte parcă mai solemn. Cînd sirena noii uzine din Botoşani prinde să sune, plopii din lunca Siretului îi răspund întreit, iar eu parcă desluşesc glasul subţirel al genistului, aprig, plin de forţă.

DRAGOMIR HOROMNEA

MARIN TRAIAN

Liniştea! Ce înregistrează

În biroul redactorului emisiunii, telefonul zbîrnîie din cinci în cinci minute:

— Alo!... Radio? Emisiunile pentru copii? La telefon pionierul (şi spune cine e), corespondentul emisiunii (şi spune al cărei emisiuni). Vă rugăm să trimiteţi un reporter şi în şcoala noastră. Unitatea merge să sădească puieţi.

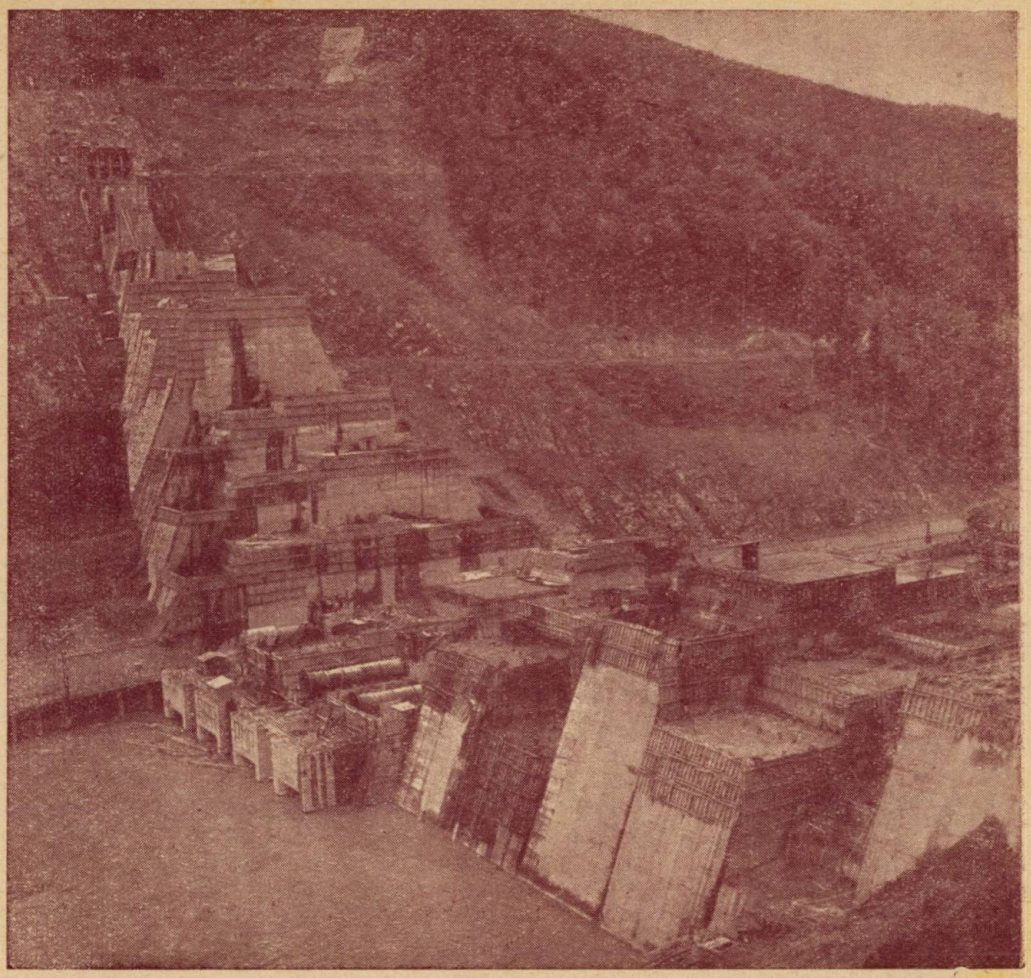

Vedere din Bicaz

După ce a vorbit la telefon, redactorul mi-a răspuns la salut şi m-a întrebat ce doresc.

— Am scris o poveste despre o fetiţă! am zis eu. Poate vă interesează.

— Ne interesează! mi-a răspuns redactorul. Dar mai aşteptaţi puţin. Şi se adresă, pe rînd, celor 3 personaje atît de cunoscute ascultătorilor. Ce veşti ne aduci, Niculiţă?

— Un reportaj interesant de la Circul de stat. E pentru rubrica „În ajutorul şcolarului". Am aflat cum se dresează animalele.

— S-a făcut! Scrie-l... dar să fie scurt. Dumneata, profesore Ştie-tot?

— Ştiţi cum se scot petele? A, e simplu...

— Şi povestea mea despre fetiţă? am îndrăznit eu în cele din urmă.

— Cîte pagini are?

— Cinci.

— E cam mare...

Mi-a făgăduit însă c-o să-i facă loc în emisiune. Şi aşa s-a făcut că a doua zi am fost şi eu martor la înregistrarea unei emisiuni pentru copii.

Circulaţia... undelor

După ce Niculiţă Reporterul şi-a scris însemnările de la Circul de stat, am mers împreună în cabina de înregistrare. În faţa uşii însă m-am oprit brusc.

— De ce te-ai oprit? m-a întrebat redactorul.

— Cum să vă spun... sînt un pieton disciplinat, nu pot trece peste stop.

Aveam senzaţia că mă aflu în faţa unui semafor care dirijează circulaţia şi că trebuie să aştept. Profesorul Ştie-tot m-a bătut prieteneşte pe umăr şi mi-a spus:

— O să aşteptăţi mult şi bine. Becul ăsta roşu nu este decît un semnal care previne: „Linişte! Se înregistrează".

Cineva (mi se pare că eu) tuşi încurcat.

În cîteva minute se adunaseră pentru înregistrarea emisiunii toţi colaboratorii redacţiei. În cabina tehnică îşi ocupaseră locurile, la masa de comandă, operatorul, regizorul muzical şi redactorul. Acesta din urmă schiţă într-o clipă planul emisiunii:

— Vasăzică... la început cîteva pagini din însemnările lui Niculiţă Reporterul, apoi cîteva minute în tovărăşia profesorului Ştie-tot după care poştaşul Tic-Pitic va răspunde scrisorilor primite de la ascultători.

Apoi redactorul se adresă regizorului muzical, cu tonul cu care ai întreba: „Îţi plac coţunaşii?"

— Ai adus leii şi elefanţii?

Eu am îngheţat. Unde să-i aducă? În cabină?

— Îi dăm drumul! hotărî redactorul, în vreme ce operatorul pregătea banda de magnetofon pentru înregistrare.

Un disc metalic în jurul căruia era înfăşurată banda începu să se învîrtească. În difuzor se auzi vocea lui Niculiţă:

„În dimineaţa aceasta, dragi prieteni, vă invit să mă însoţiţi într-o vizită la Circul de stat".

— N-aud leii! strigă redactorul — în cabina tehnică — regizorului.

Am închis ochii. Ce-o fi, o fi!...

În clipa următoare am auzit nişte răgete înfiorătoare. M-am retras într-un colţ. Dar din nou a răsunat în difuzor vocea lui Niculiţă:

„Leii au intrat în arenă. Reprezentaţia începe".

Cînd am deschis ochii, operatorul rîdea cu gura pînă la urechi. De mine rîdea. M-a luat de mînă şi m-a dus în faţa unui aparat. Pe un platan se învîrtea o altă bandă de magnetofon, ca şi cealaltă, pe care regizorul o dirija după plac.

— Ai văzut leii noştri? se prăpădea de rîs operatorul. Ai crezut c-avem şi menajerie?

Am aflat astfel că răgetele leilor fuseseră înregistrate pe bandă de magnetofon şi că într-o cameră specială din incinta radioului se găsesc laolaltă elefanţi şi vapoare, raţe şi trenuri, marea şi vîntul... toate însă înregistrate pe bandă.

După ce Niculiţă şi-a terminat reportajul au urmat la microfon profesorul Ştie-tot şi poştaşul Tic-Pitic.

— Şi-acum e rîndul dumitale! mă împinse în cabină redactorul. Înregistrăm povestea despre fetiţă. Ai nevoie de ciripit de păsărele, de orăcăit de broaşte...? Îţi stăm la dispoziţie cu un bogat sortiment.

Mi-am citit singur povestea sub privirile atente ale celor 3 realizatori, care s-au îngrijit să pună muzică, ciripit de păsărele acolo unde lectura mea pomenea despre ele. După ce am terminat, mi-au întins mîna şi mi-au spus pe rînd:

— S-a făcut! Poţi pleca. Mîine dimineaţă o să te auzi la radio.

Începusem să pricep şi eu cum stau lucrurile. Mă înregistraseră pe bandă!

Înainte de a pleca le-am strîns şi eu mîna, cu sentimentul că le mulţumesc în numele tuturor ascultătorilor pentru munca grea, dar frumoasă pe care o desfăşoară, pentru tot ceea ce fac ca emisiunile pentru copii să-şi cîştige cît mai mulţi prieteni.

Nr. 3

Veţi mai întîlni în paginile următoare cîteva „FOTOGHICI", priviţi-le cu atenţie şi încercaţi să ghiciţi ce reprezintă

Cristalele X.X.

Acestea sînt peripețiile pline de mister ale unui viteaz cercetaș. Dintr-o cauză cu totul inexplicabilă însă, în locul unei povestiri de aventuri, autorul a scris o piesă veselă — un vodevil.

PERSONAJELE:

Serioja — băiat, 14 ani
Lealea — fetiță, 14 ani
Profesorul — 36 ani, înalt, poartă ochelari
Natalia Vladimirovna — 40 ani
Primul băiat — 15 ani
Al doilea băiat — 13 ani
Petea — băiat, 15 ani
Șoferul — 30 ani
Prezentatorul

Calul „Meteor" este alcătuit din doi copii îmbrăcați cu un costum de pînză. Pentru ca Serioja să poată sta călare, cei doi copii țin pe umeri, sub costumul de pînză, o scîndură suficient de rezistentă.

Cățelul „Umbrela" va fi cît mai mic și mai caraghios.

Decorul înfățișează o cameră obișnuită, din care nu trebuie să lipsească un pat, o masă, un samovar, cîteva scaune și cel puțin o fereastră.

PROLOG

Prezentatorul apare în fața cortinei, se înclină salutînd publicul și recită:

de MIHAIL LVOVSKI

Spectacolul începe așadar.
Exagerate multe părți vor fi.
Vă spunem deci, și-i foarte necesar,
Că veți vedea un vodevil aci.

Vor fi, vedeți, de toate: cai și drum,
Și o mașină ce se pierde-n fum.
În vodevil spui fără supărare
Și tot ce-i bun, și tot ce rău îți pare...

Prieteni, totuși, foarte mult dorim,
Ca nărăvașii cai sau praful ridicat
Să nu v-astupe ochii. Deci să vedeți morala.
De-aceea vodevilu-a fost creat.

S-ar fi putut începe spectacolul altfel.
Cu liniște, furtună sau poate un duel.
Dar cu mister va-ncepe și foarte alarmant,
Ca să vă pară totul cu-atît mai amuzant.

O sarcină periculoasă

TABLOUL I

Profesorul, Serioja, mai tîrziu Lealea

PROFESORUL: Mă rog! Fie și așa! O dată ce insistați atît de mult, colega, vă voi povesti această istorie.

SERIOJA: O poveste de groază și mister, nu-i așa?

PROFESORUL: Staţi puţin; de ce oare trebuie ca povestea mea să fie neapărat plină de groază şi mister?

SERIOJA: Aşa. Ca să fie mai interesantă...

PROFESORUL: Ei bine, fie şi groaznică, fie şi misterioasă. **(Cu ton de povestitor)** Aşadar, odată...

SERIOJA: Noaptea?

PROFESORUL: Daţi-mi voie, colega, de ce noaptea?

SERIOJA: Aşa, ca să fie mai interesantă.

PROFESORUL: Ei bine, fie şi noaptea. **(Reia tonul de povestitor)** Odată, noaptea, un băiat... uite aşa cum eşti dumneata, dormea liniştit în patul său. Cînd a venit însă dimineaţa şi ceasul din perete a bătut ora zece, deodată...

(sună telefonul)

...E pentru mine. Un moment... **(Profesorul părăseşte scena)**

SERIOJA **(către spectatori)**: Vedeţi? Ce părere aveţi? Pleacă tocmai în momentul cel mai interesant! N-am noroc şi pace! Gîndiţi-vă şi dumneavoastră, în loc să plec într-o călătorie riscantă, plină de groază şi mister, trebuie să stau în vila asta plicticoasă, în care, dintre toate animalele sălbatice care trăiesc pe lume, locuieşte doar un biet cîine. Şi ştiţi cum îl cheamă pe cîinele acesta? Să mori de rîs nu alta. Îl cheamă... Umbrela! Iar Lealka îl mai şi dresează. Măcar de ar turba Umbrela asta afurisită şi s-ar repezi la cineva. Să se repeadă la vecinul nostru profesorul — de pildă —, cel care a plecat adineauri şi-mi spune „colega" pentru că i-am vorbit despre intenţia mea de a deveni un renumit explorator sau un călător cercetaş. Şi cînd te gîndeşti ce bine ar fi dacă ar turba Umbrela... Cîinele ar face „ham", iar eu „tuşt" — l-aş salva într-o clipă pe renumitul savant. Trebuie să ştiţi că m-am ţinut toată vara de acest savant. Poate că, m-am gîndit eu, va inventa vreo compoziţie chimică pe care e de ajuns numai s-o miroşi ca să se întîmple o grozăvie... Dar deocamdată nu s-a petrecut nimic din toate acestea. De-abia de l-am convins să-mi povestească o istorioară mai groaznică... **(Apare din nou profesorul, ţinînd în mîini o eprubetă).**

PROFESORUL: Din nefericire, colega, trebuie să plec în oraş.

SERIOJA: Dar cu povestea de groază şi mister cum rămîne?

PROFESORUL: Hm... Da... dar nu-ţi aduci aminte unde-am rămas?

SERIOJA: La „deodată"....

PROFESORUL: Da... Aşadar... băiatul, despre care mă pregăteam să-ţi povestesc, s-a trezit, s-a îmbrăcat, a luat dejunul, iar cînd a sunat ora zece... **(Pendula sună de zece ori).**

SERIOJA: Vai! **(Priveşte cu uimire cînd spre pendulă, cînd spre profesor).**

PROFESORUL: Se deschide deodată uşa şi intră în cameră vecinul din aceeaşi vilă — un profesor de chimie...

SERIOJA: Dumneavoastră?!

PROFESORUL: Da, eu! Iar în mîinile profesorului se afla o eprubetă cu nişte cristale transparente...

SERIOJA: Aceasta?!

PROFESORUL: Da, chiar asta... Aici sînt cristale de „X K".

SERIOJA: Vai de mine!

PROFESORUL: „Luaţi această eprubetă, colega!" — spuse profesorul.

SERIOJA: Şi băiatul ce-a făcut?

PROFESORUL: A luat eprubeta.

SERIOJA: Vasăzică, s-o iau?

PROFESORUL: Bineînţeles! Şi să ţii minte: e foarte periculos!

SERIOJA: E periculos? **(Bucuros)** În sfîrşit! Şi mai departe, ce-a mai fost?

PROFESORUL: Mai departe, profesorul îi spuse: „Sper — zice el — că nu mă veţi refuza să aveţi amabilitatea de a păstra această eprubetă pînă la înapoierea mea. Vă daţi seama că n-am putut să las un reactiv atît de periculos, cum sînt renumitele cristale «X K» în camera mea, unde nu există un om de nădejde care să le poată păstra. Dar băiatul îl asigură, desigur, pe profesor, că este gata să-i îndeplinească această rugăminte... de ce taci?"

SERIOJA: Dar ce trebuie să spun?

PROFESORUL: Am spus doar: „Băiatul îl încredinţează pe profesor". Încredinţează-mă...

SERIOJA: Aha, am înţeles, îndată. **(Vorbeşte cu tonul profesorului)** Desigur, profesore, eu... asta... sînt gata să duc totul la îndeplinire... eu am visat întotdeauna... şi... şi...

PROFESORUL: Bine, bine, ştiu la ce-ai visat. Toată vara mi-ai repetat că eşti gata să faci cele mai periculoase călătorii şi să întîmpini tot felul de aventuri, numai că nu-ţi iese în cale nici o ocazie. De aceea am să te pun la încercare. Şi s-a ivit un caz excelent. Vasăzică, să ţii minte: Nu trebuie să ştie despre eprubetă nici o vietate.

SERIOJA **(cu tonul profesorului)**: „Voi fi mut, ca peştele" — îi răspunse băiatul.

PROFESORUL: Oho! Foarte bine! Cît de repede le prinzi toate! Aşadar, istoria pe care am început s-o povestesc a început. Ea te va avea pe tine ca erou şi va lua sfîrşit la ora şase precis, cînd mă voi întoarce din oraş şi-mi vei îna-

La graniță

de STELIAN SÎRBU

Soarele s-a oprit pe muchia zării preț de o clipă, ca un drumeț ostenit, apoi și-a tras capul de tot.

Dinspre apus, umbre mari, negre, au început să se lățească. Lumina zilei și-a mai fluturat aripile albe, ca o pasăre ostenită, apoi s-a topit încet, încet.

Curînd, secera lunii s-a săltat pe boltă, parcă de undeva, de după marginile pămîntului. Vîntul și-a trecut palma într-o mîngîiere nevăzută peste vîrfurile spicelor coapte, peste ierburi și s-a pierdut undeva, spre răsărit. L-a mîngîiat și pe soldatul Grigore Fronea. Și răcoarea mîngîierii l-a înviorat. Deși nu-i nimeni lîngă el, Grigore n-are sentimentul singurătății. El știe că nu-i singur în noapte, că și alți grăniceri stau de veghe la acest prag de țară. Cu ochii pătrunde întunericul din jur. Nu-i nimeni. Sus, pe cer, petice subțiri de nori au furat din argintul lunii. Timpul trece. Și Grigore așteaptă. Se uită la ceasul cu cadranul fosforescent. Au trecut mai bine de două ore de cînd e-n pîndă. Nici nu știe cînd au trecut. Poate nicăieri ca aici, pe graniță, nu ți se pare că timpul trece așa repede. Fără îndoială că așteptarea plină de neprevăzut e pricina. „Ca la noi, pe Bărăgan" — își spune Grigore privind spre oiștea Carului mare bătută parcă-n diamante. Deodată tresare. La ureche i-a ajuns un zgomot de pași. Ascultă mai atent. Nu, nu s-a înșelat. Pași de om sînt. Și buzele lui Grigore se strîng. Și fruntea i se cutează. Și mîna pipăie nerăbdătoare trăgaciul armei. Iată, o umbră s-a oprit în fața sa și privește cercetător în jur. Grigore dă semnul de recunoaștere. I se răspunde. Dă parola... Așteaptă cu sufletul la gură și cînd un glas șoptit îi răspunde și la parolă răsuflă ușurat. Umbra vine lîngă el și se așază alături. E comandantul de subunitate. Pe Grigore, nu știe nici el de ce, îl cuprinde un val cald. Ofițerul stă în pîndă cu el. Grigore îi aude răsuflarea. Ar vrea să-i vorbească, dar își dă seama de absurditatea unui asemenea gînd. Pe graniță doar nu-i voie să faci zgomot; în liniștea aceasta șoaptele lor s-ar auzi pînă departe.

Clipele se scurg. Ofițerul îi face semn că pleacă. O toropeală plăcută îl trage la somn. E atîta liniște! Și iarba miroase frumos! „Ei, asta-i bună" — se mustră singur și-și schimbă poziția.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

poia eprubeta teafără și nevătămată. Sau...

SERIOJA: Sau?...

PROFESORUL: Sau se va petrece ceva groaznic. **(Profesorul se cutremură ca și cum ar fi văzut ceva înspăimîntător)** Dar... să sperăm că totul se va termina cu bine.

SERIOJA **(abătut)**: Vasăzică, nu se va întîmpla nimic groaznic? Doar mi-ați promis că...

PROFESORUL: Istoria de-abia a început! Nu te grăbi, colega, pînă la ora șase mai e mult timp! Cine știe ce se poate întîmpla! Cine știe ce pericole te așteaptă. Te las cu bine! **(Profesorul pleacă.)**

(După cîteva clipe prezentatorul trece prin fața scenei purtînd o tăbliță cu inscripția):

EVENIMENTELE ÎNCEP
SĂ SE PRECIPITE...

SERIOJA **(imitîndu-l pe profesor)**: „Cine știe ce se poate întîmpla! Istoria de-abia a început". **(Bucuros)** E ceva grozav! În sfîrșit, am ajuns să văd și asta... Dar de ce vecinul nostru îmi spune „băiatule"? Să-mi spună tinere. Mi se potrivește mai bine. Și ce frumos le întoarce profesorul: „Am speranța"... „N-o să mă refuzați să aveți amabilitatea"... ca în carte! Trebuie să încerc și eu. **(Imită tonul profesorului și vorbește ca și cum ar citi dintr-o carte)** „Rămas singur, tînărul pe care-l chema Serioja a apreciat într-o clipă pericolul care îl amenința"... **(Cu ton firesc)** Așa da! Le întorc și eu bine. Să ascund eprubeta în sertarul mesei Așa... „Apoi, deși camera se afla la etajul al doilea, tînărul a închis bine obloanele din vechea vilă". Așa... așa... să aduc patul... iar pe pat să pun samovarul. Auleu, ce greu e și mi se pare că nu s-a răcit. Să nu ia foc perna... Dar o udăm noi cu apă. Așa. Foarte bine. „Cînd ochii tînărului se obișnuiră cu în-

Somnul, vicleanul somn, a trecut.

Din nou a fîşîit iarba sau i s-a părut numai? Ascultă. Liniştea şi-a întins iar marama ei nevăzută. Numai greierii ţîrîie prelung în răstimpuri. Din nou se aude un zgomot, apoi iar linişte. Şi departe, spre bălţi, măcăitul pierdut al raţei sălbatice. „E cineva" — se gîndeşte Grigore. Îşi ciuleşte urechile, îşi încordează privirea. Acum se aude mai clar. Cineva se tîrăşte prin iarbă. Încet, şerpeşte, să nu se audă, să nu fie simţit. „Cine să fie?" Întrebarea îl răscoleşte, pune stăpînire pe el. În faţa lui, spicele se clatină ca bătute de vînt. Dar vîntul nu bate, şi spicele se clatină. Ce-o fi oare? Pînă acolo să fie 20 de paşi. Poate nici atît. Spicele s-au liniştit o clipă, apoi iar se mişcă. Da, cineva se tîrăşte. Lui Grigore i se pare că-şi aude bătăile inimii. Şi parcă îi este şi mai cald. Parcă gulerul vestonului îl strînge. La marginea lanului a ieşit o mogîldeaţă. Apoi alta a ieşit. S-au oprit şi pîndesc. Grigore vede totul. Bătaia inimii i s-a potolit. Nu-i mai este nici aşa de cald. Mogîldeţele încep să se tîrască iar. Grigore dă semnul de recunoaştere. Nici un răspuns. Atunci somează scurt şi puternic cu o voce care i se pare că nu-i a lui. Aude zgomot metalic. Un fulger scurt, şi trosnetul sec al unei arme tăndăreşte liniştea. Degetele lui Grigore apasă pe trăgaciul armei. Glontele ţiuie ca un bondar întărîtat. Grigore vede iar un fulger. Şi simte în umăr o arsură, ca şi cum i s-ar fi înfipt un fier înroşit. Trage din nou. O mogîldeaţă zvîcneşte în sus cu un urlet de durere şi cade jos. Cealaltă s-a ridicat şi fuge aplecată prin lanul de grîu. Grigore îşi înăbuşă durerea, care îi secătuieşte trupul. Se ridică. Degetul apasă iar pe trăgaci. Pe la ureche îi ţiuie un plumb aducător de moarte. Parcă i-a simţit adierea fierbinte. Scrîşneşte: „Banditii!". Cel căzut i-a văzut statura înaltă şi trage. Şi Grigore trage. Un nou strigăt de durere, o scurtă zvîrcolire şi atît. Grigore nu se opreşte. Celălalt aleargă culcînd la pămînt spicele. Somează din nou. I se răspunde cu foc. Sîngele i se prelinge pe mînă şi pe piept. Şi o durere sfîşietoare îi săgetează umărul, pieptul.

Strigătul de durere i se opreşte în pragul buzelor. Grigore se împiedică de un muşuroi şi cade. Spicele îi sgîrie faţa. Durerea îl ţintuieşte parcă de pămîntul uscat. Se răsuceşte. Deasupra, stelele sîngerii îl îndeamnă parcă la odihnă. Ce cald e! Şi ce uscate-i sînt buzele. Ca iasca. „Sînt rănit! Dar mi-am făcut datoria!" — îşi spune. Nu-şi află însă liniştea. „Scoală, scoală, Grigore!" — îl îndeamnă parcă vocea pămîntului. Şi depărtările reiau ca un ecou îndemnul: „Scoală, scoală!"

„Stai liniştit, dormi, dormi!" — îl îmbie clipocitul stelelor. Grigore îşi muşcă buzele. Se propteşte în cot. Apoi în genunchi. Se ridică. Ce grea i se pare arma!

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

tunericul, el privi în jurul său şi văzu prin fumul înnecăcios că nu muncise degeaba: vila se transformase într-o adevărată fortăreaţă. Atunci tînărul scoase din sertar eprubeta periculoasă şi începu să o cerceteze...."

Ca să fiu sincer, dacă nu mă atacă nimeni, va fi destul de plicticos să stau aşa. Eprubeta e o eprubetă... din cele mai obişnuite. De ar veni măcar Lealka cu căţelul ei. Desigur că n-am să-i spun nimic, dar totuşi...

Ce-i asta? picură apă din samovar?... Nu-mi place de loc să stau inactiv! **(Bate cineva la uşă).** Aha! Mi se pare că evenimentele încep să se precipite. Să pun eprubeta la loc. Aşa!... Cine e acolo? **(După uşă se aude lătratul cîinelui şi vocea Lealei).**

LEALEA: Sînt eu, Lealea!

SERIOJA: Eşti singură?

LEALEA: Cu Umbrela.

SERIOJA **(încet)**: Lealka! E grozav! „De uşa lui se apropiară doi indivizi suspecţi: un om şi un cîine!" **(Cu voce tare).** Lealea, dar cum poţi dovedi că tu eşti tu?

LEALEA: Şi de ce trebuie să dovedesc, mă rog?

SERIOJA: Dar dacă tu — nu eşti tu?

LEALEA: Da, dar eu sînt eu!

SERIOJA: Dovedeşte asta!

LEALEA: Cum?

SERIOJA: Spune, de exemplu, ceva despre mine, pe care îl ştii numai tu.

LEALEA: Eşti un măgar, Serioja, dar din păcate, asta o ştie toată lumea.

SERIOJA: Nu, să vorbim serios.

LEALEA: Păi, serios, şi dacă nu vrei să-mi deschizi n-ai decît. Să mergem, Umbrela.

SERIOJA **(speriat)**: Lealecika, nu pleca!

LEALEA: Atunci deschide.

SERIOJA: Am să-ţi deschid, dar să-mi spui mai întîi ce te-am rugat eu.

LEALEA: Bine. În primul rînd, copiezi

Ca piatra morii de grea. Cît a stat oare la pămînt ? O clipă ? Un minut ? Cît oare ? În fața sa, banditul fuge, fuge. Grigore își alungă cu palma pînza înșelătoare care îi împăienjenește privirea. Face un pas, încă unul și pornește pe urmele banditului mai repede, tot mai repede. „Nu, n-o să-mi scape !" — își repetă ostașul. Acum aleargă. Cel urmărit șovăie, apoi pornește iar, încurcîndu-se în paiul înalt al grîului. Și Grigore-i aproape, tot mai aproape de el. Glonțul pornește, dar se pierde pe undeva, pe lîngă făptura dușmanului. Nu-l mai ascultă mîna. Ah, mîna ! Fugarul se oprește iar și întinde brațul. Arma țăcăne în gol. Nu mai are cartușe. Și grănicerul înaintează spre el, mai aproape, tot mai aproape. Un pas, încă unul. O să-l ajungă. Se răsucește, și în mînă sticlește scurt, în bătaia sfioasă a unei raze de lună strecurate printre nori, lama ucigașă a unui cuțit. Grănicerul întinde arma. Banditul sare într-o parte. Glontele nu l-a nimerit. Și se repede spre grănicer dintr-un salt. Grigore este împins și cade pe spate. Pumnul ucigaș se ridică. Dar mîna grănicerului îl cuprinde și oprește lovitura. Gîfîind, banditul cade peste el. Durerea, durerea răscolitoare îi întunecă ochii. Stelele se apropie și se depărtează ca o apă înfurtunată. Ăsta să fie oare sfîrșitul ? Grigore se smucește într-o parte. Pumnul cu cuțitul taie aerul și se înfige în pămînt. Pe Grigore îl înecă tusea. Simte că nu mai poate respira. Dușmanul geme înfundat și se ridică. Grigore nu se poate ridica. Înfrîngîndu-și durerea, se lungește și cu mîinile apucă picioarele banditului, care cade jos. De undeva se aud pași. Cîteva umbre se apropie în goană. Sînt grănicerii alarmați de focuri.

O luptă scurtă, și banditul este legat. Grigore se ridică într-un cot, dar se prăvălește, istovit de puteri. Deasupra, stelele clipesc de parcă ar vrea să-i spună : „Dormi, Grigore, dormi". Și grănicerul cade într-o toropeală de nebiruit. Numai inima bate, bate. Grănicerul va trăi, pasul său va străbate iar potecile numai de el cunoscute la acest capăt de țară.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

întotdeauna de la mine toate temele la limba germană. În al doilea rînd, tu...

SERIOJA **(grăbit)** : Bine, bine, ajunge : văd acum că tu ești tu ! Intră. **(Către spectatori)** Știți, nu prea stau bine la germană. Iar Natalia Vladimirovna, care locuiește la primul etaj, cum a aflat de asta, m-a și anunțat că va vorbi cu mine numai nemțește. Cică o să învăț și o să mă îndrept fără să vreau. E profesoară. Dar eu nu mă sperii. Pot să nu vorbesc de loc cu ea. Ce nevoie am să discut cu Natalia Vladimirovna ? **(Către Lealea)** Intră, ce stai așa ?...

LEALEA **(din prag)** : Vai, dar de ce e așa întuneric la tine ? Și grozav mai miroase a fum !

SERIOJA : Așa... Dar nu-i nimic...

LEALEA **(strănută)** : Ești cam ciudat. Deschide măcar obloanele.

SERIOJA : În nici un caz !

LEALEA : Nu mai înțeleg nimic. Ți s-a întîmplat ceva ?

SERIOJA **(șovăind)** : Aș ! nimic ! **(Serioja reia tonul profesorului)** „Cu toate încredințările lui Serioja că nu este nici un pericol, cîinele inteligent începu să adulmece, parcă presimțind ceva"...

LEALEA : Știi ceva ? Am învățat-o pe Umbrela să ia zahăr numai din mîinile mele.

SERIOJA **(rîzînd)** : Bravo ție ! **(Deodată pare a-și aminti ceva)** Fii serioasă. Hm... Să fiu serios... **(Cu ton părintesc)** Foarte bine ai făcut — obiceiul ăsta poate s-o ferească pe prietena ta cu patru picioare de multe neplăceri. Știi, sînt unele reactive foarte periculoase care seamănă grozav de mult cu zahărul.

LEALEA : Ce tot bolborosești acolo ? Ce fel de reactive ?...

SERIOJA : Am spus eu ceva despre „reac-

29 iulie 1952

Helsinki. Cu prilejul celei de a 15-a ediții a Jocurilor olimpice, trăgătorul romîn Iosif Sîrbu cucerește, la Poligonul „Malmi", titlul de campion în proba de armă liberă, calibru redus, poziția culcat, cu 400 de puncte din 400 posibile, egalînd recordul mondial.

8 iulie 1956

Pe Stadionul central din Frankfurt-pe-Main, la orele 17 și 10 minute, începe finala Campionatului mondial de handbal feminin. La fluierul arbitrului suedez, pe teren își fac apariția echipele Republicii Populare Romîne și Republicii Federale Germane. După o luptă dîrză, victoria revine reprezentativei noastre cu scorul de 6—5 (3—1). În fața zecilor de mii de spectatori care au umplut pînă la refuz tribunele, echipa Republicii Populare Romîne este declarată campioană mondială.

12 septembrie 1956

Paris. Sălile Palatului sporturilor din capitala Franței găzduiesc întîlnirile celor 41 de echipe participante la campionatele mondiale de volei. În această mare competiție, atît la băieți cît și la fete, echipele noastre cuceresc titlurile de vicecampioni ai lumii.

29 noiembrie 1956

Tînăra noastră sportivă Olga Orban cucerește, la proba de floretă, titlul de vicecampioană a Jocurilor olimpice de la Melbourne.

30 noiembrie 1956

În această zi a Jocurilor olimpice de la Melbourne, boxerii romîni Mircea Dobrescu și Gheorghe Negrea, după întîlniri deosebit de dificile, cuceresc titlul de vicecampioni olimpici.

1 decembrie 1956

Pe ringul de la „West Melbourne Stadium", boxerul romîn de categoria semimijlocie Nicolae Linca întîlnește în finală pe irlandezul Fred Tiedt. Croșeurile și upercuturile sale îl silesc pe renumitul boxer Tiedt să cedeze.

tive"? N-ai auzit bine. Ți s-a părut. **(Solemn)** Nu mă întreba nimic!

LEALEA: Nici nu te întreb. N-am nevoie! Dar știi ceva? Umbrela mea știe să dea laba.

SERIOJA: Mai bine ar ști să găsească un om după urme.

LEALEA: Asta o poate face și așa... Am încercat o dată. Dar ce nevoie are de asta?

SERIOJA: Cum să n-aibă nevoie?! Dar dacă răpește cineva, cîndva, de undeva, un important reactiv?

LEALEA: Ascultă, de ce repeți mereu vorba asta... reactiv?

SERIOJA: Dar de ce mă iscodești și vrei să afli de la mine ceva, cînd eu trebuie să tac, ca un pește?

LEALEA: Eu nu te iscodesc.

SERIOJA: Ba mă iscodești!

LEALEA: Ba nu, nu te iscodesc!

SERIOJA: Ba da, mă iscodești! Ei bine, am să-ți dezvălui secretul meu!

LEALEA: Nu mi-l dezvălui, n-am nevoie de el.

SERIOJA: Nu, acuma trebuie să ți-l dezvălui.

LEALEA: Nici nu vreau să aud. Trebuia să mi-l spui de la început!

SERIOJA: Ascultă, Lealecika, lasă-mă să-ți spun secretul meu, nici nu știi cît de tare mă mănîncă limba!

LEALEA: Ei bine, spune-mi-l!

SERIOJA: Dar mai întîi trebuie să juri că n-ai să mai spui nimănui!

LEALEA: Asta ce mai e?! N-am să jur!

SERIOJA: Jură, că-ți dăruiesc ceva...

LEALEA: Ce anume?

SERIOJA: Ciocolată!

LEALEA: Bine. Jur...

SERIOJA: Ei, nu așa... Jură pe viața Umbrelei!

LEALEA: Jur!

SERIOJA **(cu tonul profesorului)**: „Și au-

În aclamațiile miilor de pasionați ai sportului cu mănuși, Nicolae Linca primește medalia de campion olimpic.

1 decembrie 1956

Trăgătorul romîn Ștefan Petrescu reușește să realizeze la Poligonul „Wiliamstown" (Australia, 587 de puncte la proba de pistol viteză. Această performanță, care constituie și un nou record mondial, îi aduce mult doritul titlu de campion olimpic.

1 decembrie 1956

Pe lacul Wendouree, din apropierea Melbourne-ului, în această zi, drapelul scumpei noastre patrii a fost ridicat pe cel mai înalt catarg. Vîslașul nostru Leon Rothman a fost declarat dublu campion olimpic la proba de canoe simplu—viteză și fond.

1 decembrie 1956

Sportivii noștri cuceresc două noi victorii de prestigiu; două noi titluri de campioni olimpici au fost cucerite de Alexe Dumitru și Simion Ismailciuc în proba de dublu canoe viteză.

1 iunie 1957

Pe „Zimni Stadion" din Praga, Gh. Negrea îl învinge pe boxerul bulgar P. Spasov, devenind campion european (amatori) la categoria semigrea.

11 iulie 1957

Viena. Muncitorul Micoroiu Ion cucerește titlul de campion al lumii la popice.

4 august 1958

Cehoslovacia — Bratislava. Elena Băcăoanu, muncitoare la Fabrica de conserve „Griviță" din București, cucerește, la proba de 2.500 m cădere liberă cu viraje, titlul suprem al celui de-al VI-lea Campionat mondial de parașutism. Titlul de vicecampioană a lumii în proba de salt de la 1.000 m cu aterizare la punct fix este cîștigat de Elisabeta Popescu.

17 august 1958

Cehoslovacia — Praga. A 5-a ediție a Campionatelor mondiale de canoe, la care participă 22 de țări și 361 de vîslași. În acordurile imnului Republicii Populare Romîne, la Ostrovul Veslarscky Dumitru Alexe și Simion Ismailciuc cuceresc titlul de campioni mondiali la proba de dublu canoe viteză.

21—24 august 1958

Moscova. 600 de trăgători din 28 de țări și-au dat întîlnire în cea de-a 37-a ediție a Campionatelor mondiale de tir. La această grandioasă întîlnire, maestrul sportului Constantin Antonescu cucerește medalia de campion mondial la proba de

---

zind cuvintele jurămîntului, plin de încredere spontană față de această fată naivă, Serioja, simți necesitatea invincibilă de a-i împărtăși secretul său. Și îi povesti totul și îi permise chiar să ia în mînă eprubeta aceea periculoasă, interzicîndu-i totuși să scoată dopul, deoarece fata își exprimase îndată dorința nefastă de a gusta cristalele ucigătoare." **(Lealea scoate dopul eprubetei și o apropie de gură. Serioja se sperie)**... Ce faci acolo? Să nu îndrăznești!

LEALEA: Ia nu mai face pe grozavul!

SERIOJA: Erai gata să te prăpădești!

LEALEA: Bine, n-am să gust. **(Astupă eprubeta, ținînd-o mai departe în mînă).** Dar să-ți spun ceva, ești un mare palavragiu, Serioja! Omul ți-a încredințat poate într-adevăr ceva important, iar tu te apuci îndată să flecărești... Știi cum rîdem noi de copiii flecari ca tine?

SERIOJA: Cum?

LEALEA: Uite cum... **(Cîntă pe melodia „Drumeții veseli")**

Trăiește-n curtea noastră
Un mic lăudăros,
El pe copii înșală
Și zău că nu-i frumos...

E mic încă flecarul
Și minte puțintel,
Dar în curînd va crește
Și-n laude — la fel...

Va minți, va-nșela,
Tare mult s-o lăuda,
El va fi, v-o spun cu teamă,
Un palavragiu de seamă,
Un palavragiu de seamă...

(Bate cineva la ușă: „Poșta!")

SERIOJA: Lealea, așteaptă-mă aici, mă duc să iau ziarele. Să nu pleci nicăieri, auzi? Și să nu scapi din mînă eprubeta!

40 de focuri armă liberă calibru mare poziția în picioare cu 367 de puncte din 400 posibile. În proba de armă liberă calibru redus (meci englez), juniorul Ferecatu Marin cucerește cel de-al doilea titlu de campion mondial cu 588 de puncte din 600 posibile.

20 august 1958

Suedia. Pe vechiul Stadion olimpic din Stockholm, Iolanda Balaș primește medalia de campioană europeană la săritura în înălțime cu performanța de 1,77 m.

18 octombrie 1958

București — Stadionul Republicii. Iolanda Balaș stabilește un nou record mondial la săritura în înălțime: 1,83 m.

30 august 1959

Maestrul sportului Simion Ismailciuc, aflîndu-se într-o formă excelentă, cucerește titlul de campion european în proba de canoe simplu viteză.

31 august 1959

Milano — Italia. Juniorul nostru Marin Ferecatu cucerește titlul de vicecampion european la armă liberă calibru redus poziția în genunchi.

6 septembrie 1959

La Torino, în Italia, în cadrul Jocurilor sportive universitare mondiale, reprezentanții noștri Cornel Porumb și Iolanda Balaș cuceresc titlurile supreme la săritura în înălțime.

19—21 septembrie 1959

La cea de-a 18-a ediție a Jocurilor balcanice de atletism, sportivii noștri cuceresc 14 titluri de campioni balcanici, doborînd totodată și 8 recorduri ale R.P.R. Cea mai mare satisfacție a produs-o Iolanda Balaș, care, trecînd din prima încercare stacheta ridicată la 1,84 m, a doborît din nou recordul mondial, dovedind încă o dată că este cea mai bună săritoare în înălțime din lume. Titlurile de campioni balcanici cucerite de atleții noștri sînt: Zoltan Vamoș la 800 m și 1.500 m, Constantin Grecescu la 5.000 m și 10.000 m, Cornel Porumb — înălțime, Alexandru Bizim — suliță, Ioana Luță-Petrescu la probele de 100 m și 200 m, Elisabeta Todorov — 800 m, Iolanda Balaș — înălțime, Ana Coman — greutate, Lia Manoliu — disc și Maria Diți — suliță.

LEALEA : Bine, n-am s-o scap ! **(In timp ce Serioja a ieșit din scenă, Lealea se ascunde după o mobilă).**

SERIOJA **(vesel, cu un teanc de ziare în mînă, vorbește cu tonul profesorului, ca și cum ar citi dintr-o carte)** : „Dar cînd literalmente peste un minut Serioja se întoarse în camera sa, i se făcu părul măciucă și simți fiori de-a lungul spinării... Camera era goală..." **(Observînd dispariția Lealei și a Umbrelei)** Aoleu ! Asta-i bună ! Chiar așa s-a întîmplat ! Ce mă fac acum ? Poate că s-a ascuns !? Lealea ! Lasă gluma ! Ieși imediat ! **(După o pauză)** Nu e nimeni... Te văd !... Vă văd pe amîndoi !... Umbrela, Umbrela, na-na ! Cuțu-cuțu ! **(Fluieră)** Nu e nimeni. Vasăzică... Vasăzică sînt pierdut ! Ce o să se întîmple acum ? Nu, nu trebuie să-mi pierd cumpătul. Să pornesc în urmărirea lor ! **(Cu tonul profesorului)** „Tînărului Serioja nu i-a trebuit decît un minut ca să închidă ușa cu cheia și să iasă în grabă pe stradă. Acolo, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, soarele strălucea și păsărelele cîntau"... **(Lasă ziarele pe masă și părăsește scena în fugă)**

TABLOUL II

(Față de cortină. Prezentatorul trece cu o placardă pe care scrie) :

ICH WEISS NICHT

SERIOJA **(plimbîndu-se prin fața cortinei)** : Acum pe cine să întreb ? A, uite că vine cineva. Vai, mi se pare că e chiar Natalia Vladimirovna în persoană. Firește că ea a putut s-o vadă pe Lealea fugind. Se plimbă de mult pe aici. Dar cum pot s-o iscodesc, dacă vorbește cu mine numai nemțește ? Zice că altminteri n-am să învăț niciodată limba germană ! „Sprechen Sie deutsch" ? „Vor-

mărturisire... dar nu singura.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Să vă fac o mărturisire: îmi place să corectez tezele. Mult, mult de tot! Şi n-aş putea spune că simpaticii mei învăţăcei din Calea Alexandriei nu ţin seamă de această nevinovată plăcere a dascălului lor. Le mulţumesc anticipat, dar îi conjur, de data asta, să nu mă răsfeţe prea mult.

În definitiv — doar n-o fi moarte de om! — o să încerc să mă sacrific niţeluş. Aşadar, ce aş renunţa să corectez pe acest trimestru fără să fiu prea de tot nenorocit?

Iată, vă rog să fiţi atenţi!

1. Mi-a fost totdeauna dificil să corecte o pată de grăsime de pe coperta caietului. Grăsimile sînt lipsite de personalitate şi niciodată n-am fost prea sigur că nu greşesc, dînd drept pată de slănină ceea ce putea fi foarte bine o pată de untură, de salam sau de brînză topită. Or, trebuie să recunoaşteţi: pentru un om cu studii superioare acest lucru e neplăcut. Riscă să-şi piardă autoritatea.

2. Vreau să ştiţi că, în ciuda intervenţiilor mele la diferite ministere şi la Notariatul de stat, n-am obţinut încă dreptul de a aproba schimbările de nume. Aşadar, o rog pe Vasilica Coroianu să nu mai semneze *Syly*, chiar dacă pune pe fiecare ygrec cîte două puncte, iar pe Dobre Ion să nu mai semneze *Bebi*, care, de altfel, este şi numele — de mult cunoscut în istoria contemporană — şi al lui Tănase Ion, şi al lui Neleapcă Paraschiv...

În schimb, accept cu plăcere să corectez iscăiturile „frumoase". Consider o „frumoasă" iscălitură cea din care nu pot recunoaşte decît prima literă, dar nu aşa, dintr-o dată, ci printr-o atentă fotografiere cu celula fotoelectrică.

3. Ţin să vă asigur, copii, că dacă ştergeţi un cuvînt, nu e absolut necesar să folosiţi $^3/_4$ dintr-o călimară. În definitiv, noi dăm teză

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

biţi nemţeşte"? „Spune cuvîntul acesta în limba germană". Dar dacă nu pot? Trebuie să mă apropii de ea politicos, liniştit, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Am să încerc să intru în vorbă cu ea. Poate că a uitat de hotărîrea luată. **(Cu nepăsare prefăcută)** Bună ziua, Natalia Vladimirovna. Ce timp frumos! Nu-i aşa?

NATALIA VLADIMIROVNA: Guten Tag, mein Freund Serioja!

SERIOJA **(încet, dar nerăbdător)**: Uite, a şi început. Din toată fraza asta am înţeles numai un singur cuvînt: „Serioja". Trebuie să-i distrag cumva atenţia. **(Cu voce tare)** Natalia Vladimirovna, ascultaţi, s-a întîmplat ceva foarte caraghios... Grozav de caraghios...

NATALIA VLADIMIROVNA: Wass willst du sagen!

SERIOJA: Iar! Ce mă fac? **(Cu voce tare)** Imi vine să rîd, Natalia Vladimirovna, pur şi simplu îmi vine să mor de rîs. Ascultaţi-mă numai, să vedeţi...

NATALIA VLADIMIROVNA: Nein, nein, ich verstehe nicht.

SERIOJA **(încet, aparte)**: Se face că nu înţelege! Ce situaţie! De altfel, nu trebuie să-mi pierd cumpătul. Cînd marii exploratori se pomeneau în ţări necunoscute, le era şi lor greu să se înţeleagă cu oamenii de acolo. E drept că exploratorii ştiau multe limbi. Nu-i nimic, va trebui să-mi schimb tactica. **(Cu voce tare)** Natalia Vladimirovna, s-a întîmplat ceva foarte caraghios... Un adevărat coşmar! Un caz foarte comic... cum să spun, o nenorocire!

NATALIA VLADIMIROVNA **(emoţionată)**: Ce? O nenorocire?

SERIOJA **(încet)**: Oho! Mi se pare că acum putem sta de vorbă. **(Cu voce tare)** Da, Natalia Vladimirovna, s-a în-

la istorie, iar ştersătura în formă de Ocean Pacific sau Atlantic nu denotă o bună cunoaştere a geografiei.

4. Nici Departamentul Poştelor nu e de acord — cu toate rugăminţile mele — să admită corespondenţa netimbrată. Aşadar, dacă după titlul tezei scrieţi două puncte şi apoi: „Eu nu ştiu lecţia asta pentru că Lidia Teodorescu mi-a încurcat ghiozdanul şi mi-a dat cartea luni după-amiază, cînd eu am fost la policlinică" etc. etc., înarmaţi-vă cu un timbru de 0,35 de lei, loco. Asta e taxa pentru scrisorele.

5. Am observat apoi şi chestiuni de ortografie. Am elevi care stăpînesc foarte bine virgula. Din clipa cînd au pus titlul încep să facă virgule pe bancă, pe nasturi, pe unghii. Am numărat pe o bancă 200 de virgule. Pe teză era un singur punct. După titlu. Ei nu! Proporţia trebuie păstrată! Vă asigur, Academia e de aceeaşi părere!

...Şi totuşi aştept cu mare nerăbdare să corectez teze. Este marea mea pasiune. De-aţi şti ce mult îmi place: iau caiet după caiet, să citesc cîteva pagini şi să pun cu creionul negru nota 9. Apoi să le recitesc şi să corectez totul cu creionul roşu şi, în loc de 9, să pun 10!

Vedeţi? Asta îmi place cel mai mult să corectez!

FOTO GHICI Nr. 4

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

tîmplat o nenorocire. Sînt în pericol! Mi-a dispărut eprubeta!

NATALIA VLADIMIROVNA **(se liniştește)**: Ah, eprubeta! Ich verstehe. Oh, du, armes Kind! Weiter! Weiter!

SERIOJA **(încet)**: Ei, ce te faci acum? De altfel, cu toate că renumiţii exploratori ştiau multe limbi, totuşi mulţi băştinaşi erau nevoiţi să vorbească cu ei prin gesturi. De data aceasta va trebui să joc eu rolul băştinaşului. **(Cu voce tare)** Natalia Vladimirovna! Sînt pierdut, înţelegeţi? **(Gesticulînd cu desperare)**. Cum să vă spun... m-am ars!

NATALIA VLADIMIROVNA: Wass ist das „m-am ars"? Ich verstehe nicht. Spune asta nemţeşte... der Feuer...

SERIOJA: Der Feuer... **(pronunţă defectuos)**

NATALIA VLADIMIROVNA: Richtig! Noch ein mal...

SERIOJA: Der Feuer... M-am der Feuer! Sînt mort... mormînt!

NATALIA VLADIMIROVNA: Sprich doch deutsch!

SERIOJA: Dar cum să-i arăt prin gesturi mormîntul?! Natalia Vladimirovna! Spuneţi-mi numai un lucru: încotro s-a dus das Mädchen Lealea şi cu der Hund Umbrela?

NATALIA VLADIMIROVNA: Ich weiss nicht. Auf wiedersehen!

SERIOJA: Ich weiss nicht... Ce o fi însemnînd asta? La dreapta sau la stînga? Ich weiss nicht... Cred că e la dreapta, sau poate că e la stînga? O iau la stînga. Uite, acolo, unde se scaldă copiii în gîrlă... Ich weiss nicht, ich weiss nicht... De-aş afla ce înseamnă asta! Poate că în cuvintele astea stă ascunsă toată enigma.

Chiar dacă sînt băiat...

Mare lucru nu-i să-nveți
cînd ai cărți,
cînd ai caiete,
dacă ești atent, băiete,
nu cu gîndul la sticleți!
Și-i ajuți și pe părinți
la vreo treabă mai ușoară!
Dar să văd:
cum te prezinți
dacă ai o... surioară?
Eu,
chiar dacă sînt băiat
și
chiar dacă-i zi frumoasă,
numai bună de jucat,
fiindcă mama nu-i acasă,
pun ibricul,
fierb cafea
și-o servesc pe sora mea:
— Bea-o toată, nu-i fierbinte,
să crești mare
și cuminte!
...Supărată-i surioara
Că păpușa ei, Mioara,
n-are-o mînă —
și nu-i place!
Spune,
cum să se mai joace?
Eu,
chiar dacă sînt băiat
și
chiar dacă niciodată,
să mă credeți,
n-am brodat,
ață pun în ac, frumos,
iau păpușa
și i-o cos...
— Gata,
poți s-o dai și ața!
Dar
să nu-i mai rupi mînuța!
Stau și-nvăț la geografie,
surioara vrea să știe
despre sateliți
și soare,
despre noua lui planetă...
Eu
chiar dacă n-am lunetă
și nu-s mare astronom,
îi explic,
să înțeleagă
„constelația" întreagă
făurită azi
de om...
...Vine Ene
pe la gene.
Luna tremură pe creste.
Surioara-i somnoroasă;
leneș
capul mic își lasă
și așteaptă o poveste...
Eu,
chiar dacă sînt băiat
și
chiar dacă nu-s bunică,
fiindcă-i sora mea
și-i mică,
îi mai spun o dată basmul
cu „Motanul încălțat"...
Mare lucru nu-i să-nveți
cînd ai cărți,
cînd ai caiete,
dacă ești atent, băiete,
nu cu gîndul la sticleți!
Și-i ajuți și pe părinți
la vreo treabă mai ușoară!
Dar să văd
cum te prezinți
dacă ai o... surioară.

VALERIA BOICULESI

TABLOUL III

(După ce Serioja a părăsit scena, prezentatorul trece cu o placardă pe care scrie):

INTILNIREA DE PE MAL

(Decorul înfățișează o margine de pădure în fund și cîteva boschete răzlețe)

SERIOJA: Măi băieți! Nu cumva ați văzut trecînd pe aici o fată cu asta... cum să-i spun... cu...

PRIMUL BĂIAT: Cu o umbrelă?

SERIOJA **(bucuros)**: Da, exact... O fată așa... mică, cu Umbrela. Unde e?

AL DOILEA BĂIAT: Cu umbrela neagră?

SERIOJA: Exact. Neagră, cu pete!

PRIMUL BĂIAT: Ei, petele nu le-am văzut noi, avea umbrela subsuoară.

SERIOJA: Așa! A luat-o în brațe vasăzică, ca să nu rămînă urme. Lasă, că-ți arăt eu, Lealka, pun eu mîna pe tine! Și încotro a luat-o fata?

AL DOILEA BĂIAT: Păi s-a urcat într-o mașină de ocazie care se ducea spre Maliie Ovrajki și a plecat!

SERIOJA: Așa... Așa... n-am timp să mai aștept altă mașină. Atîta timp cît eprubeta e în mîinile Lealkăi, nu garantez nimic!... Dați-mi cai!

PRIMUL BĂIAT: Care cai?

SERIOJA: Așa se spune în cărțile de aventuri în asemenea ocazii: dați-mi cai. Propriu-zis mi-e de-ajuns numai un căluț. **(Cu mult înțeles)** Nu pot să vă comunic totul, dar vorba e că în mîinile acelei fete a nimerit, cum să vă spun... un vas așa mic, subțire de sticlă... subțirel și lunguieț. Ce să mai spun... un vas chimic...

AL DOILEA BĂIAT: Vrei să spui, o eprubetă?

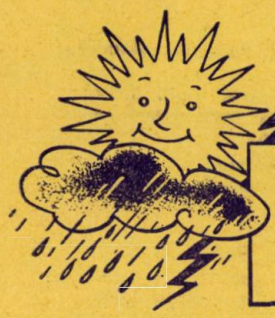

Timpul probabil

Detaşamentul se pregăteşte să plece în excursie. Trebuie deci să ştim cum va fi timpul mîine. Ce putem face însă dacă n-avem barometru la îndemînă?

În natură există multe „barometre": în aer, în apă şi pe pămînt. Nu trebuie decît să ştim să le folosim.

Semne care indică vreme uscată şi senină

Dimineaţa, în timpul verii, cerul e complet senin; la amiază apar norii cumulus, care dispar către seară. Noaptea e liniştită; vîntul se înteţeşte în cursul zilei, iar către seară se linişteşte din nou.

Temperatura aerului se ridică simţitor către amiază; în zori se întîmplă uneori ca temperatura să fie scăzută.

Noaptea cade rouă abundentă.

După apusul soarelui se formează ceaţă, care se împrăştie după răsăritul soarelui.

Ceaţa uscată (pîcla), care miroase a fum, indică şi ea un timp uscat şi stabil.

Fumul se ridică vertical în sus.

La orizont, cerul la răsăritul şi apusul soarelui, este auriu sau roz deschis.

Semne care indică vreme mohorîtă şi nestabilă

Către seară, în timpul verii, norii cumulus se împrăştie pe cer în loc să dispară.

Nori subţiri acoperă o parte a orizontului. Către seară aceşti nori se întind treptat pe tot cerul.

Nori subţiri, în formă de valuri mărunte, se mişcă cu repeziciune pe cer.

Nori de mare înălţime se mişcă spre dreapta, dacă privim în direcţia vîntului.

Ceaţa formată de cu seară pe suprafaţa pămîntului se împrăştie înainte de răsăritul soarelui.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

SERIOJA: Poate că e şi vreo eprubetă, dar n-am afirmat eu asta. În eprubeta aceea erau nişte... aşa mici, transparente...

PRIMUL BĂIAT: Cristale?

SERIOJA: Fie şi cristale, dacă vreţi. Ele se numesc „X K". Dar să ştiţi, e secret!

AL DOILEA BĂIAT: Ah, iată de ce am văzut-o ronţăind ceva!

SERIOJA: Ronţăind!?

PRIMUL BĂIAT: Da, mînca. Am crezut chiar...

SERIOJA **(desperat)**: Aoleu, ce-o să se mai întîmple acum! Ronţăia cristalele. Ce-ai făcut, Lealka? Ce-ai făcut?

AL DOILEA BĂIAT: Dar ce, erau dulci?

SERIOJA **(cu ironie amară)**: Dulci! Da, da! Poate că sînt şi dulci... Se prea poate... O, dacă aţi şti! Repede, daţi-mi repede un cal! Le ronţăia! Vai de mine!

PRIMUL BĂIAT: Stai puţin, trebuie să-i spunem lui Petka, el are de gînd să plece la Malîie Ovrajki, poate că te ia şi pe tine... Uite-l, înoată acolo departe, strigă-l...

SERIOJA **(strigă)**: Pe-tea-a-a-a! Vin înco-a-a! Mai repede!

PETEA **(de departe)**: De ce-e-e-e?

SERIOJA: Trebuie să plec la Ovrajki după eprube-e-tă!

PETEA: Ce epru-be-e-tă?

SERIOJA: Cu crista-a-le!

PETEA: Nu au-u-d!

SERIOJA: Nu aude! Copii, haideţi să strigăm cu toţi împreună. Unu, doi, trei...

TOŢI STRIGĂ ÎN COR: Cu cri-sta-a-le!

SERIOJA **(strigă)**: Dar e un se-e-cret!

PETEA: Imedi-a-t!

SERIOJA: Vai, poate că am întîrziat?! Poate că e tîrziu acum? Poate că Lealka a şi mîncat toate cristalele? **(Cu hotărîre)** Ce cal să iau?

Vîntul se înteţeşte către seară.

Se formează cercuri mari (halouri) în jurul Soarelui sau în jurul Lunii.

In zorii zilei, razele soarelui sînt de culoare roşie purpurie.

Temperatura din timpul nopţii este aproape egală cu cea din timpul zilei.

Fumul se lasă în jos sau se întinde pe cer.

Semne care indică furtună

Dimineaţa apar nori cumulus, care încep să crească după-amiază, luînd forma unor turnuri înalte.

In timpul zilei e cald şi zăpuşeală.

In serile călduroase şi înăbuşitoare cerul se acoperă complet cu un văl întunecos.

Observaţii asupra florilor, insectelor şi păsărilor

Mirosiţi florile unui tufiş de caprifoi ; dacă mirosul este puternic, se poate ca peste 15—20 de ore să plouă ; dacă mirosul florilor este slab, timpul va fi probabil frumos.

Salcîmul galben creşte prin jurul caselor, prin livezi şi prin grădinile de zarzavat. Floricelele lui galbene şi modeste te vor ajuta de asemenea să ştii cum va fi timpul mîine. Dacă în jurul lor se rotesc multe insecte, trebuie să te aştepţi la vreme rea ; dacă nu sînt decît puţine insecte, pregăteşte-te cu încredere pentru excursie. Florile de salcîm secretă înainte de ploaie mai mult nectar dulce, iar insectele care se hrănesc cu nectar se adună în număr mare ; cînd timpul va fi frumos şi secetos, florile secretă mai puţin nectar, şi de aceea insectele nu se strîng în jurul lor.

Cu o zi sau două înainte de ploaie apar „lacrimi" (nişte picături cleioase de sevă) pe frunzele castanului sălbatic. Uneori seva e atît de abundentă, încît picură din copac aidoma cu picurii de ploaie.

Dacă trifoiul stă foarte drept sau dacă îşi strînge frunzele, e semn că va fi furtună. Dacă filimica îşi desface corolele dis-de-dimineaţă, va fi timp frumos, dacă şi le desface mai tîrziu, va ploua sau va fi furtună.

Cum „află" oare plantele de schimbarea timpului ? Fenomenul se explică prin faptul că umiditatea aeru-

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

AL DOILEA BĂIAT : Uite, ia-l pe Meteor ! **(Apare calul. Pe cap calul are o pălărie mare de paie)**

SERIOJA : Meteor ! Sună bine **(Cu tonul profesorului)** „Şi Meteor îl duse pe tînăr cu iuţeală în întîmpinarea necunoscutului"... Frumos ! Dar de ce acest Meteor are pălărie de paie, ba încă şi cu borurile atît de uriaşe ?

PRIMUL BĂIAT : Din cauza soarelui. Calul e bătrîn, cine ştie ce poate să i se întîmple ! Meteor l-am botezat noi, înainte îi spuneau Musca... Dar n-ai să cazi fără şa ?

SERIOJA : Eu ? Pe deşelate călăresc şi mai bine. Daţi-mi frîul acela.

AL DOILEA BĂIAT : Asta-i căpăstru.

SERIOJA : Aşa am spus şi eu : căpăstru. Ii pun acum zăbala. Ţineţi calul.

PRIMUL BĂIAT : Cum să-l ţinem ?

SERIOJA : Să nu azvîrle pînă îi pun zăbala.

AL DOILEA BĂIAT : Ah, înţeleg... **(Pufnind)** Să-l ţinem de picioare sau de coamă ? Sau poate, că, de coadă ?

SERIOJA : Ce caraghioşi ! De trunchi... **(Băieţii rîd)** Adică de crupă ! Numai să nu întîrzii. Ptiu, Meteor ! **(Către copii)** E învăţat să umble la călărie ?

PRIMUL BĂIAT : Cum ?

SERIOJA : Intreb dacă ştie să meargă la călărie ?

AL DOILEA BĂIAT : Cum să nu ! De zece ani cară apă la cîmp. Musca, stai cuminte.

SERIOJA : Meteor ! Cască gura ! N-auzi ? Deschide gura ! Cum să fac să-i bag fierul ăsta în gură ?

PRIMUL BĂIAT : Asta-i zăbală !

SERIOJA : Aşa am spus şi eu : zăbală ! **(Recită)** „Nu-ţi scutura coama, nu-ţi roade zăbala"... Ce, crezi că nu ştiu ? Meteor, deschide gura, haide, deschide-o. **(Se aude un nechezat)** Nu vrea ! Ei, ce mă fac acum ? E sălbatic rău ?

AL DOILEA BĂIAT : Ia dă încoace că-

lui nu e întotdeauna aceeaşi. Aerul se saturează cu vapori de apă cu mult înainte de ploaie. Pe timp umed, apa din plante se evaporă mai greu şi se adună în pungile cu nectar; în acelaşi timp, substanţele mirositoare se evaporă mai intens, şi de aceea florile au un miros mai puternic înainte de ploaie. Umezeala face frunzele şi petalele florilor mai elastice (aduceţi-vă aminte cum atîrnă frunzele ofilite), şi de aceea ele îşi schimbă poziţia înainte de ploaie. O dată cu schimbarea umidităţii aerului, se schimbă şi presiunea. Prin urmare, plantele „află" vremea cam în acelaşi fel ca un barometru.

Dar nu numai plantele simt schimbările de presiune şi de umiditate ale aerului. Animalele şi insectele sînt şi ele sensibile la aceste schimbări, iar unele „prevestesc" timpul cu multă precizie.

Gîndacii de băligar zboară în serile care preced timpul frumos. Dacă ei mişună în grămada de băligar fără a-şi lua zborul, înseamnă că timpul va fi rău.

„Cînd rîndunelele zboară aproape de suprafaţa pămîntului, vine ploaia; iar cînd zboară sus de tot — va fi timp uscat" — se spune în popor. Şi e adevărat. Rîndunelele se hrănesc cu insectele pe care le prind din zbor. Cînd aerul e umed, adică înainte de ploaie, insectele zboară aproape de suprafaţa pămîntului pentru că umiditatea le îngreunează aripile, iar rîndunelele vin după ele ca să le prindă. Cînd aerul e uscat, insectele zboară sus, iar rîndunelele le urmăresc acolo.

Poporul cunoaşte multe semne care indică schimbarea vremii. De pildă, se spune că. „Dacă albinele pleacă la lucru de dimineaţă, va fi o zi caldă şi senină". „Dacă cerul se înroşeşte la apusul soarelui, va fi vînt, iar dacă soarele apune în nori, va ploua".

Profesorul de fizică vă poate ajuta să înţelegeţi explicaţia ştiinţifică a acestor semne.

Cum se poate prevedea îngheţul

Pentru a prevedea îngheţul se folosesc diferite metode. Arătăm mai jos două dintre ele.

Cu termometrul uscat. Începerea îngheţului se de-

păstrul. Aşa... Uite că e gata. Să te urcăm noi sau te catari singur pe el?

SERIOJA: Sigur că mă urc singur. **(Incet)** Ce neted e şi lunecos. **(Cu voce tare)** Unii exploratori erau nevoiţi să sară din fugă de pe un cal pe altul, pe cînd aici... Au! Auleo! **(Cade)**

PRIMUL BĂIAT: Ce faci acolo?

SERIOJA: Am eu o metodă specială de încălecare.

AL DOILEA BĂIAT: Lasă asta, mai bine să te urcăm noi, uite aşa... da... bine! Dar nu te culca pe el, stai drept.

SERIOJA: Ba nu mă culc de loc. M-am aplecat doar pe gîtul calului. Nu înţelegeţi nimic!

PRIMUL BĂIAT: Cum să nu!... Dar lasă-i odată coama şi ţine-te de căpăstru...

SERIOJA: De căpăstru mă ţin. Nu vedeţi? Stau liniştit şi nici nu-mi pasă!

AL DOILEA BĂIAT: Bravo ţie!

SERIOJA: Am avut eu ocazia să călăresc cai mai aprigi.

PRIMUL BĂIAT: Se şi vede!

SERIOJA: Pot să-i dau şi pinteni. Uite. Aoleo, stai, Meteor! Stai, Muscă! Ţineţi-mă! Mamă! Mămică! **(Musca porneşte în trap mărunt)**

TABLOUL IV

(Faţă de cortină. Prezentatorul trece prin faţa cortinei cu o placardă pe care scrie):

CURSA CĂLARE

SERIOJA **(apărînd călare pe Meteor, vorbeşte cu tonul profesorului):** „Dar eforturile eroice ale călăreţului nu avură nici un rezultat. Calul porni în goană! După cum se vede, nu era încă învăţat la călărie! **(Meteor se apropie de capătul din stînga al scenei şi rămîne neclintit)** Tînărul îşi înfipse degetele în coamă şi vîntul îi fluieră la urechi... Oricît se strădui el să oprească animalul înnebunit, oricît l-a tot izbit cu

termină după diferența de temperatură constatată între orele 13 și 21.

De pildă, temperatura aerului este de 10°,2' la ora 13. La ora 21 — este de 3°,4'. Diferența este deci de 6°,8'.

Constatînd această diferență de temperatură putem fi siguri că în cursul nopții temperatura va scădea în continuare și vom avea îngheț.

Cu două termometre — unul uscat și altul umed. Dacă folosim această metodă, trebuie să facem observațiile la ora 19. Pentru o apreciere mai precisă a probabilității de îngheț în timpul nopții, se mai fac observații și la ora 21.

Pentru a putea prevedea înghețul, trebuie să măsurăm temperatura nu numai în adăpostul meteorologic, ci și în diferite locuri; de pildă—între semănături, în grădină etc. Pentru aceste măsurători se va folosi o instalație simplă, compusă dintr-un suport cu două termometre (unul uscat și altul umezit), așezate la o înălțime de 0,5 m. În timpul observațiilor, se vor feri de soare rezervoarele termometrelor cu un carton sau cu o bucată de placaj, timp de 10 minute, pentru a măsura temperatura adevărată a aerului. Pentru a prevedea cu mai multă siguranță înghețul, trebuie să se țină seamă și de faptul că probabilitățile de îngheț sînt mai mari în nopțile senine și liniștite. Norii și vîntul, care provoacă mișcarea aerului, micșorează pericolul de îngheț.

CEASORNICUL... VORBITOR

Dacă vrei să știi cît e ora, scoți ceasornicul din buzunar, consulți pendula sau privești ceasul-brățară. Sînt gesturi cu care omul s-a obișnuit de mult.

Să presupunem însă că ai vrea să știi nu numai ora, ci și ziua, data în care te afli (mai uiți cîteodată), timpul probabil, repertoriul cinematografelor, etc... totul dintr-o dată.

Desigur, cu oarecare pierdere de vreme poți afla și aceste lucruri. Dar iată că în U.R.S.S. s-a introdus un sistem nou care, în mod automat, îți furnizează aceste date. Este suficient să ridici receptorul telefonului ca în cîteva clipe să afli toate cele enumerate mai sus. Acest sistem a fost numit „Ceasornicul vorbitor". El funcționează de acum la Moscova și Leningrad și e pe cale de perfecționare.

călcîiele în crupă, calul nu se mai opri... Degetele călărețului înțepeniră, spatele îl durea, simțea ciocănituri în tîmple. În fața închipuirii nenorocitului se și perindau tablourile copilăriei sale lipsite de griji... Apoi îi apăru în minte chipul Lealei, mestecînd cristalele «X K», își aminti involuntar cuvintele germane neînțelese «ich weiss nicht» și totul începu să i se învîrtească în cap... Încă-o clipă și și-ar fi pierdut cunoștința. Dar deodată răsună în spatele lui un zgomot de copite și un glas sonor strigă: «Musca! Stai!»

Era Petea. Calul se opri imediat. Nenorocitul călăreț era gata să-i spună salvatorului său cuvinte de recunoștință și să descalece cu ajutorul lui, pentru a nu-l mai încăleca niciodată, dar discuția luă deodată o întorsătură cu totul neașteptată".

PETEA **(vine fugind)**: De ce dai în el cu călcîiele? Prostule!

SERIOJA: Dar eu nu-l bat, îi dau pinteni... Bun căluț, vioi!

PETEA: Îi dai pinteni!... Și dacă te aruncă?

SERIOJA: Să mă arunce? Pe mine? Ahaha! Și eu voiam mereu să-l fac să pornească în galop, dar nu poate decît să meargă la trap. Am călărit eu pe cai mai aprigi, nu pe mîrțoaga voastră de Muscă!

PETEA: Dar de ce strigai mereu „mamă"?

SERIOJA: Nu strigam de loc, cîntam. Iar dacă vă e frică așa de tare de calul vostru, poftim, mă duc pe jos... Ajută-mă numai să cobor.

PETEA: De ce să mergi pe jos? Călărește mai departe!

SERIOJA: Nu vreau! Imi vine rău numai să mă uit la calul ăsta.

PETEA: N-ai decît să mergi pe jos, frățioare, dar descalecă singur. Eu nu-ți ajut.

SERIOJA: Atunci nu descalec. De ce să

merg pe jos? Stai liniştit, Meteor! Ia uite cum bate cu copita, e un şoim! Şi îi stă bine cu pălăria de paie.

PETEA: Eu am plecat. Ai grijă numai cînd treci pe lîngă lanul acela de ovăz să stăpîneşti bine calul. Că de nu, te duce drept în ovăz şi nu-l mai scoţi de acolo pînă mîine.

SERIOJA: Stai, aşteaptă, Petea!

PETEA: Călătorie sprîncenată! **(Petea pleacă)**

SERIOJA: A plecat:.. Aşa... Dă-i drumul, Meteor! La pas! Înainte marş! Ei, de ce stai? Porneşte! **(Musca porneşte încet, apoi bate pasul pe loc, mimînd înaintarea)** Am plecat! Ura! Numai să nu intre în ovăz. Dar cum să-l opresc la timp dacă nici nu ştiu cum arată ovăzul acela? Uite, văd acolo o semănătură. Poate că e ovăz, sau poate că e mei... **(Cîntă pe melodia „Tropatrop")**

Bate vîntul dinspre deal,
Tare-i bine sus pe cal.
Trap şi trop, trap şi trop
Uiţi de toate în galop.

Am un cal, ca vîntul zboară
Ţara toată o măsoară.
Trap şi trop, trap şi trop
Uiţi de toate în galop.

Cînd porneşte el în trap
Frîul mi-e teamă că-l scap
Şi-apoi din ovăz nu pot
Nici cu boii să-l mai scot...

Am un cal, pasăre-uşoară
Zarea-albastră o măsoară...
Trap şi trop, trap şi trop
Uiţi de toate în galop.

Calu-n frîu să ştii să-l ţii
Meşter trebuie să fii,
Nu e simplu zău, de loc,
Pe-aşa armăsar de foc...

Am un cal, zboară ca vîntul,
Uite-nconjură pămîntul...
Trap şi trop, trap şi trop
Uiţi de toate în galop...

(La sfîrşitul cîntecului, Meteor este în marginea stîngă a scenei, oprit).

Musca, fii cuminte, unde te duci?! Tpru! N-auzi! Aoleo, uite ovăzul! L-a cunos-

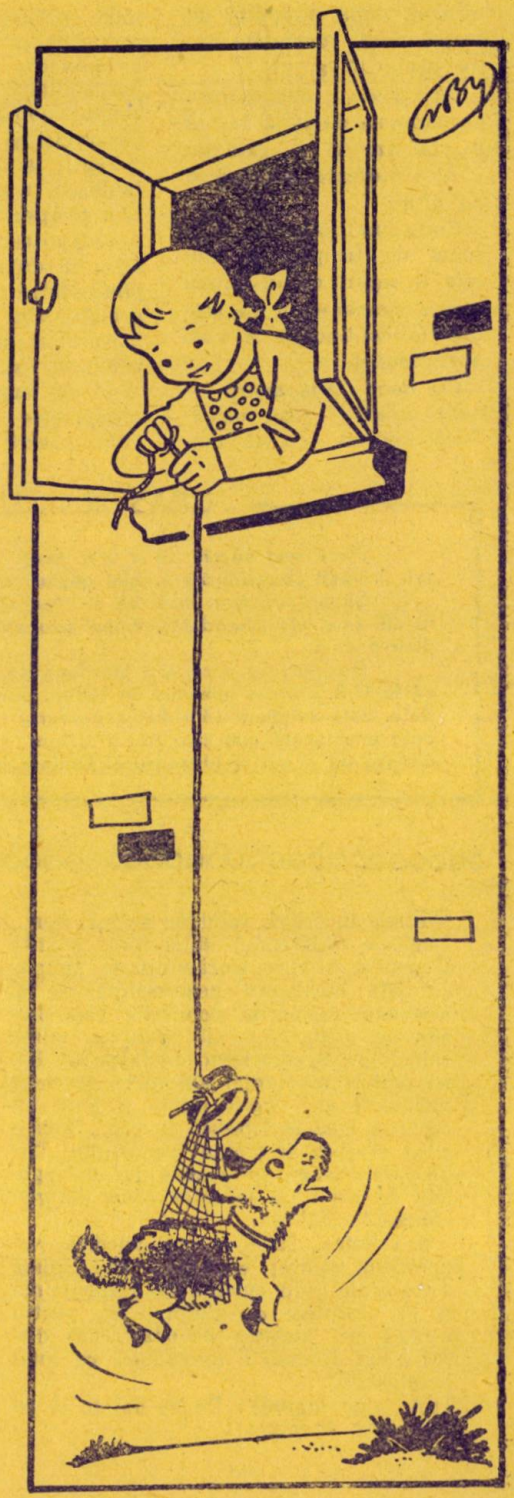

cut îndată. Hai, mînă! În zadar, totul e pierdut! Şi Petea e departe... Pete-e-a! Hei! Ce mă fac? Poţi să şi mori aşa... **(Începe să scîncească)** Iată că începe chinurile setei... Ca Prjevalski, cînd rătăcea prin deşert... Şi doar Malîie Ovrajki e foarte aproape. Îl văd chiar de aici. Sau poate că e numai un miraj? **(Prezentatorul trece cu o placardă pe care scrie):**

IN INTIMPINAREA UNOR NOI PERICOLE

SERIOJA: „Cînd soarele începu să coboare spre asfinţit, locuitorii uimiţi ai satului Malîie Ovrajki deveniră martorii unei privelişti neobişnuite. Pe stradă mergea încet un cal cu o pălărie de paie pusă pe urechi. Pe cal, culcat pe burtă, se legăna călăreţul istovit. Calul se opri lîngă fîntînă şi strănută împrăştiind ovăzul. De sub un camion care staţiona pe aproape ieşi şoferul şi îl trase pe călăreţ luîndu-l de pe cal".

ŞOFERUL **(intră în scenă cu paşi mărunţi. Vorbeşte blajin):** Dă-te jos, ai sosit...

SERIOJA **(cu voce răguşită):** Apă...

ŞOFERUL: Na... bea, dar nu mult... Cercetaşule!

SERIOJA: Mi-e foame... daţi-mi ceva de mîncare...

ŞOFERUL: Ce să-ţi dau? N-am decît pîine cu miere... Vrei? Nu te jena. Ai plecat încă de dimineaţă în cursa aceasta. Musca! Du-te la grajd! E un cal foarte ascultător...

SERIOJA **(cu gura plină):** De unde... mă cu...

ŞOFERUL: De unde te cunosc? Mănîncă, mănîncă... bine... M-am dumirit şi eu. Toată lumea vorbeşte numai despre tine... **(Serioja mormăie ceva, mestecînd)**

ŞOFERUL: Ce tot mormăi acolo! Tu eşti doar băiatul acela care caută o fată cu umbrela. Nu-i aşa?

SERIOJA: Eu sînt...

ŞOFERUL: Iar fata avea o eprubetă cu nişte cristale, mi se pare „X K"?

SERIOJA: Aha!...

ŞOFERUL: Înţeleg, nu trebuie să ştie nimeni. E un secret! De altfel băieţii noştri au echipat o întreagă expediţie de salvare să te caute pe tine. Iar pe fată chiar eu am dus-o. Mai precis, erau două fete!

SERIOJA: Cum vine asta? Erau două fete?

ŞOFERUL: Uite aşa. În maşina mea erau două fete — şi amîndouă cu umbrele: o umbrelă era neagră şi cealaltă roşie. Nu ştiu pe care din fete o cauţi. Poate că pe aceea care mînca mereu bomboane? M-a tratat şi pe mine.

SERIOJA **(cu voce tristă):** Una cu umbrelă neagră şi alta cu umbrelă roşie... Acum înţeleg. Bomboane, auzi, bomboane... am mers pe o urmă greşită. Totul e pierdut!

ŞOFERUL **(vioi):** Nu fi necăjit! Băieţii noştri îţi găsesc într-o clipă fetele pe care le cauţi. S-au şi apucat de treaba asta. Or, dacă s-au apucat, fii sigur că ţi le aduc îndată pe amîndouă! Sînt grozavi băieţii noştri.

SERIOJA: Înţeleg... Mi le aduc... Dar eu sînt pierdut...

ŞOFERUL: De ce eşti pierdut? Din contră, acum totul e în regulă!

SERIOJA: Da, da. Desigur... E în regulă, dar eu m-am ars. Der Feuer.

ŞOFERUL **(începe să se neliniştească):** Ce-i cu tine? Linişteşte-te!...

SERIOJA **(sare deodată):** Vai! Ce-i asta? Uite colo... pe drum?!

ŞOFERUL: Unde? A... văd... se mişcă acolo ceva. Parcă e un cîine sau o pisică... e ceva curios... are nişte dungi roşii.

SERIOJA: E într-o plasă!

ŞOFERUL: Cine?

SERIOJA: Animalul acela.

ŞOFERUL: Cred că e un cîine.

SERIOJA **(bucuros):** Un cîine! Un cîine! Este Umbrela, ura! Dragă Umbreluţă! Cine ţi-a pus plasa asta?

ŞOFERUL: Dar e o sacoşă cu care umblă oamenii la piaţă.

SERIOJA: Aşa e... este sacoşa mamei. Umbrela în sacoşă! Ce-o mai fi şi asta! Uite că are şi un bileţel sub zgardă! E scrisul Lealkăi. Dar nu înţeleg nimic. Creionul era rupt... **(citeşte)** „Serioja, eşti un"... Un ce? Nu înţeleg nimic...

ŞOFERUL: Eu cred că nu e greu de înţeles...

SERIOJA **(grăbit):** Să citim mai departe. Aici e ceva mai clar. „Sînt aproape moartă de..." Lealea a murit!!!

ŞOFERUL: „Aproape!"

SERIOJA: De ce-i aproape moartă? Nu se înţelege... „Urmează pe... Umbrela, care te va duce acolo, unde..." Unde? De altfel, ori ce ar fi, **(patetic)**, acum nu-mi rămîne decît un singur lucru: trebuie s-o urmez, oriunde m-ar duce! Du-mă, cîine credincios, du-mă Umbrela acolo unde mă aşteaptă noi pericole.

(Serioja pleacă cu cîinele în plasă)

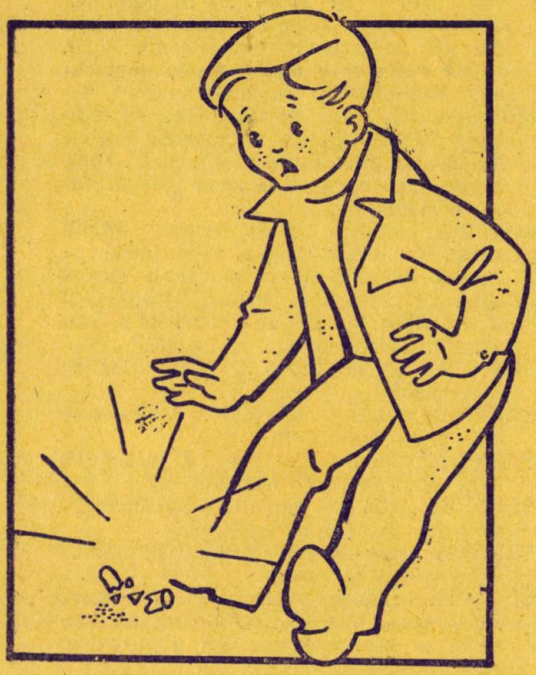

ŞOFERUL: Ia măcar niște pîine cu miere! O să-ți prindă bine la drum! **(Părăsește scena prin partea opusă).**

TABLOUL V

(Acțiunea se petrece tot în fața cortinei. Prezentatorul trece cu o placardă pe care scrie):

DEZNODĂMINTUL FATAL

SERIOJA **(apare obosit, ud, cu părul ciufulit. Vorbește ca și cum ar citi dintr-o carte):** „Dar călătorul nostru era acum departe. Spre uimirea tînărului, cîinele credincios îl conduse pe drumul cunoscut, în aceeași localitate de vile pe care o părăsise dimineața. Acum, cînd mergea pe jos, acest drum i se păru de trei ori mai scurt decît atunci cînd îl străbătuse călare. Și aceasta neținînd seamă de faptul că era să se înece de două ori, deoarece înotul lui preferat — fluture — se dovedi a fi cu totul nepotrivit pe valurile rîulețului Serebreanka, pe care încercă să-l treacă, pentru a reduce distanța. In sfîrșit, călătorul se pomeni lîngă vila sa. Fereastra camerei sale era deschisă și atîrna pînă jos o frînghie. La fereastră el o văzu pe Lealka vie și nevătămată, iar jos stătea profesoara de limba germană Natalia Vladimirovna".

VOCEA LEALEI: Umbrela! Vino aici, Umbrela!

SERIOJA **(citează mai departe):** „Zărindu-l pe tînăr, Natalia Vladimirovna scoase o exclamație în limba rusă"...

NATALIA VLADIMIROVNA: E o nerușinare! De ce ai încuiat-o pe Lealea în camera ta? Era să moară de foame. Mama ei este foarte îngrijorată, a venit aici de cîteva ori. Am să spun totul părinților tăi.

SERIOJA: De emoție, tînărul îi răspunse profesoarei nemțește: „Guten Tag, Natalia Vladimirovna!

NATALIA VLADIMIROVNA: Guten Tag, Guten Tag! Nu-mi plac glumele proaste. De ce ai făcut asta?

SERIOJA: Eine eprubete...

NATALIA VLADIMIROVNA: Ce tot îi dai cu eprubeta? Unde te-ai murdărit așa, ce-i cu tine?

SERIOJA: M-am ars — der Feuer!

NATALIA VLADIMIROVNA: Nu înțeleg nimic.

SERIOJA **(încet):** Uite că iar nu înțelege...

NATALIA VLADIMIROVNA: Vorbește ruțește. Ce înseamnă toate acestea?

SERIOJA **(se chinuie să-și amintească ceva):** Ich... weiss... nicht...

NATALIA VLADIMIROVNA **(către public):** Ce grozăvie! Inchipuiți-vă ce mi-a fost dat să văd. Mă plimbam pe lîngă vilă, cînd, deodată, se deschide o fereastră și coboară cu o frînghie o sacoșă, iar în sacoșă văd cățelul ăsta... **(Arată spre cățelul din sacoșa pe care o poartă mai departe Serioja)**

VOCEA LEALEI: Umbrela! **(Plînge. Umbrela începe să schiaune).**

NATALIA VLADIMIROVNA: Sfoara se rupe, și cîinele a pornit-o în fugă așa cum era, în sacoșă... **(Către băiat)** Unde sînt cheile, Serioja? Descuie imediat ușa!

TABLOUL VI

(Serioja scoate o cheie din buzunar și imită descuiatul ușii. Se deschide cortina. Decorul ca în tabloul I.)

SERIOJA: „Peste o clipă, Serioja, Natalia Vladimirovna și Umbrela se aflau în camera în care se chinuise Lealea..."

LEALEA: Umbrela! Drăguțo! Seriojka nu s-a gîndit nici măcar să te scoată din sacoșă...

NATALIA VLADIMIROVNA: Ce-i cu baricadele astea? De ce ai pus samovarul pe pat? De ce sînt închise celelalte ferestre?

SERIOJA: Lealea, unde e eprubeta?

NATALIA VLADIMIROVNA: Iar eprubeta?

LEALEA: Uite eprubeta ta, întreagă şi nevătămată! Eu şi cu Umbrela ne-am ascuns de tine, am vrut să facem o glumă, dar tu ne-ai închis aici şi ai dispărut toată ziua! **(scînceşte)** Am mîncat numai cartofi reci, fără sare...

SERIOJA **(bucuros)**: Uite eprubeta! Drăguţa de ea. Acum nu-mi va fi ruşine să mă uit în ochii profesorului. Am păstrat totuşi eprubeta cu cristalele „X K"

LEALEA: N-ai păstrat-o tu, ci eu!

SERIOJA: Ba eu! Eu te-am închis în cameră.

LEALEA: Şi totuşi am păstrat-o eu! Am ţinut-o în mînă!

SERIOJA: Ba eu!

LEALEA: Nu, eu!

SERIOJA: Ba eu! **(Scapă eprubeta, care se sparge cu zgomot. O pauză)**

LEALEA **(în şoaptă)**: Ce-ai făcut?

SERIOJA **(sumbru)**: Nu trebuie să intre nimeni în cameră.

(Bate cineva în uşă)

PETEA **(vesel)**: Noroc, cavaleristule! Ţi-am găsit fetele alea cu umbrelele! Una cu umbrelă neagră şi alta cu umbrelă roşie. Sînt aici în curte şi te aşteaptă. Să le chem?... Dar de ce staţi aşa?

(Bate cineva în uşă)

ŞOFERUL: Noroc, cercetaşule! Am trecut şi eu pe aici. Şi ce văd? Fetele mele cu umbrelele... M-am gîndit atunci să aflu şi eu cum s-a terminat povestea asta. Dar de ce vă uitaţi aşa de ciudat?

(Pendula sună ora şase. Bate cineva în uşă)

PROFESORUL: Iată că am sosit, colega! O, dar aici e o adunare mare!... Îmi pare bine... Ei, cum s-a terminat istoria pe care începusem să ţi-o povestesc? Ai vrut să fie cît mai groaznică. Istoriile groaznice sînt mai interesante, nu-i aşa?... O! eprubeta mea e spartă... Aşa...

SERIOJA **(înflăcărat)**: Profesore!!!

PROFESORUL: „...Exclamă tînărul ruşinat. Dar profesorul îl opri." Dacă te pregăteşti să-mi povesteşti toate păţaniile de la început — îi spuse el —, te pot scuti de această tristă obligaţie. Totul s-a petrecut aşa cum am prevăzut eu, ba chiar ceva mai groaznic. Dar pot să te liniştesc, colega, cristalele „X K" nu sînt altceva decît sare de bucătărie obişnuită.

LEALEA: Şi eu care am mîncat cartofii fără sare!

PROFESORUL: Aş vrea ca din toată istoria asta să înţelegi un singur lucru, colega: cine visează să devină un explorator, un cercetător, un savant, trebuie să înveţe multe înainte de a pleca la drum. Mă înţelegi?

SERIOJA: Am învăţat multe, profesore! Voi învăţa limbile străine şi tot felul de ştiinţe... voi învăţa să înot şi să călăresc... am... înţeles totul!

NATALIA VLADIMIROVNA: Sprechen Sie deutsch! Spune această frază în limba germană, mein Freund Serioja!

(Toată lumea se apropie de rampă şi recită în cor):

S-a terminat povestea, dragi prieteni,
Că n-a fost totu-adevărat trişti să nu fiţi.
Băieţi ca Serioja printre voi
De căutaţi, fără-ndoială-o să găsiţi...
Poate-am făcut povestea mai frumoasă
Sau poate nu v-am spus nimica nou
Prin toate-acestea însă-am socotit
Că doar aşa-l veţi recunoaşte pe erou...

CORTINA

În romîneşte de ATANASIE TOMA, traducerea versurilor IOANA ZAMFIR

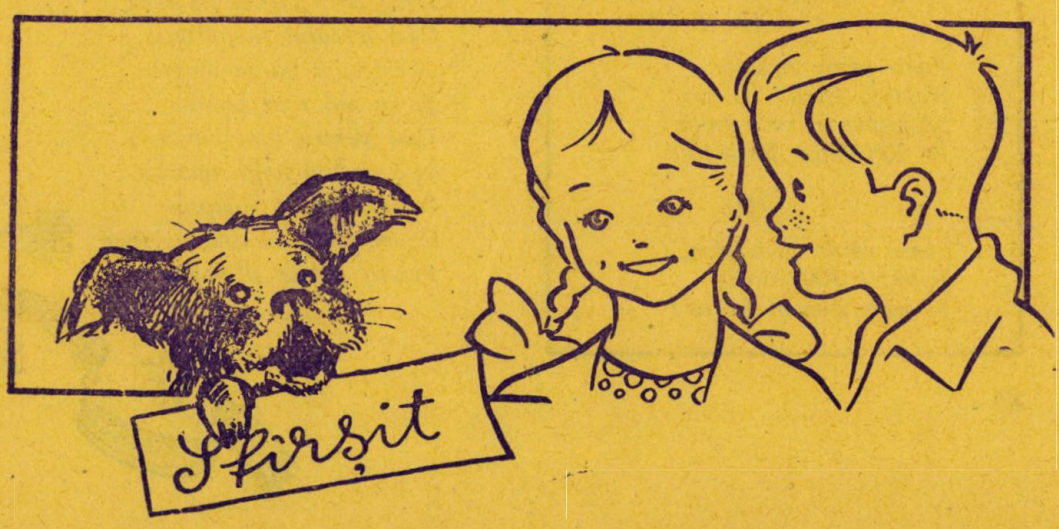

FOLCLOR ROMINESC

din zilele noastre

CÎND ERAM ÎN VREMEA MEA

Cînd eram în vremea mea
Republică nu era,
Boierii mă chinuiau,
Logofeţii mă-njurau.

Frunzuliţă mărgărit,
Acum am îmbătrînit,
Republica a-nflorit,
Republica populară
A-nflorit la noi în ţară.

Republica a-nflorit
Şi eu am întinerit,
Că-n Republica Romînă
Munca noastră e stăpînă.

STRIGĂTURI

I

Foaie verde şi-o lalea,
Trăiască Republica!
Satele să înflorească
Şi oraşele să crească,
Duşmanii ca să plesnească!
Să strigăm în gura mare:
Sus cu clasa muncitoare!

II

Foaie verde busuioc,
Haideţi, fetelor, la joc,
Să jucăm cu voie bună
În Republica Romînă!

III

Foaie verde şi-o lalea,
Trăiască Republica
Şi pace s-avem în ea!

LUCREZ LA MAŞINA MEA

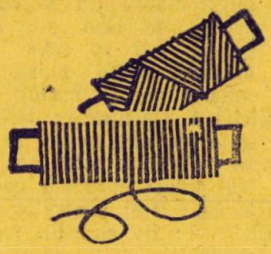

Foaie verde viorea,
Lucrez la maşina mea,
Lucrez şi eu mult doresc
Norma să o depăşesc.
Eu leg fire ne-ncetat
Alergînd din cap în cap.
Maşina uruie ca basul,
Bobinele se-nvîrt ca ceasul.
Drag mi-e să privesc maşina,
Dragă mi-e ca şi lumina.
Şi eu muncesc cu tot sporul,
Şi ea mie-mi duce dorul.
Foaie verde de cicoare,
Drag mi-e să fiu lucrătoare,
Lucrătoare, ţesătoare
Pentru lumea muncitoare.
Foaie verde şi-o lalea,
Drag mi-e la maşina mea,
Căci motorul se-nvîrteşte,
Nicidecum nu se opreşte.
Şi eu mă simt fericită,
Că-i pentru ţara iubită.
Noi cu toţi uniţi muncim,
Socialismul să clădim.
Eu muncesc cu drag şi spor
Pentru patrie şi popor.

Pămîntul de AUR

Viaţa oamenilor, asemenea locurilor...

Pămîntul cenuşiu al Dobrogei se întindea odinioară aspru şi mohorît, năpădit de mărăcini, bîntuit de arşiţă, cu mlaştinile ca nişte răni dospite în trup. Dealurile sterpe şi pietroase şerpuiau sub zare ca şira spinării unui uriaş doborît de veacuri. Singura pîlpîire de viaţă era mugetul stins al vitelor flămînde, iar noaptea — urletul lupilor cuibăriţi în desişuri.

Şi viaţa oamenilor era asemenea locurilor: amară fără seamăn, năpădită de buruiana sărăciei, vlăguită de lăcomia stăpînilor, de molimă şi nevoi. Satele? Aşezări uitate în nemărginirea stepei, cu bordeie de lut, acoperite cu stuf, în care lumina pătrundea puţină şi prăfuită prin ferestruici cît palma. Locuiau oamenii de-avalma cu vitele. Sate puţine cu bordeiele strînse mănunchi. Le dădeai ocol cît ai clipi. În schimb, cu greu dădeai ocol cimitirului, mult mai întins decît satul, lucru despre care dau mărturie scriptele vechilor primării: numărul morţilor dintr-un an era de două ori mai mare decît al pruncilor născuţi. Moartea secera în voie mii de vieţi. Foametea bîntuia cu furie, fiindcă pămîntul, scurmat cu unelte primitive, se îndărătnicea să nu dea rod, iar ceea ce da era al moşierului. Un duşman nevăzut — malaria — muşca lacom trupurile istovite.

Orbecăiau oamenii în întuneric şi neştiinţă. Şcoli nu prea se pomeneau. După un recensămînt făcut în acele vremuri în Dobrogea, din 235.000 de locuitori de la 7 ani în sus, 110.000 nu ştiau carte. Şi oamenii, împinşi de sărăcie să lucreze pe moşia boierului, primeau la „socoteală" cît voia vechilul, adică nimica toată. De altfel şi cînd îşi cereau plata cinstit, vătafii şi jandarmii aveau grijă să-i „domolească" pe răzvrătiţi, ucigîndu-i în bătăi.

Pămînt al sărăciei şi deznădejdii pentru unii — pentru cei mulţi, pentru truditorii fără răgaz ai ogorului. Pentru alţii, în schimb, pentru un pumn de moşieri şi chiaburi, era pămîntul belşugului şi îmbuibării, din care smulgeau rod dulce şi bogat. Hambarele bogătaşilor gemeau de grăunţe, în timp ce copiii din satele dobrogene se stingeau de friguri şi nemîncare, în bordeiele prizărite, întunecoase, troienite sub pulberea omătului.

Oamenii însă iubeau pămîntul acesta înrobit ca şi ei, stropit cu sudoarea şi cu sîngele lor. Îl iubeau şi ştiau că într-o zi va fi al lor, al adevăraţilor lui stăpîni. Ziua aceea măreaţă, neuitată, a venit. Prin lupta, prin voinţa descătuşată a poporului, condus de partid, jefuitorii de ieri s-au risipit ca fumul. Străvechiul pămînt dobrogean a intrat în stăpînirea celor ce-l muncesc. Iar înţelepciunea partidului a arătat sătenilor Dobrogei drumul luminos spre viitor: drumul înfrăţirii ogoarelor, drumul belşugului şi bunei stări. Din ce în ce mai mulţi dintre asupriţii de odinioară au păşit pe această cale a fericirii, pînă ce Dobrogea a devenit un ogor uriaş, din zare în zare, fără haturi şi mărăcini.

Regiunea Constanţa, cea dintîi regiune colectivizată a ţării, se mîndreşte cu titlul acesta de cinste, la care s-a adăugat în vara aceasta, o nouă şi strălucitoare cinstire: Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne", clasa I, pe care regiunea şi oamenii ei l-au dobîndit pentru înalte succese. Pămîntul de aur al Dobrogei dă azi roade nemaivăzute. Sărăcia, mizeria, analfabetismul au rămas departe, în trecut, amare amintiri. Viaţa cea nouă luminează cuprinsul Dobrogei ca soarele în mai. Am cules din fuga condeiului, o dată cu mireasma dulce de pîine coaptă, cîteva crîmpeie din viaţa aceasta înflorită şi plină de cîntec a stepei dobrogene...

Au căzut zidurile

O imagine de demult:

Pe drumul prăfuit dinspre Tatlageac venea un şir de care, cu boi mărunţi şi costelivi, opintindu-se greu în juguri. Un drumeţ venind dimpotrivă dă bineţe căruţaşilor posomoriţi şi îi întreabă:

— Da'ncotro, oameni buni?

— Iacă, la Moşneni, la „Bufniţa"...

— Dar ce face boieroaica voastră cu atît amar de piatră?

— I s-a năzărit să-şi împrejmuiască acareturile cu zid, n-ar mai răbda-o pămîntul.

Într-adevăr, temîndu-se ca viforul lui 1907 să nu se abată din nou, mulţi moşieri şi-au împrejmuit conacele şi acareturile, ca nişte adevărate fortăreţe, cu ziduri de cremene. La fel a făcut şi boieroaica din Moşneni, „Bufniţa", cum o

numeau sătenii: şi-a împrejmuit 25 ha cu un meterez cît dealul. Cu piatra părăduită acolo şi-ar fi făcut case toţi ţăranii de pe moşia ei, şi n-ar mai fi fost nevoiţi să stea în bordeie de ceamur. Dar vezi că pentru „robii" ei moşiereasa avea pregătite alte scule. De pildă, harapnicul cu care le brăzda spinările la cea mai mică greşeală. Memet Giumali, un bătrîn de 75 de ani, se cutremură amintindu-şi: Mi-a spus boieroaica aia cînd am intrat în curte: pleacă de-aici cîine! Şi trosc, trosc, cu cravaşa.

Şapte piei le lua boieroaica oamenilor de pe moşie. Munceau oamenii laolaltă cu vitele, pînă cădeau istoviţi, pentru un sac de mălai. Păsările şi ouăle trebuiau să i le ducă stăpînei. Iar „Bufniţa" măsura ouăle cu un inel, nu cumva să fie prea mici.

Dar iată, „Bufniţa" a fost alungată, s-a mistuit între păsările nopţii al căror nume îl purta. Cele 1.500 ha stăpînite de ea sînt şi azi moşie. Dar o moşie a poporului, a celor ce-o muncesc. Oameni trăiesc în case noi, cuprinzătoare, lucrează cu voioşie, cu nădejde, pentru ei. Cu ajutorul maşinilor moderne obţin recolte nemaivăzute. 3.200 kg de grîu la hectar! Feciorii lor umblă pe la şcoli, unii învaţă să conducă tractoarele şi combinele. Seara, uncheşii şi tinerii, laolaltă, se duc la club, la film, ascultă radio sau deslueşesc slova ziarului sub raza prietenoasă a luminii electrice. Nu mai seamănă de loc oamenii de acum cu cei de pe vremea exploatării. Iată-l, de pildă, pe fostul argat Petrache Dionisie. I se mai cunosc şi azi cutele amare din obraz. Dar ochii îi strălucesc de o lumină nouă. Petrache Dionisie e mecanizator fruntaş, viaţa lui e liberă, îmbelşugată, se simte om întreg. La fel şi îngrijitoarea de păsări Terzi Lidia, care a îngrijit atît de bine găinile de rasă Rhode Island, încît a obţinut peste plan 62.000 de ouă mari, frumoase, care n-ar mai avea nevoie de inelul „Bufniţei". La fel şi mulgătoarea Biciu Paraschiva, care în 6 luni a obţinut o producţie de peste 2.000 litri de lapte pe cap de vacă. Zeci de tone de lapte, mii de ouă cu care se vor îndestula copiii Dobrogei, hrăniţi odinioară cu fiertură amară de buruieni.

...Au căzut zidurile întunecate, de piatră. Au căzut şi au lăsat să pătrundă lumina soarelui în viaţa oamenilor Dobrogei.

Cîntec înfrăţit

Rîvniseră boierii să ridice şi altfel de ziduri între năpăstuiţii pămîntului. Ziduri nevăzute, dar veninoase şi însîngerate. Încercaseră adică să-i învrăjbească pe pălmaşi între ei. Asmuţeau pe romîni asupra tătarilor, pe tătari asupra ucrainenilor, pe ucraineni asupra romînilor. „În chipul ăsta — îşi spuneau boierii — s-or sfîşia între ei şi vor uita adevărata răfuială". Aşa stăteau lucrurile şi la Murighiol. Murighiolul era pe-atunci un sat necăjit, ca toate celelalte, cu case de chirpici, atît de scunde încît bătea broasca cu labele în geam. Pe prispele de lut zăceau la soare oameni cu chipul supt, cu ochii pierduţi, cu trupul zgîlţîit de friguri. Malaria secera vieţile fără milă. Pentru un gram de chinină trebuia să baţi cu piciorul 42 km. Şcoală? Aşezăminte culturale? Dispensar? Aşa ceva, poate în vis... Avea în schimb satul 10 cîrciumi, nici mai mult nici

Pe malul însorit al Mării Negre, copiii oamenilor muncii se bucură de soare

mai puțin. Să se amețească oamenii cu spirt și să se încaiere: romînii cu tătarii, tătarii cu ucrainenii, ucrainenii cu romînii. Dar iată, n-a fost pe voia boierilor. Oamenii nu s-au lăsat buimăciți, n-au uitat de adevărata răfuială.

Dar cei ce jefuiau și-i atîțau au fost izgoniți. În schimb, pe maidanul unde se aduna cireada satului, se înalță azi o casă mîndră, cu pereți albi ca neaua: Școala de 7 ani. Învață acolo feciorii neamurilor înfrățite: romîni, ucraineni, tătari. Iar părinții lor muncesc umăr la umăr ogorul mare al Gospodăriei agricole colective „Răsăritul". În locul jalnicelor bordeie de ieri s-au ridicat 200 de case noi, cu ferestre largi, prin care lumina albastră a stepei pătrunde în voie. Iar noaptea, lampa lui Ilici își scînteiază sub grindă apele. Dealul din capul satului e împînzit de acareturile bogate ale gospodăriei: grajduri, magazii, saivane, cotețe pentru păsări. E bogată gospodăria: 150 de vaci, 700 de oi, 170 de porci.

Seara, pe oglinda ce tremură sub lună a lacului Murighiol, pornesc bărcile colectivei să întindă talienele. Prova smolită a dubaselor calcă fîșiind snopii de păpuriș, tăind dîre înspumate în unda argintie. Liniștit, dar puternic ca viața, din piepturile pescarilor se înaltă un cîntec, străvechiul „Moreac". Graiurile sînt amestecate: lipovenești, romînești, tătărăști. Dar aceeași bucurie înfrățită se răsfrînge în ele: bucuria libertății.

Nepoții oierilor

Este un loc în raionul Hîrșova ce se cheamă Vadu Oii. De-a lungul vremii au trecut pe aici, cu turmele lor pestrițe, nenumărați oieri ardeleni, mînați de dorul unei vieți cît de cît mai îmbelșugate. I-a întîmpinat nemărginirea tăcută și nepriete-noasă a stepei. Pămîntul s-a dovedit îndărătnic, zgîrcit. Cu greu dădea 300—400 kg de grîu la hectar. Dar oierii au rămas și au întemeiat așezări, numindu-le în amintirea plaiurilor ardelene: Făgărașu Nou, Sîmbăta Nouă, Sălcioara. Așezări sărmane, cu case pipernicite, povîrnite sub aripa crivățului. Asemenea era și Sîmbăta Nouă. Îi zicea „nouă", dar toate erau vechi: și casele, și sărăcia, și suferința. În mijlocul satului o odaie, nu mai răsărită decît celelalte: „Școala"! În singura încăpere, afumată și tristă, vreo 30 de copii, împărțiți pe clase, se necăjeau să apuce o fărîmă de învățătură din mila dascălului bătrîn și istovit. Apoi, odată „învățați" îi aștepta truda necurmată, alături de părinți, pe fîșia stearpă de ogor. Dar cum pămîntul nu putea hrăni atîtea guri, cei mai mulți plecau în pribegie, să argățească pe la moșieri și chiaburi.

Dar vino azi, cititorule, la Sîmbăta Nouă. Ai s-o afli cu adevărat nouă. Casele — noi și ele, mai toate — își sticlesc acoperișurile roșii în bătaia soarelui. În mijlocul satului a crescut o clădire înaltă pe care scrie „Căminul cultural". Școala, luminoasă acum și încăpătoare, găzduiește peste 100 de elevi și 6 învățători. Numai materialul didactic cumpărat de curînd a costat vreo 20.000 de lei. Cei mici au grădinița lor sezonieră, unde sînt îngrijiți ca acasă. Biblioteca sătească are 2.300 de volume, care nu zac de fel în rafturi. Iar de 3 ori pe săptămînă, la cămin, rulează un film.

Combinatul de Celuloză de la Brăila. Fabrica de cartoane duplex-triplex. (imagine parțială)

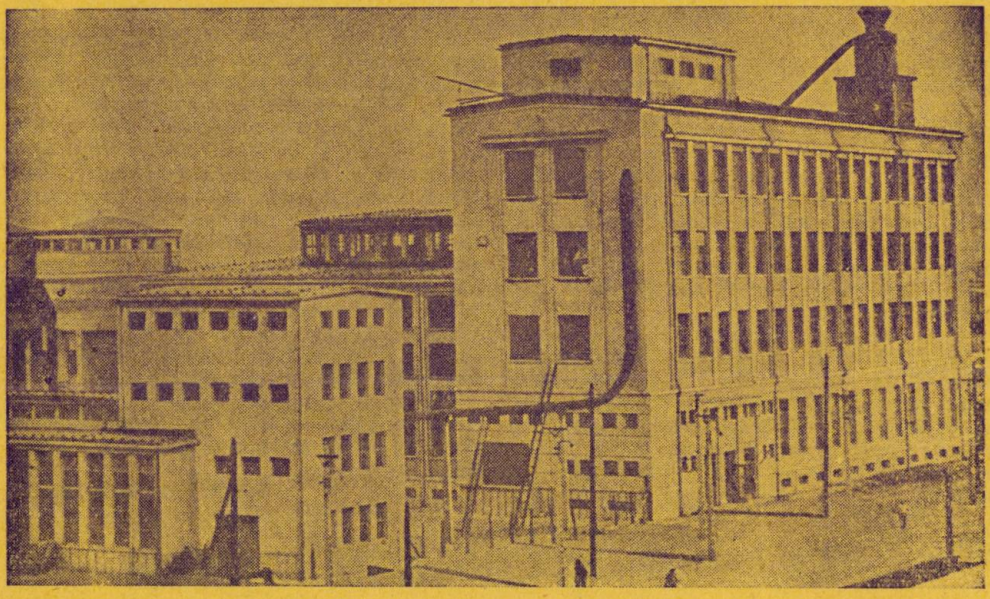

Nu de mult, colectiviştii din Sîmbăta Nouă au mai plănuit ceva: să-şi amenajeze un parc al lor. Minunat lucru şi nespus de grăitor. Colectiviştii dau bătălie aprigă cu pămîntul, smulgîndu-i rod tot mai bogat. Şi, odată cu recoltele mari, belşugul se înstăpîneşte în case. Dar asta nu-i totul. În ceasurile lor de răgaz, colectiviştii vor să-şi desfete inima şi ochii privind în preajmă. Şi au poftit să-şi facă un parc. Un parc cu arbori umbroşi, cu pajişti catifelate, cu tot soiul de flori. Un parc ca la Bucureşti sau ca la Sinaia, să zicem. Şi îl vor face. Pe aleile lui înmiresmate se vor plimba nepoţii oierilor de odinioară, discutînd despre noile aplicări ale energiei atomice sau despre un volum de poezii apărut de curînd...

În luptă cu stihia

Mult pămînt cuprinde Dobrogea de aur! Un ocean întreg. Şi întinderea aceasta nemărginită sporeşte neîncetat. „Cum, veţi întreaba, că doar pămîntul nu se poate fabrica?" Fireşte că nu. Dar oamenii Dobrogei cunosc un mijloc: smulg pămîntul din mreaja apelor. Şi acolo, în Lunca Dunării, multe mii de hectare au însănătoşit ei în anii aceştia, redîndu-le vieţii şi belşugului. La fel au făcut şi colectiviştii din comuna Ciobanu. Au scos dintre ape cîteva sute bune de hectare şi le-au zăgăzuit temeinic. O bucată întinsă au semănat-o cu porumb. Cînd l-am văzut, era o adevărată expoziţie agricolă, nu un lan de porumb. Stiuleţii voinici şi plini îşi purtau cu semeţie panaşurile de mătase, iar floarea înspicată din vîrf se legăna hăt în slava cerului. În hăţişul acesta tocmai intrase un călăreţ. Abia i se vedea, cînd şi cînd, moţul pălăriei. În colo, nici atît.

Dar istoria porumbului acesta falnic nu e atît de simplă. Cînd era abia de cîteva şchioape s-au năpustit, flămînde, apele, ieşite din matcă, să-şi ia înapoi tărîmurile pe care veacuri în şir le stăpîniseră. S-au năpustit hoţeşte, în miez de noapte. Numai că oamenii vegheau. Primii au prins de veste instructorul raional de partid Vasile Munteanu şi colectivistul Donciu Stan. Au dat alarma. Au sărit oamenii, cu mic, cu mare — ca la prăpăd. Şi s-au războit cu apele, înfruntîndu-le mînia îngheţată. Uzi pînă la piele, plini de noroi, cu mîinile amorţite, nu s-au odihnit o clipă măcar, spre a nu da răgaz puhoiului să năvălească pe ogor. Şi, odată cu zorii, primejdia era trecută, cele 400 ha cu porumb salvate.

În lanul acesta cu strujenii mîndri şi drepţi, ca nişte flamuri ale belşugului, e adunată parcă toată istoria acestui pămînt dobrogean. L-au smuls oamenii din ghearele stihiei şi asupritorilor nesăţioşi, punîndu-i pecetea curată a muncii libere. Iar el, pămîntul, îi răsplăteşte pe noii stăpîni cu roadele sale bogate ca nicicînd.

Case şi case

Unul din miile de colectivişti dobrogeni: Vasile Chiţu. Gospodar în satul Gălbiori. N-are nimic deosebit la înfăţişare şi la grai. Iar viaţa lui a fost aidoma cu a celorlalţi ţărani nevoiaşi de pe acele meleaguri. A trudit din zori pînă seara, fără nici un spor, neizbutind niciodată să sature pe deplin cele 6 guri flămînde de acasă. „Acasă", vorba vine... casa lui Vasile Chiţu era o închipuire de colibă, cu pereţii coşcoviţi şi cu pălăria de coceni — acoperişul — pusă într-o parte, ca omul cu chef. În pragul cocioabei, privind cu obidă bătătura pustie, îşi depăna Vasile Chiţu ceasurile de seară, cu sufletul mohorît, cumpănindu-şi în gînd multele nevoi şi necazuri.

Dar anii s-au scurs, aducînd cu ei alte şi alte prefaceri. A venit şi ziua cînd sătenii din Gălbiori, printre care şi Vasile Chiţu, au păşit cu drag în marea familie a gospodăriei colective. Nu peste mult, tovarăşul Chiţu a pornit să-şi înalţe casă nouă. Casă cuprinsă, cu 3 camere, cu acoperiş de ţiglă, cu ferestre largi şi luminoase. Pe cea veche n-a dărîmat-o însă. S-a mutat în ea... vaca gospodarului. Prizăritul bordei mai poartă încă numărul „de casă" cu care era înregistrat cîndva la primărie. Dar în el vieţuiesc vitele acum. Într-o zi, poate, Vasile Chiţu nu-l va mai socoti bun nici pentru asta. Îl va dărîma şi va face un grajd ca lumea. Deocamdată, însă, bordeiul, cu numărul lui cu tot, stă acolo în ogradă, ca o mărturie întunecată a vechilor rînduieli, şi spune trecătorului: „Iată, aşa a fost ieri". Iar mîndreţea de casă nouă, zîmbeşte: „Iată, aşa trăim azi"... .

Pămîntul de aur

...al Dobrogei s-a trezit la viaţă ca uriaşul adormit din basme. I-a dat viaţă partidul cu îndemnul său înflăcărat, l-a însufleţit poporul prin lupta sa dîrză pentru un viitor fericit. De la Dunăre la Mare se leagănă sub vînt înfrăţitele holde ale belşugului. Oştile de tractoare, trăgînd brazdă adîncă peste haturi, au strivit sub şenile sărăcia cumplită a trecutului. Viaţa sătenilor dobrogeni devine tot mai fericită pe zi ce trece. Graiul fără podoabe, dar atît de emoţionant al cifrelor îţi spune totul: în anii noştri, liberi, în satele Dobrogei s-au construit peste 25.000 de case noi, dintre care 20.000 sînt electrificate. Peste 20.000 de colectivişti sînt posesori de aparate de radio. S-au zidit aproape 300 de şcoli noi, s-au construit şi amenajat 365 de cămine culturale. Bibliotecile din sate numără laolaltă 750.000 de volume, iar aproape 100 de aparate cinematografice zbîrnîie de zor seara, însufleţind pînza fermecată.

Au cu ce se mîndri dobrogenii. Iar anii ce vin le vor aduce noi şi noi bucurii, noi înfăptuiri. Pămîntul de aur şi oamenii lui vor înflori neîncetat.

VASILE MĂNUCEANU

NĂVODARI, orașul copiilor

Din grija partidului nostru drag, în vacanța de vară, 6.000 de pionieri și școlari au purtat titlul de locuitor al celui mai tînăr oraș din țară; entuziasta și însorita tabără de la Năvodari, pe malul Mării Negre, adevărat oraș al copilăriei fericite. Nu-l căutați pe hartă. Multe hărți nu au avut timp să-l înscrie nici pe fratele mai mare, orașul nou Năvodari, mîndra așezare a muncitorilor de la Fabrica de acid sulfuric și îngrășăminte agricole, una din nenumăratele construcții ale socialismului pe străvechile meleaguri dobrogene.

Dacă vreți totuși să știți mai multe despre Năvodari, orașul copiilor, întrebați-vă colegii de clasă sau de școală. Nu se poate să nu găsiți printre ei măcar unul din cei 6.000 care și-au petrecut vacanța acolo.

Veți afla atunci despre minunatele zile petrecute pe plajă, despre dîrzenia întrecerilor sportive, despre frumusețea carnavalurilor și festivalurilor artistice, despre nenumăratele prietenii legate aici.

Poate îi veți întîlni și pe „marinarii" veseli din fotografia noastră, al căror număr a fost viu aplaudat la spectacolul artistic din cadrul carnavalului organizat în cinstea celei de-a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.

Acum, la Năvodari, poate șuieră Crivățul, iar în locul soarelui vesel, în locul glasurilor de copii răsună surd vuietul mării, frămîntată de valuri.

Dar în vara viitoare, cînd tabăra de la Năvodari își va deschide din nou porțile, de data aceasta în fața a aproape 12.000 de pionieri și școlari, cînd în mijlocul careului, pe vîrful catargului, va fi înălțat drapelul, orașul copiilor va prinde din nou viață și din nou vor răsuna glasurile voioase ale copiilor, cîntecele lor calde și avîntate. Și toate aceste cîntece vor spune un singur lucru: îi mulțumim din inimă partidului părintele nostru drag, ocrotitorul copilăriei și fericirii noastre, învățătorul nostru cel mai înțelept.

ECATERINA BOKOR

Vîntul rece înfioară zarea,
Pescărușii albi a toamnă țipă.
Bun rămas, e vremea de plecare!
Steagul bate vesel din aripă.

Cît de iute ai trecut, vacanță!
Dragă ne-a fost clipa, fiecare.
Bucătarul vesel totdeauna,
E mîhnit acuma, la plecare.

A rămas în urma noastră țărmul
Lîngă-a mării neuitată vrajă,
Tabăra și scoicile albastre
Și scînteietoarea noastră plajă.

Colo-n zare fabricile-și suie
Coșurile lungi pînă la stele,
Iar în gări măicuțele ne-așteaptă.
Să pornim, prieteni, către ele!

Porțile și-nchide-acum vacanța.
Plini de bucurie și de vise
Ne-îndreptăm spre tine, școală dragă.
Porțile să-ți fie larg deschise!

În romînește de ELENA DRAGOȘ

Pe şoseaua care trece prin Periş, limuzina regală a omorît o copilă.

Intr-o zecime de secundă, mintea măriei-sale a socotit că ar fi nepotrivit pentru rangul său să oprească maşina şi să se intereseze de urmările crimei.

Poezia „Mormînt în drum" oferă un tablou al vremurilor de ieri, cînd la cîrma statului era un rege tînp, reprezentant al monstruoasei coaliţii burghezo-moşiereşti, crud şi nepăsător, faţă de mizeria în care se zbătea poporul.

Asemenea întîmplări triste şi umilitoare n-or să se mai repete niciodată în ţara noastră.

mormînt în drum

de TUDOR ARGHEZI

Ţărani, femei, pe drumul de Periş,
Ingenuncheaţi pe dîmbul strîmt şi frînt,
Intre lumini înfipte în pămînt,
Veghează un copil cu ochii-nchişi.

O pată crudă-n calea de pietriş
Arată locul sîngelui plăpînd,
Şi peste chipul micului mormînt
Cad lacrimile şterse pe furiş.

Ce vagabond de spaţii şi smintit
A dat peste păpuşa lor de fată
Şi, sfărîmînd-o, bravul, a fugit ?

Trecuse-n fugă cu maşina aia
Flăcăul ţării, scurt, ca o săgeată,
Grăbit să-şi ia cafeaua la Sinaia.

ÎN MIEZ

AL. OVIDIU-ZOTTA

De dimineaţă, tatăl spuse, rupînd foaia calendarului din perete :

– 28 ianuarie 1933. Nicuşor are deci 12 ani. Aşa-i că uitaseşi ?

Aplecată asupra albiei cu rufe, mama îşi întoarse capul, îndepărtîndu-şi cu mîna plină de clăbuc firele de pe frunte.

– Nu, n-am uitat, răspunse ea ursuză. Şi aseară m-am gîndit. Dar ce vrei să facem ? De zece zile nu mai terminăm cu terciul... La ce să-i mai fac şi lui inimă rea ? Să nu-i spui că astăzi e ziua lui, auzi ?

Tatăl ridică din umeri :

– Ei, şi tu... parcă trebuie neapărat să-i dăruim cine ştie ce bogăţie, să întindem mesele ? Dar măcar, aşa, o vorbă bună...

– Vorbă bună ! îl înţînă necăjită mama. Vorbele bune nu ţin loc de ciubote ; nu vezi că iar nu are cu ce se duce la şcoală ? O să rămînă repetent. Stă de două săptămîni acasă, în ciorapi. Aşa că să nu-i spui nimic.

– Sst !

Omul îşi duse degetul la buze. Pătura cocoloşită din pat se mişcase. Ciuful de păr care răsărea de sub ea se iţi în sus. Nicuşor îşi scoase braţele de sub învelitoare şi se ridică, plăcut surprins, în capul oaselor :

– A, e cald ! Ce-ai pus pe foc, mamă ? Tii, ce bine e. Acum îmi dau seama de ce visam atît de frumos ! Da' nu zău, ce-ai pus pe foc ?

Mama se aplecă brusc deasupra albiei. Spuse aspru :

– Gardul.

Băiatul rîse :

– Vezi, cînd ţi-am spus eu săptămîna trecută, ai zis că nu, iar acum...

– Dacă îl tăiam atunci, acum îngheţai. Fiecare lucru la timpul său ! îl lămuri mama. Acum scoală-te, îmbracă-te şi mai pune mîna pe cărţile acelea, că de mers la şcoală slabă nădejde.

Nicuşor sări sprinten din pat. Se învîrti cîtva timp prin odăiţa scundă, cu tavanul umed, mirosind a humă. Afară, viscolul bătea cu îndîrjire în geam. În timp ce se spăla, fornăind, cu apă rece băiatul făcu o încercare.

– Avem şi ceva de mîncare ?

Mama îi aruncă tatălui o privire plină de înţeles.

Omul se apropie de copil şi spuse blînd :

DE IARNĂ

– Nu te necăji, Nicuşor. Mai rabdă niţel. Poate că astăzi, cine ştie, patronul se va da bătut.

– El e bogat, nu-i pasă, poate să vă dea afară pe toţi, zise mama.

– Dacă ar fi putut, ar fi făcut-o încă de la începutul grevei, spuse liniştit tatăl. Dar sîntem mulţi şi puternici.

– Adevărat... îngînă mama. Dar iată că acum n-avem nici măcar de-o mămăligă.

– Va fi şi asta, spuse neclintit tatăl. Vor fi şi altele. Şi case, şi îmbrăcăminte, şi şcoli.

– Cine ştie cînd o să fie asta...

– Va fi atunci cînd noi, muncitorii, vom cuceri victoria definitivă.

– Pînă atunci, poate ţi-ai căuta pe undeva de lucru ? spuse mama.

Omul o privi aspru :

– Nu sînt trădător. Mi se pare că ai luat-o razna.

Mama îl privi lung.

– Vei fi fiind şi... comunist ?

Tatăl, clătină din cap :

– N-am încă această cinste, dar poate o voi merita. Mi-i jale însă că nu înţelegi nimic.

– Înţeleg eu, n-avea grijă, dar vezi şi tu...

Mama începu din nou să frece rufele.

Omul se căzni cîtva timp să-şi răsucească o ţigară din cîteva fire de tutun amestecat cu scrum – mai avea cîteva mucuri păstrate cu sfinţenie încă de alaltăieri – şi aprinzînd-o, se întoarse către Nicuşor.

– Ei, acum spune-mi şi mie, rosti el, făcîndu-i prietenește cu ochiul, ce-ai visat ?

Nicuşor atît aştepta. Sări lîngă taică-său :

– Ştii ce-am visat ? Am visat că patronul, neavînd încotro, vă mărise salariile, că începuse din nou lucrul, şi că îmi cumpăraseşi o bicicletă. Dar nu era o bicicletă obişnuită : mergea, plutea şi zbura !

– Halal vis, bombăni mama. Mai bine v-aţi duce să începeţi lucrul deocamdată, şi...

– Şi curbele de sacrificiu ? Şi amenzile ? Şi concedierile ? Şi batjocura ? Şi foamea ? Şi frigul ? Să le îndurăm pe toate ? Nu ! Doar cei care luptă cîştigă ! se mînie tatăl.

În aceeaşi clipă răsună o ciocănitură în geam. Mama dădu fuga. Silueta unei femei îmbrobodite se lipi de sticlă :

– Marioaro ! strigă glasul de afară. Vezi c-au venit de la o societate cu maşina, la cîrciuma lui Strugurel ; dă pachete la oameni. Vino şi tu !

Mama lăsă îndată albia. Se repezi la broboadă, se înfăşură, luă coşul vechi de sub pat şi ţîşni pe uşă. Tatăl întinse mîna s-o oprească, dar nu mai avu timp. Rămaşi singuri, omul rosti înciudat către copil :

– S-a dus la pomană...

Străbătu odaia de cîteva ori în lung şi-n lat, scos din sărite. Apoi, îşi aruncă scurta veche pe umeri :

– Ia papucii maică-ti şi hai şi tu, îl îndemnă pe copil.

Ieşiră. Viscolul îi înfăşură aspru şi rece. Îndoiţi de mijloc, străbătură strada măturată de trîmbele albe.

La cîrciuma lui Strugurel se strînsese destulă lume. O limuzină era trasă la intrare. Acolo, sub acoperişul mult ieşit în afară, trei doamne elegante, cu haine de blană scumpă, însoţite de doi copii cam de vîrsta lui Nicuşor, îmbrăcaţi şi ei în haine calde, bune, se învîrteau în jurul unui teanc de pachete.

– Dragi oameni ! spuse ascuţit una dintre doamne, societatea filantropică „Neamul românesc" vă oferă cîteva ajutoare ! Noi ne gîndim necontenit la viaţa dumneavoastră grea şi luptăm din toate puterile să v-o uşurăm !

– Drace, asta-i nevasta patronului ! şuieră mînios tatăl. Ticăloşii ! Vor să pară buni la suflet, să ne înduplece !

– Luaţi cacao, ţigări ! Luaţi, oameni buni, şi nu uitaţi să mulţumiţi societăţii filantropice „Neamul românesc" !

În primele rînduri ale celor strînşi lîngă luxoasa limuzină, mama se înghesuia către pachete. Dar, exact în clipa în care întinse mîna, doamna care împărţea se opri, puse mîna pe umărul unuia dintre copiii eleganţi şi rosti veselă :

– Luaţi, dragi oameni, şi ţineţi minte că astăzi este ziua de naştere a fiului meu, Boby Marinescu ! Împlineşte 12 ani ! Iată, acum Boby vă va dărui, din partea lui, pachete cu jucării pentru copiii voştri. Hai, Boby !

Mama rămase cu mîna întinsă, dar avu încă timp s-o retragă în clipa în care hîrtia pachetului întins de Boby îi atinse degetele. Cu ochii înlăcrimaţi, pe neaşteptate, se răsuci în loc, fugi cîţiva paşi, apoi se opri şi se întoarse către cei din jur. Cu glas răguşit, agitînd în aer coşul vechi, izbucni :

– Nu luaţi darurile murdare, oameni buni ! Lipsiţi-vă de cafeaua şi ţigările lor !

Se stîrni o mişcare uimită şi oamenii încremeniră locului. Mama strigă :

– Copilul meu împlineşte astăzi şi el 12 ani dar n-are nici cu ce se încălţa ca să meargă la şcoală ! E slab şi flămînd ! Toţi sîntem slabi

și flămînzi ! Ne-a ajuns la os cuțitul patronilor, iar „domnul" Boby Marinescu ne face cadou jucării !

Mulțimea o înconjură pe mamă. Ea urmă :

– Să le întoarcem spatele ! Să se ducă dracului cu filantropiceie lor ! Să cucerim singuri ce trebuie să fie al nostru ! Să ne îndemnăm bărbații să continue greva ! Să-i puie cu botul pe labe pe patroni ! Noi vrem să trăim, iar viața nu se dă de pomană !

Femeile strînse buluc, femeile acelea palide și cu palmele mîncate de sodă, îmbătrînite înainte de vreme, cu spatele cocîrjat de atîtea griji, ascultară în tăcere spusele mamei. Și, deodată, din mîinile celor care apucaseră să ia cîte ceva, începură să zboare, zvîrlite cu ură, pachetele, înapoi, către grupul filantropic.

– Luați-vă înapoi pomana !

– N-avem nevoie de ele !

– O să ne cucerim noi singuri dreptatea !

– O să vină în curînd și ziua noastră !

Și vuietul glasurilor răsuna puternic, înnăbușind șuierul viscolului. Cele trei doamne, împreună cu domnișorii lor, începură să țipe. Apăru un polițai. De pe străzile din preajmă începură să se adune oamenii.

– Jos patronii !

– Trăiască greva !

– Trăiască clasa muncitoare !

Încărcate la repezeală în mașină, claie peste grămadă cu odraslele lor și cu pachetele, doamnele filantropice dispărură într-un nor albastru de gaze țîșnit pe țeava eșapamentului.

Și în timp ce mașina dispărea în perdelele viscolului, iar polițaiul își rotea amenințător bastonul de cauciuc, Nicușor și tatăl său alergară s-o îmbrățișeze pe mama.

★

Aceste vremuri au apus. Astăzi poporul muncitor, care, condus de partid, a cucerit puterea zdrobindu-i pe capitaliști, este stăpîn al tuturor bunurilor create de el. Și fabricile, și uzinele, și ogoarele – toate sînt ale noastre, ale tuturor celor ce muncim. Iar copiii oamenilor muncii au o viață senină, lipsită de griji.

Acolo, însă, în țările unde încă mai domnește capitalismul, muncitorii lipsiți de drepturi fac și astăzi greve. În America, în Italia, în Franța, zile în șir mașinile amuțesc, coșurile fabricilor nu mai fumegă, în timp ce mii de muncitori cer hotăriți o viață mai omenească. Și chiar dacă patronii, neavînd încotro, schimbă unele lucruri, lupta cea mare a muncitorilor continuă, deoarece ei știu că numai zdrobirea definitivă a capitalismului le va aduce adevărata libertate. Socialismul care a biruit pe o mare parte a pămîntului, le dă siguranța că lupta nu e zadarnică.

Șotiile VÎNTULUI

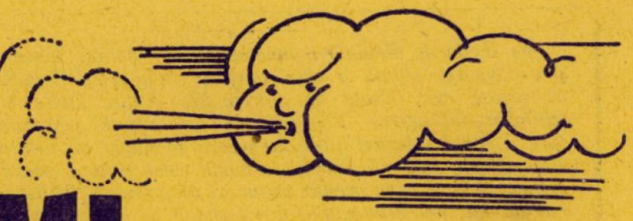

Mari pozne poate face cîteodată vîntul. Uraganele puternice, născute de obicei la înălțimea norilor aducători de furtună, coboară uneori în formă de pîlnie pînă la suprafața pă-

mîntului. In aceste vîrtejuri, aerul se învîrtește și se ridică cu o iuțeală de nespus, 180-360 km pe oră, luînd tot ce-i stă în cale, uneori lucruri foarte grele, și le duce departe, în alte locuri. Cîndva, toate acestea erau considerate de către neștiutori drept „minuni".

Astfel s-au întîmplat cazuri cînd vîrtejuri puternice au ridicat la o mare înălțime animale mari : cai, vite, pe care le-au aruncat apoi la distanțe de 1—2 km.

Cu mulți ani în urmă a trecut prin stepele Ucrainei o furtună năpraznică. Ea a ridicat, a dus și a aruncat departe, în țările Europei apusene, milioane de tone de pămînt.

Ridicînd în aer nori întregi de funingine și cenușă provenite din incendiile care pîrjolesc mari întinderi de păduri, vîntul îi duce cine știe unde, provocînd „întunecarea soarelui".

Pornind uneori din deșerturile îndepărtate, uraganele ridică în aer și duc la mari distanțe pulbere roșie, (de miniu de plumb), sau albicioasă (de calcar și lut alb), ca apoi să cadă undeva în Europa așa-zisele „ploi de sînge" sau „ploi de lapte". In 1608 a plouat cu „sînge" dintr-un nor roșu apărut deasupra orășelului francez Provence, iar la 31 martie 1847, tot în Franța, la Chambery, a căzut o „ploaie de lapte".

Sînt pe lume niște plante numite alge. Unele dintre ele, foarte mici, de culoare roșiatică, cresc în mările calde, iar la noi acoperă stîncile și trunchiurile copacilor. Luate

de vînt, aceste alge se amestecă cu ninsoarea, și atunci în nordul și apusul Europei cade o... zăpadă roșie ! Alte alge sînt verzi, și de aceea se poate vedea în munții Europei occidentale zăpadă verde.

Pe la începutul veacului al XIX-lea, într-o provincie din Iran au căzut din cer bucăți mari și mici de „carne". S-a constatat că erau numai licheni aduși din țări îndepărtate, licheni pe care oile i-au mîncat cu mare poftă.

In deșertul Arabiei, beduinii se pomenesc uneori cu cîte o mare „pomană" căzută din nori. Vînturile vijelioase aduc de cine știe unde, din munții stîncoși, o specie de licheni comestibili. Pe alocuri se depune un strat de 10—15 cm, și femeile nu mai prididesc să adune cu coșurile această „ninsoare" bună de mîncat.

In Maroc, o mare furtună a distrus mai multe hambare încărcate cu grîu, a luat grăunțele și le-a lăsat pe țărmul Spaniei. Oamenii au strîns grîul, iar popii au încercat să-i convingă pe localnici că ar fi vorba de un „dar ceresc".

In Danemarca au căzut odată din nori, timp de 20 de minute, raci vii, iar populația Spaniei, Portugaliei, Norvegiei, Danemarcei, Scoției și a altor țări scăldate de mări a căpătat adeseori hrană gratuită sub formă de ploaie de sardele si scrumbii.

Iată, așadar, care este explicația multora din „minunile", care nu sînt în realitate decît șotii ale vîntului.

În Delta de altădată domneau mizeria, bolile, neștiința și exploatarea cruntă a cherhanagiilor hrăpăreți. Bogățiile ei uriașe erau lăsate să putrezească. Astăzi Delta și-a schimbat înfățișarea. Bogățiile ei sînt redate poporului, spre a folosi ridicării nivelului nostru de viață, al tuturor. Au apărut fabrici, uzine, o viață nouă pentru pescarii Deltei. Despre toate acestea vreau să vă povestesc în rîndurile de mai jos. Sînt pagini din jurnalul de bord al expediției științifice organizate de Secțiunea de învățămînt a Sfatului popular raional „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din București în vara anului 1959. La această expediție au participat cei mai buni pionieri din raion.

Călătorie în DELTA

De la Ceatal la Sulina

Priveam pe hartă și urmăream imaginar itinerarul excursiei care urma să o începem peste două zile.

Porneam spre cel mai nou pămînt al țării, Delta, care se formează alături de bătrînii munți ai Dobrogei, tociți de vînturi și ploi.

Notările mele încep din 19 iunie, zi în care vasul „Republica", plutind lin pe apele Dunării, a pătruns în Deltă.

Cînd soarele era sus, iar umbra omului nu se mai observa pe puntea vaporului, am trecut pe la Ceatal, punctul geografic de unde începe Delta Dunării...

...În fața noastră se întindea hăt, departe, la orizont, canalul Sulina, sau, cum i se mai spune, „Bulevardul de apă", străjuit de o parte și de alta de sate pescărești.

Vaporul mergea încet și puteam privi cu atenție malurile. Gospodării țărănești, case curate cu mușcate la ferestre și-n poartă cu nelipsita lotcă, mijlocul principal de locomoție prin aceste locuri. Pescari cu bărbi stufoase și copii arși de soare ne făceau semne cu mîna.

La apusul soarelui am debarcat, pregătindu-ne pentru incursiunea de a doua zi dimineața, cînd urma să pătrundem pe canalele laterale ale Dunării, spre inima Deltei.

Primele cercetări

Emoțiile plecării nu ne-au dat pace și cu mult înainte de ora fixată toată lumea era gata de drum.

Porneam pe unul din sutele de canale din Deltă, pe canalul Maliuc. Cît cuprindeai cu ochii zarea, din nesfîrșitul apei răsăreau plauri întinse de stuf, sălcii și răchită.

Mi-am adus aminte atunci de Delta de demult, de stuful căreia la începutul iernii i se dădea foc. Mă gîndeam la acel spectacol deprimant: Delta în flăcări! Zeci de hectare de stuf ardeau, iar păsările, îngrozite, își părăseau cuiburile și-și căutau un locșor unde să se aciuieze.

Dar la stațiunea de valorificare a stufului de la Maliuc mașinile moderne de recoltat au pornit să taie această pădure, care mîine se va preschimba în celuloză, hîrtie, în caietele pe care vă veți scrie lecțiile...

De aci, sute de vagoane de stuf sînt transportate cu șalupele spre Combinatul de celuloză de la Chiscani. Acest combinat, construit în ultimii ani, a intrat în funcțiune cu cîteva săptămîni înainte de a-l vizita noi.

Imensitatea lui te uimește. Cu atît mai mult cu cît mașinile uriașe sînt conduse de cîțiva oameni. Totul este au-

tomatizat: de la tocatul stufului pînă la ambalarea pastei de celuloză.

Stuful însă nu reprezintă singura bogăţie naturală a acestei regiuni. În Deltă se găsesc resurse neînchipuite de materii prime necesare industriei. Salcia, plopul, stejarul de baltă şi ceilalţi arbori de esenţă slabă, care formează păduri nesfîrşite pe grinduri, sînt astăzi întrebuinţaţi la obţinerea plăcilor aglomerate de lemn, mult folosite în construcţii şi în industria mobilei. De curînd s-a construit la Brăila o nouă întreprindere industrială, cu utilaj modern, complet automatizată: „Fabrica de plăci aglomerate din lemn".

Fabrica produce zilnic cantităţi importante de plăci. Sortatorul automat, foarte exigent, veghează ca acestea să fie de bună calitate pentru ca în toate colţurile ţării să fie apreciate produsele fabricii.

...Această zi este foarte bogată în impresii. Peste tot ne întîmpină lucruri noi şi interesante.

Lotca ne duce spre inima pădurii de stuf. Înaintează greu, pentru că nuferii cu florile albe, minunate, ca nişte cupe deschise la soare, ne aţin calea. Privind în jurul meu, am impresia la un moment dat că apa a dispărut complet, din cauza vegetaţiei care o acoperă.

Castanul de baltă îşi întinde frunzele ca nişte săgeţi, iar crinul de baltă îşi apără floarea plăpîndă cu frunzele-i aspre şi ţepoase.

Deasupra lor se ridică, zvîcnind parcă, *săgeata apei* cu florile-i ca nişte cupe de cristal, şi totul pare o revărsare de viaţă în care seva pulsează intens.

Înaintăm cu greu, iar zgomotul pe care îl facem scoate din cuiburile lor prigoriile frumos colorate, berzele, raţele sălbatice, lopătarii, ţigănuşii, iar undeva, în zare, se observă un stol de pelicani.

Soarele arde şi o baie ar fi foarte plăcută, dar lipitorile abia aşteaptă să ne atace. Ne decidem să luptăm cu ele şi tragem barca la mal, la umbra sălciilor plîngătoare, care parcă ne cuprind cu ramurile lor ce ating luciul apei.

Naturaliştii îşi încep activitatea. Plantele sînt scoase din apă cu grijă, să nu se strice. Cu destulă greutate prindem lipitori, buhai de baltă, raci, iar pescarii stau ţintuiţi lîngă undiţe.

Este tîrziu, se apropie seara, cînd, cu părere de rău, ne întoarcem la vapor. Drumul îl facem pe jos, pe poteca îngustă dintre două bălţi. În stînga, o dragă sapă de zor, iar uzina electrică proprie a Staţiunii Maliuc este în plină activitate. Curiozitatea împinge pe „tehnicienii" noştri să viziteze această uzină mică, dar puternică. Ea furnizează curent electric cîtorva sate.

Ne întoarcem după o zi de muncă purtînd trofee minunate. Fiecare a căutat să aducă stuful cel mai înalt, exemplarele de papură cele mai frumoase, insecte, raci, peşti.

MIHU DRAGOMIR

Stuful

Balta are codrii ei,
codrii foşnitori de stufuri.
Cîte basme-ţi spun, de vrei,
legănînd din pămătufuri...
Vezi haiducii de demult,
lotci ca vîntul de uşoare...
Stufule, de ani ascult
şoapta ta legănătoare!
Ştim şi noi un basm frumos:
din tulpina ta vom scoate,
în curînd, stuf unduios,
pagini proaspete de carte!

Pe puntea vasului, discuţiile continuă pînă tîrziu. Fiecare se laudă cu materialul adunat. „Eu am un nufăr cu 10 flori şi tulpina de mai bine de 1,5 m". „Iar eu am o colecţie de libelule de toate culorile — roşii, verzi, albastre, galbene"...

Tîrziu, cînd toţi au adormit, mai trec o dată în revistă plantele şi animalele adunate. Sînt multe şi interesante.

Mila 23

Cînd ne-am trezit dimineaţa, vaporul plecase de mult. Ne îndreptam spre Sulina.

La Mila 23 ne-a întîmpinat, venind pe firul Dunării, o barcă. Venea să ia de pe vaporul nostru corespondenţa şi să aducă ziarele.

Deşi aici singura cale de comunicaţie este apa, ziarele sosesc încă în zori.

Oamenii din Deltă, care altădată se luptau cu malaria, cu viaţa mizeră şi cu neştiinţa, trăiesc azi o viaţă civilizată. La Mila 23 se află o şcoală. Vasul sanitar cutreieră satele, vindecă bolnavii, asigurîndu-le un control medical calificat şi condiţii sanitare de cea mai bună calitate. Iar cursa de dimineaţă aduce scrisori şi ziare...

Acolo, pe grinduri, în inima bălţii, satele de pescari cunosc astăzi, datorită partidului, datorită orînduirii noastre democrat-populare, o viaţă nouă.

Oamenii Deltei pleacă la pescuit cu convingerea că rodul bogat al muncii îi va răsplăti cum se cuvine.

Pe canalul Sulina, în amurg, întîlneşti un convoi lung. Sînt bărcile care se întorc din

larg. Cîntecul pescarilor răsună vesel. Munca a fost fructuoasă şi pescarii se întorc acasă mulţumiţi.

În zori, peştele va fi expediat la Tulcea, la fabrica cea nouă de conserve.

Acolo, în atelierele curate ca o farmacie, peştele este preparat. Munţi de cutii de conserve vor lua drumul spre magazinele din toată ţara.

Pe Dunăre şi pe Marea Neagră, lumea peştilor este foarte variată. De la stavrid, babuşcă, lin, ştiucă şi crap, la peşti mari, ca somnul, cega, morunul. Minunate la gust şi mult apreciate sînt scrumbiile de Dunăre ce abundă în această perioadă.

Pe cursul Dunării pînă la Galaţi, Brăila, primăvara se pot pescui moruni, nisetri, cegă, peşti marini ce pătrund aci în acest anotimp pentru a-şi depune icrele.

Ajungem la Sulina, vechi şi important port la Dunăre şi mare. Acest port, aşezat pe cea mai nouă fîşie de pămînt, are trei faruri. Să vă spun povestea lor.

Primul, care acum se găseşte în centrul oraşului, era, cu ani în urmă, la malul mării. Prin continua formare a Deltei din aluviunile aduse şi depuse de mare şi Dunăre, farul a ajuns în mijlocul oraşului.

Cel de-al doilea far, care astăzi se află şi el la o mare distanţă de mal, a avut aceeaşi soartă ca şi primul.

Ultimul, care se află acum la malul mării şi care străjuieşte semeţ depărtările, sfidînd parcă pe ceilalţi doi „bătrîni", va fi şi el depăşit într-o zi de pămîntul nou care se formează aci în fiecare clipă, şi va trebui să cedeze locul altuia. Aceste faruri sînt mărturii vii ale transformării acestei regiuni. Putem spune chiar că în ultimii 2.500—3.000 de ani Delta şi-a schimbat complet forma.

Cu aceste gînduri, nici nu mi-am dat seama cînd am depăşit ultimul far. Sîntem aproape de linia de vărsare a Dunării în mare. Putem numi acest loc „linie" pentru că apele Dunării, cu o salinitate scăzută, tulburi uneori, se deosebesc de apele mării, foarte dense, limpezi, de un albastru cristalin. Încă de departe se observă o linie, trasată parcă de un constructor de căi fluviale, ce desparte apele Dunării de ale mării.

Cînd remorcherul pe care călătoream a trecut acest punct, ne-au primit valurile mării. Lăsasem în urmă pămîntul, şi o clipă imaginaţia m-a dus peste mări şi ţări. Visam furtuni în care fiecare dintre noi să devină un erou. Dar marea în acel amurg era foarte liniştită şi ne legăna uşor. Pe punte era veselie şi cîntecul nostru parcă voia să-l întrecă pe cel al pescarilor care plecau la pescuitul de noapte.

Cînd ne-am întors la Sulina, luna răsărise şi ne lumina calea.

Noaptea petrecută pe vas în portul Sulina a fost minunată. Peste port se aşternuse liniştea şi numai minunatele cîntece marinăreşti se mai auzeau:

Pe mare, departe, în larg,
Răsună un cîntec fugar.
Îl cîntă, în noapte, cu drag,
Un tînăr şi brav marinar...

La revedere locuri dragi!

La revedere! Trenul se urneşte greoi. Zeci de feţe bronzate de soare s-au înghesuit la ferestrele vagoanelor. E un tren ciudat împodobit. Buchete uriaşe de stuf care n-au încăput în cabinele trenului, şi nici măcar pe culoare, au fost legate pe margini, de-a lungul vagoanelor. Iar compartimentele sînt pline cu ierbare, insectare, animale conservate în formol, rezultatele expediţiei în Deltă, viitoare daruri pentru şcolile exploratorilor.

Zece zile au petrecut pionierii în locurile acestea, pe care le-au îndrăgit. „Jurnalele de bord" personale sînt pline cu întîmplări şi amintiri. Vor povesti colegilor lor în adunări despre cele văzute şi vor purta în suflet imaginile Deltei noi. Şi s-ar putea ca, la viitoarea excursie, să nu mai recunoască unele locuri. Pentru că Delta creşte. Noi fabrici, uzine şi aşezări apar în Deltă. Şi se vor minuna aşa cum te minunezi cînd, reîntorcîndu-te în oraşul tău natal după ce ai lipsit o vreme, găseşti zeci şi zeci de lucruri noi răsărite acolo unde altădată erau maidane sau cocioabe.
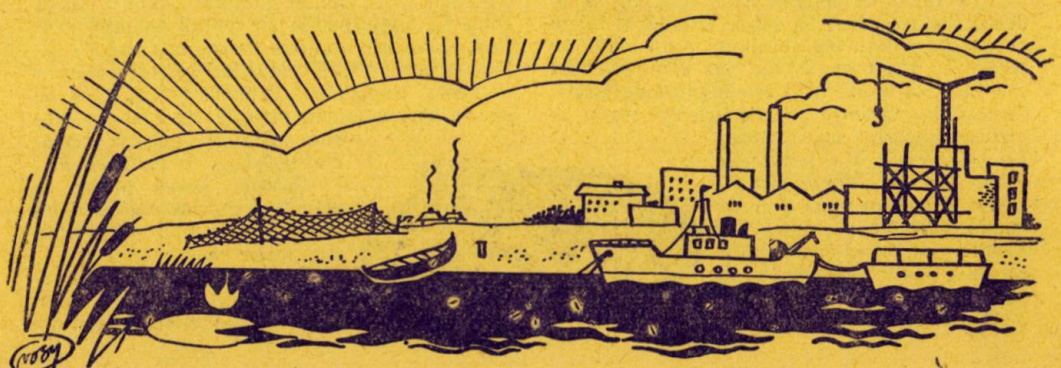
NINA WEISS
profesoară de ştiinţe naturale